

2021

VÝROČNÁ SPRÁVA / ANNUAL REPORT

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
Regulatory Office for Network Industries

Zoznam najpoužívanějších skratiek

ACER	Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulátorov v oblasti energetiky (Agency for the Cooperation of Energy Regulators)
PXE	energetická burza špecializujúca sa na energetické trhy strednej a juhovýchodnej Európy (POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE)
CR	cenové rozhodnutia za prístup do prenosovej sústavy a prenos elektriny, za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny, za pripojenie do sústavy, za dodávku elektriny pre domácnosti a malé podniky a za dodávku elektriny dodávateľom poslednej inštancie, tarify TSS, TPS, podporné služby
CEER	Rada európskych energetických regulátorov (Council of European Energy Regulators)
Core región	región CORE (zložený z hraníc ponukových oblastí 13 členských štátov EÚ, kam patrí aj SR), v ktorom sa uskutočňuje simultánny výpočet cien elektriny a cezhraničných tokov
DPI	inštitút dodávky elektriny alebo dodávky plynu dodávateľom poslednej inštancie
DPH	daň z pridanej hodnoty
Desaťročný plán	Desaťročný plán rozvoja prepravnej siete/prenosovej sústavy
EK	Európska komisia
EMO	elektrárň Mochovce
ERRA	Regionálne združenie energetických regulátorov (Energy Regulators Regional Association)
EÚ	Európska únia
FVE	fotovoltická elektrárň
HHI	Herfindahl-Hirschmanov Index
ICP	Interim Coupling Project – projekt dočasného prepojenia denných trhov s elektrinou krajín DE-AT-PL-CZ-SK-HU-RO
infožiadosť	žiadosť o sprístupnenie informácií v zmysle zákon č. 211/2000 Z. z.
KVET	kombinovaná výroba elektriny a tepla
LNG	skvapalnený zemný plyn

MH SR	Ministerstvo hospodárstva SR
NTC	čistá prenosová kapacita (net transmission capacity)
OZE	obnoviteľné zdroje energie
PK	prerušenie konania
PpS	podporné služby
PZ	primeraný zisk
REMIT	nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiami
repowering	predĺženie doby podpory so zníženou cenou elektriny
SEPS, a.s.	Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.
SR	Slovenská republika
TPS	tarifa za prevádzkovanie systému
TSS	tarifa za systémové služby
úrad	Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
VÚKVET	vysokoúčinná kombinovaná výroba elektriny a tepla
zákon č. 250/2012 Z. z.	zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov
zákon č. 251/2012 Z. z.	zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon č. 309/2009 Z. z.	zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon č. 211/2000 Z. z.	zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov
ZK	zastavenie konania
4MMC	projekt prepojenia denných trhov s elektrinou (market coupling) štyroch krajín (Česká republika, SR, Maďarsko, Rumunsko)

Obsah

Zoznam najpoužívanějších skratiek . . .	4
Obsah	6
Zoznam tabuliek	8
Zoznam grafov	10
Vedenie úradu	12
Príhovor predsedu úradu	13
Regulačná rada	14
Členovia	14
Kompetencie Regulačnej rady:	15
Ľudské zdroje	15
Hlavné trendy a zmeny v oblasti vývoja trhov a regulácie	16
Hodnotenie vývoja trhu a regulácie v roku 2021	16
Vplyv pandémie COVID-19	16
Dopad významného rastu cien energií	16
Inštitút dodávky poslednej inštancie a ukončenie činnosti významného dodávateľa	16
Význam spustenia projektu dočasného prepojenia trhov (Interim Coupling Project, ICP).	17
Očakávané udalosti ovplyvňujúce trh a reguláciu v nasledujúcom období	18
Predpokladané uvedenie do prevádzky flow-based metodiky výpočtu a pridelovania kapacít na denných trhoch v Core regióne v priebehu roka 2022	18
Uvedenie do prevádzky 3. bloku jadrovej elektrárne EMO, význam a hlavné dopady.	19
Zmena štruktúry a výpočtu požiadaviek na podporné služby z dôvodu implementácie príslušných nariadení EK	20
Vplyv publikovaného návrhu plynárenského balíka na trhy.	20
Regulačná politika na roky 2023 – 2027	20
Stav prípravy - vecne aj časovo v súlade s príslušnou legislatívou	20
Stručné predstavenie novej regulačnej politiky s opisom a odôvodnením hlavných zmien v porovnaní s predchádzajúcou regulačnou politikou	21
Elektroenergetika	23
Popis a zadefinovanie účastníkov trhu s elektrinou	23
Elektroenergetická infraštruktúra	25
Podporné a systémové služby	25
Prenosová sústava.	26
Distribučné sústavy	27
Tarifa za prevádzkovanie systému	28
Prepojenie trhov s elektrinou	28
Vnútny trh - cezhraničné prepojenie	28
Prepojenie veľkoobchodných trhov s elektrinou	29
Európske platformy na výmenu regulačnej energie	29
Veľkoobchodný trh	30
Maloobchodný trh.	30
Dodávka elektriny pre domácnosti	31
Dodávka elektriny pre malé podniky	32
Dodávka poslednej inštancie.	32
Herfindahl-Hirschman Index (HHI).	32
Zmena dodávateľa elektriny	33
Vplyv COVID - 19	33
Plynárenstvo	34
Účastníci trhu s plynom v SR:	34
Prevádzkové poriadky pre prevádzkovateľa prepravnej siete, distribučnej siete a prevádzkovateľa zásobníka	36
Technické podmienky.	36
Obchodné podmienky dodávky plynu pri poskytovaní univerzálnej služby	36
Rozhodnutia podľa nariadení EK.	37
Plynárenská infraštruktúra	37
Prepravná sieť	37
Technická funkčnosť prepravnej siete	37
Prepravná kapacita	37
Desaťročný plán rozvoja prepravnej siete a cezhraničná spolupráca	39
Distribučná sieť	39
Vyvažovanie distribučnej siete	39
Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s.	40

Prevádzkovatelia LDS	40	Legislatívna činnosť	71
Prevádzkovatelia podzemných		Cenové vyhlášky	71
zásobníkov plynu	40	Pravidlá trhu	72
Velkoobchodný trh s plynom	41	Povolenia na podnikanie v energetike	72
Vplyv COVID-19	42	Povolenia na podnikanie v tepelnej energetike	73
Maloobchodný trh s plynom	43	Potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti	74
Dodávka plynu zraniteľným odberateľom	43	Potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti	
DPI	45	podľa § 6 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z.	75
Herfindahl–Hirschman Index (HHI)	45	Potvrdenia o výrobe elektriny v lokálnom zdroji	75
Switching	45		
Vplyv COVID-19	46	Výkon kontroly	76
Tepelná energetika	47	Prehľad kontrolných zistení	76
Popis trhu s teplom	47	Zistené porušenia	77
Dodávka tepla	48	Opatrenia na odstránenie nedostatkov	79
Dodávka tepla z OZE a KVET	49	Pokuty za porušenie zákona uložené	
Rozsah a spôsob vykonávania		na 1. stupni správneho konania	79
cenovej regulácie	50	Vplyv COVID-19	80
Monitorovanie cien tepla	51	Monitorovanie regulovaných činností	81
Vývoj cien tepla	51	Monitoring ekonomických ukazovateľov	81
Náklady domácností na teplo	55	Štandardy kvality	81
Vplyv COVID-19	56	Obstarávanie tovarov a služieb	
Vodné hospodárstvo	57	a uzatváranie zmlúv	81
Popis regulácie trhu vo vodnom hospodárstve	57	Obchodné a finančné dohody	81
Spôsob vykonávania cenovej regulácie		Medzinárodná spolupráca	84
pitnej a odpadovej vody	58	Aktivity úradu súvisiace s legislatívnou	
Monitorovanie a vývoj cien pitnej		činnosťou EÚ	84
a odpadovej vody	58	Spolupráca s ACER a partnerskými	
Vývoj dodávky pitnej vody		regulačnými orgánmi	85
a odvádzania odpadovej vody	61	Správa o stave transpozície a implementácii	
Investície	61	sieťových predpisov a usmernení	86
Odber povrchovej a energetickej vody		REMIT	86
a využitie hydroenergetického potenciálu	63	Podnety a sťažnosti	87
Vplyv COVID-19	63	Alternatívne riešenie sporov	88
Výroba elektriny z OZE a KVET	65	Vybavovanie infožiadostí	90
Podporované technológie	65	Hospodárenie	92
Cenové rozhodnutia a potvrdenia		Plnenie výdavkov	92
o pôvode elektriny	66		
Referenčné hodnoty investičných nákladov	66		
Stav a vyhodnotenie prolongácie podpory	68		
Zúčtovateľ podpory a výkupca			
elektriny vyrobenej z OZE a KVET	68		
Podiel elektriny vyrobenej z OZE			
a KVET na celkovom objeme			
vyrobenej elektriny v SR	69		
Vplyv COVID-19	70		

Zoznam tabuliek

Ľudské zdroje	15
Vekové zloženie zamestnancov	15
Elektroenergetika	23
Prehľad rozhodnutí v oblasti cenovej regulácie v elektroenergetike v rokoch 2017–2021 (bez OZE a KVET)	24
Prehľad rozhodnutí v oblasti vecnej regulácie v elektroenergetike	24
Vývoj v oblasti poskytovania PpS	25
Porovnanie dodávok regulačnej elektriny v MWh	26
Množstvo disponibilných zdrojov a konkrétne investície SEPS, a.s.	27
Plynárenstvo	34
Rozhodnutia týkajúce sa cenovej regulácie (cenové konania v súlade s vyhláškou č. 223/2016 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v plynárenstve).	36
Investície do prepravnej siete eustream, a.s.	37
Prepravná sieť - vývoj počtu žiadostí a uzatvorených zmlúv	38
Podiel jednotlivých užívateľov siete z hľadiska krajiny pôvodu na objeme prepraveného plynu.	39
Vývoj investícií do obnovy a rekonštrukcie distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s.	39
Vyvažovanie siete (v mil. m ³ /deň) - ťažba, resp. vtlačanie plynu do podzemného zásobníka.	39
Vývoj počtu odberných miest a množstva distribuovaného plynu SPP - distribúcia, a. s.	40
Využitie kapacity zásobníka spoločnosti NAFTA a.s. v roku 2021	40
Uskladňovacia kapacita prevádzkovateľov podzemných zásobníkov	40
Využitie kapacity zásobníka spoločnosti POZAGAS a.s. v roku 2021	41
Investície do zásobníkov plynu spoločností NAFTA a. s. a POZAGAS a. s.	41
Vývoj maximálnych cien za dodávku plynu pre domácnosti, vrátane sieťových poplatkov, podľa priemerných spotrieb v jednotlivých tarifných skupinách pre zraniteľných odberateľov.	43
Predpoklad priemernej výšky maximálnej ceny za dodávku plynu pre domácnosti, vrátane sieťových poplatkov, v rámci cenových konaní uskutočnených v poslednom štvrtroku 2021 na rok 2022, ceny podľa priemernej spotreby v jednotlivých tarifných skupinách pre zraniteľných odberateľov	44
Switching – plynárenstvo (2017–2021)	46
Teplná energetika	47
Rozsah subjektov podnikajúcich v odvetví tepelnej energetiky a ich zmeny v rokoch 2017–2021	48
Počet dennostupňov a dodávka tepla.	48
Podiel jednotlivých druhov palív na výrobe tepla	49
Rozhodnutia v tepelnej energetike	51
Priemerné trhové a regulované ceny palív (2017–2021)	52
Cena tepla v rokoch 2017–2021.	52
Účel použitia investícií (tepelná energetika)	53
Náklady domácností na teplo	55
Vodné hospodárstvo	57
Druh a počet vydaných rozhodnutí	58
Ceny za výrobu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom v €/m ³ bez DPH	58
Ceny za odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou v €/m ³ bez DPH	59
Vývoj priemerných cien malých regulovaných subjektov v €/m ³ bez DPH	60
Vývoj ukazovateľov za regulované činnosti vo vodárenských spoločnostiach.	62
Ceny za využívanie povrchových vôd v € (bez DPH)	63

Výroba elektriny z OZE a KVET	65	Vybavovanie infožiadostí	90
Hodnota investičných nákladov novej		Štatistika žiadostí o sprístupnenie	
porovnateľnej technológie časti		informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z.	91
zariadenia výrobcu elektriny	68		
Legislatívna činnosť	71	Hospodárenie	92
Prehľad podaných žiadostí		Plnenie príjmov a výdavkov úradu.	92
a vydaných rozhodnutí	72		
Prehľad platných povolení v elektroenergetike	73		
Prehľad platných povolení v plynárenstve	73		
Prehľad platných povolení v energetike			
- oblasť pohonných látok a ropy	73		
Prehľad vydaných rozhodnutí			
a platných povolení v tepelnej energetike	73		
Prehľad platných povolení v tepelnej energetike.	74		
Potvrdenia (lokálne zdroje)	75		
Výkon kontroly	76		
Počty jednotlivých druhov porušení zákona			
č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z.	78		
Správne konania v roku 2021.	80		
Monitorovanie regulovaných činností	81		
Počet doručených vyhodnotení			
a zaznamenaných udalostí v elektroenergetike.	82		
Počet doručených vyhodnotení			
a zaznamenaných udalostí v plynárenstve	82		
Počet doručených vyhodnotení			
a zaznamenaných udalostí v tepelnej energetike.	82		
Počet doručených vyhodnotení			
a zaznamenaných udalostí vo vodárenstve.	82		
Prehľad o vyplatených			
kompenzačných platbách	82		
Medzinárodná spolupráca	84		
Bilaterálne stretnutia na pôde úradu v Bratislave	85		
Podnety a sťažnosti	87		
Podnety vybavované odborom			
ochrany spotrebiteľa	87		
Alternatívne riešenie sporov	88		
Počet mimosúdne riešených sporov	89		

Zoznam grafov

Hlavné trendy a zmeny v oblasti vývoja trhov a regulácie 16

Členovia/krajiny jednotného prepojeného denného trhu s elektrinou	18
Členovia/krajiny jednotného prepojeného denného trhu s elektrinou	19

Elektroenergetika 23

Vývoj celkovej hrubej spotreby elektriny v SR (2017-2021) v GWh	24
Podiel odberateľských kategórií na koncovej spotrebe elektriny v rokoch 2017-2021	24
Objem prenesenej elektriny 2017 - 2021 (GWh)	26
Vývoj a štruktúra regulovaných poplatkov SEPS, a.s., v €/MWh	27
Vývoj a štruktúra regulovaných poplatkov (2017-2021) v €/MWh	27
Objem distribuovanej elektriny (2017-2021) v MWh	28
Vývoj jednotlivých zložiek tarify za prevádzkovanie systému v €/MWh	28
Vývoj cien elektriny na burze v roku 2021	29
Vývoj cien elektriny na burze v roku 2020	30
Podiel dodávateľov na dodávke elektriny v domácnostiach	31
Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku elektriny pre domácnosti (2017-2021)	31
Podiel dodávateľov na dodávke elektriny malým podnikom	32
Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku elektriny pre malé podniky (2017-2021)	32
Vývoj HHI - elektroenergetika	32
Switching podľa jednotlivých kategórií odberateľov v rokoch 2017-2021	33

Plynárenstvo 34

Vývoj spotreby plynu v SR (2017-2021)	35
Spotreba plynu podľa odberateľských kategórií v roku 2021	35
Spotreba plynu podľa odberateľských kategórií (2017-2021)	35
Objem prepravy plynu v mld. m ³	37

Vývoj niektorých veľkoobchodných plynárenských ukazovateľov vyjadrený v GWh (2017-2021)	41
Vývoj ceny komodity (plyn) na burze v roku 2021	42
Vývoj ceny komodity (plyn) na burze v roku 2020	42
Dodávateľia plynu domácnostiam a ich trhové podiely	43
Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku plynu pre domácnosti	44
Dodávateľia plynu malým podnikom a ich trhové podiely v roku 2021	44
Dodávateľia plynu priemyselným odberateľom okrem dodávky malým podnikom v roku 2021	44
Dodávateľia plynu koncovým odberateľom v roku 2021	45
Vývoj indexu HHI - plynárenstvo	45
Úroveň switchingu v % (2017-2021)	46

Tepelná energetika 47

Rozhodujúci dodávateľia tepla	48
Dodávka tepla v SR	49
Podiel dodávky tepla z OZE	49
Podiel dodávky tepla z KVET	49
Podiel palív na výrobe tepla	50
Vývoj priemernej ceny tepla (2017-2021)	53
Štruktúra nákladov v cene tepla	53
Ceny tepla z jednotlivých druhov palív	54
Priemerné ceny tepla v jednotlivých krajoch	54
Cena tepla v sústavách s viacerými dodávateľmi (€/kWh)	55
Vývoj ročných nákladov domácností na teplo	56

Vodné hospodárstvo 57

Vývoj cien za výrobu a dodávku pitnej vody v €/m ³ bez DPH (2017-2021)	59
Vývoj cien za odvádzanie a čistenie odpadovej vody v €/m ³ bez DPH (2017-2021)	60
Vývoj priemernej ceny za výrobu a dodávku pitnej vody a za odvedenie a čistenie odpadovej vody v €/m ³ (bez DPH)	60

Vývoj cien malých regulovaných subjektov v €/m ³	61
Vývoj dodávky pitnej vody a odvádzania odpadovej vody v tis. m ³	61
Vývoj vodohospodárskeho (VH) majetku a dotácií – verejné vodovody (v tis. €)	62
Vývoj vodohospodárskeho (VH) majetku a dotácií – verejné kanalizácie a čistiarne odpadových vôd (v tis. €)	62
Vývoj ceny za odbery vody v € (bez DPH)	63
Priemerná cena za využívanie hydroenergetického potenciálu v €/MWh (bez DPH)	63
Výroba elektriny z OZE a KVET	63
Prehľad vydaných cenových rozhodnutí OZE a KVET	66
Prehľad referenčných hodnôt investičných nákladov na obstaranie porovnateľnej technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny platný na obdobie od 01.07.2021 do 30.06.2022.	67
Podiel vyrobenej elektrickej energie z OZE a KVET na celkovej výrobe elektriny v SR za rok 2021	69
Podiel výroby jednotlivých technológií OZE na celkovej výrobe z OZE v roku 2021	69
Podiel výroby jednotlivých technológií KVET na celkovej výrobe KVET v roku 2021	70
Výkon kontroly	76
Prehľad o počte vykonaných kontrol, počte uložených opatrení a rozhodnutí o uložení pokuty (2017-2021)	80
Monitorovanie regulovaných činností	81
Prehľad o vyplatených kompenzačných platbách	83

Vedenie úradu

Andrej Juris
predseda

Szabolcs Hodosy
podpredseda

Martin Horváth
podpredseda

Príhovor predsedu úradu

Rok 2021 nemožno hodnotiť inak ako optikou vplyvu druhého roku pandémie COVID - 19, či už na občanov, ale aj ekonomiku Slovenskej republiky, pričom v oblasti energetiky môžeme už našťastie rok 2021 charakterizovať ako rok pomalého rozbehu.

Svetové komoditné burzy zaznamenali rast, hlavne v druhom polroku, čo bolo spôsobené vyšším dopytom po energiách z dôvodu rastu ekonomiky po predchádzajúcich poklesoch spôsobených pandemiou.

Pre koronavírus však mnohí ľudia na Slovensku stále prežívali ťažké ekonomické časy a našou povinnosťou, ako národného regulátora, bolo na to adekvátne reagovať.

Relevantných intervencií zo strany úradu bolo v priebehu roka 2021 viacero, či už spomením cielenú pomoc vybraným „kurenárom“ pri hľadaní výhodnejších taríf na začiatku roka, zriadenie Platformy ochrany spotrebiteľov, či koordináciu zabezpečenia dodávky elektriny a plynu v režime dodávky poslednej inštancie po bezprecedentnom krachu veľkého dodávateľa energií na jeseň.

Zo zásadných systémových opatrení úradu by som spomenul okrem novelizácie viacerých vyhlášok aj úspešné završenie procesu prípravy a aplikáciu pásmovej tarify za prevádzkovanie systému, zavedenie prolongácie podpory výroby z obnoviteľných zdrojov, prípravu regulačnej schémy Sandboxu, ale aj výrazné zníženie historického deficitu v systéme podpory výroby elektriny z OZE a VÚKVET a tým pádom umorenie podstatnej časti historického dlhu. Nosnou témou v oblasti elektroenergetiky bol tiež prebiehajúci proces transpozície európskych právnych predpisov zoskupených v tzv. „zimnom energetickom balíčku“ do národnej legislatívy.

Úrad tiež vydal v roku 2021 niekoľko odborných analýz, ktoré silno zarezonovali v slovenskom odbornom a mediálnom priestore.

Možno predpokladať, že ak bol rok 2021 pre úrad náročný, ten nasledujúci bude ešte náročnejší. Najdôležitejšou výzvou úradu pre rok 2022 totiž budú extrémne vysoké úrovne trhových cien energií na svetových burzách po napadnutí Ukrajiny zo strany Ruskej federácie a s tým súvisiace zmierňovanie dopadov zvýšených nákladov na slovenské domácnosti a priemysel.

Zároveň by som rád ocenil prácu všetkých zamestnancov úradu, ktorí aj napriek komplikáciám spôsobených pandemiou, dokázali v roku 2021 zabezpečiť chod regulačných procesov a konaní na úrade. Tiež by som rád poďakoval všetkým inštitúciám, subjektom a partnerom, s ktorými prichádzame do pracovného styku pri výkone našich regulačných aktivít.

Andrej Juris
predseda

Regulačná rada

Regulačná rada je orgánom úradu, ktorý zabezpečuje strategické riadenie a koncepciu regulácie v sieťových odvetviach. Regulačná rada má šesť členov, ktorých vymenúva a odvoláva prezident SR a to tak, aby traja členovia Regulačnej rady boli vymenovaní na návrh Národnej rady SR a traja členovia na návrh vlády SR. Prezident SR na návrh Regulačnej rady vymenúva a odvoláva predsedu Regulačnej rady.

V roku 2021 boli prezidentkou Zuzanou Čaputovou vymenovaní noví členovia Regulačnej rady - Andrej Ochotnický a opätovne Miroslav Dudlák.

| Členovia

Ján Ďuriš
predseda Regulačnej rady

Juraj Doležal
podpredseda Regulačnej rady

Sylvia Beňová
člen Regulačnej rady

Miroslav Dudlák
člen Regulačnej rady

Andrej Ochotnický
člen Regulačnej rady

Kompetencie Regulačnej rady:

- prijímanie regulačnej politiky, vrátane jej zmeny alebo doplnenia,
- voľba kandidáta na vymenovanie za predsedu Regulačnej rady zo svojich členov,
- podanie návrhu kandidáta na vymenovanie za predsedu Regulačnej rady a návrhu na odvolanie predsedu Regulačnej rady prezidentovi SR,
- voľba podpredsedu Regulačnej rady zo svojich členov,
- vyjadrovanie sa k návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov vydávaných úradom,
- schvaľovanie:
 1. návrhov dohôd o vzájomnej spolupráci s regulačnými orgánmi členských štátov EÚ,
 2. rokovacieho poriadku Regulačnej rady,
 3. správy o činnosti úradu,
 4. zriadenia pracovísk úradu mimo jeho sídla,
 5. ročnej účtovnej závierky úradu.

Do kompetencie Regulačnej rady patrí aj rozhodovanie v odvolacom konaní o odvolaniach voči prvostupňovým rozhodnutiam, okrem rozhodnutia o uložení pokuty. Účastníci konania majú možnosť podať odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu vydanému v konaní o cenej regulácii, v konaní o vecnej regulácii alebo v konaní o mimoriadnej regulácii. Regulačná rada preskúmava postup prvostupňového orgánu, zaoberá sa námietkami účastníkov konania a v prípade potreby doplní dokazovanie. Regulačná rada môže rozhodnutie prvostupňového orgánu zmeniť, zrušiť bez náhrady, potvrdiť a odvolanie zamietnuť, zrušiť a vrátiť vec prvostupňovému orgánu na nové prerokovanie a rozhodnutie alebo konanie zastaviť. Rozhodnutia Regulačnej rady nadobúdajú právoplatnosť ich dorúčením účastníkom konania.

Regulačná rada v roku 2021 v súlade s § 8 ods. 5 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach začala práce na prijatí novej regulačnej politiky pre 6. regulačné obdobie. Prvý návrh regulačnej politiky regulačná rada zverejnila 30.11.2021 a týmto sa začal proces pripomienkovania jednotlivými regulovanými subjektami, užívateľmi sústavy a užívateľmi siete. Nové regulačné obdobie sa začne 01.01.2023 a jeho dĺžka bude päť kalendárnych rokov.

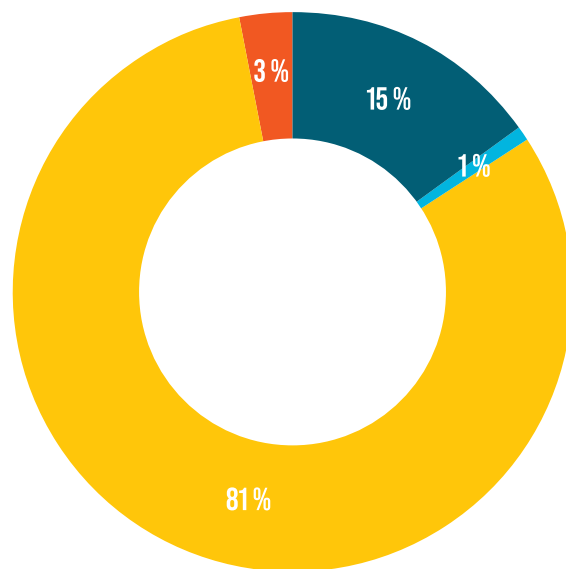
Ľudské zdroje

Úrad zamestnával k 31.12.2021 celkom 110 zamestnancov (98 % z plánovaného počtu 112 zamestnancov), z toho 93 zamestnancov v štátnozamestnaneckom pomere a 17 zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme. Na pracoviskách mimo sídla služobného úradu, t. j. na pracoviskách odboru kontroly so sídlom v Trenčíne, Košiciach, Martine a na pracovisku odboru organizácie trhu a regulačnej politiky v Martine bolo z uvedeného počtu zamestnaných 19 zamestnancov.

Vekové zloženie zamestnancov

VEK	POČET
Vek zamestnanca od 18 – 30 rokov	9
Vek zamestnanca od 31 – 50 rokov	61
Vek zamestnanca nad 50 rokov	40
SPOLU	110

Kvalifikácia zamestnancov

■ Stredné vzdelanie ■ Vysokoškolské vzdelanie I. stupňa
■ Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa ■ Vysokoškolské vzdelanie III. stupňa

Hlavné trendy a zmeny v oblasti vývoja trhov a regulácie

Hodnotenie vývoja trhu a regulácie v roku 2021

Vplyv pandémie COVID-19

Aj v roku 2021 pokračoval negatívny dopad pandémie COVID - 19 na veľkoobchodné ako aj národné trhy v EÚ. Úrad v tejto mimoriadnej situácii intenzívne komunikoval so všetkými účastníkmi trhu v SR tak, aby v oblasti regulácie, v medziach svojich zákonných kompetencií, prijal maximálne efektívne, systémové a komplexné riešenia, ktoré by zaručili bezpečnosť a stabilitu celej sústavy, a tiež zmiernili negatívne dopady zdražovania na zraniteľných odberateľov. Svoje kroky v tejto súvislosti úrad koordinoval s ústrednými orgánmi štátnej správy, relevantnými účastníkmi trhu a tiež s ústredným krízovým štábom.

Prebiehajúca pandémia koronavírusu celkovo nemala v roku 2021 tak negatívny vplyv na hospodársku aktivitu v SR, ako to bolo v roku 2020. Oživenie rastu ekonomiky v roku 2021 ale malo v celoeurópskom priestore vplyv na rastúci dopyt po elektrine a plyne, čo tiež čiastočne prispelo k zvýšeniu trhových cien elektriny a plynu, a to sa v konečnom dôsledku odzrkadlilo na vyššej regulovanej cene za dodávku elektriny a plynu pre domácnosti a malé podniky v roku 2022.

Dopad významného rastu cien energií

Úrad pravidelne zverejňuje informácie o vývoji burzových cien elektriny a plynu na svojom webovom sídle v grafickom zobrazení.

Vývoj trhových cien elektriny a plynu v Európe nie je možné nikdy presne predikovať, nakoľko závisí predovšetkým od dopytu a ponuky, ale aj od množstva iných faktorov a tiež od podmienok hospodárskej, energetickej a politickej situácie v danej geografickej oblasti a v posledných rokoch aj od pretrvávajúcej celosvetovej pandémie COVID-19, ktorá ovplyvňuje priebeh hospodárskeho vývoja v eurozóne. Energetické komodity sú často obchodované na spoločných energetických burzách a preto sa navzájom ovplyvňujú, napr. vývoj trhových cien elektriny ovplyvňoval aj nárast nákladov na prevádzku plynových elektrární, odrážajúci enormný rast cien plynu a tiež rast cien na trhu s emisnými povolenkami.

Prvá polovica roku 2021 nebola tak poznačená vysokými trhovými cenami elektriny a plynu, situácia sa začala dramaticky meniť až koncom roku 2021, kedy trhovú cenu zaznamenali neúmerný nárast, pričom vysoká cenová hladina a vysoká miera nestability pretrváva aj v roku 2022.

Koncové ceny elektriny a zemného plynu pre domácnosti a malé podniky podliehajúce cenovej regulácii sa skladajú z viacerých cenových položiek, ktoré majú samostatne stanovenú metodiku regulácie. Regulované ceny dodávky elektriny a plynu sú určené pre tzv. zraniteľných odberateľov, ktorých definícia je ustanovená v legislatíve. Pri stanovení regulovaných cien energií na rok 2022 bolo cieľom úradu v maximálnej miere využiť regulačné rámce a metodiku na minimalizáciu dopadov nárastov trhových cien energií na odberateľov, ako aj preverenie výšky oprávnených nákladov a primeraného zisku regulovaných subjektov.

Úrad už v roku 2021 prijal kľúčové regulačné opatrenia, ktoré prispeli k zmierneniu dopadov trhových cien elektriny a plynu na domácnosti a malé podniky pre rok 2022 a prehodnotil:

- ➔ referenčné obdobie na kalkuláciu maximálnej priemernej ceny elektriny a plynu pre regulovanú cenu dodávky elektriny a plynu,
- ➔ PZ prevádzkovateľom elektrizačných sústav a plynárenských sietí,
- ➔ zahrnutie časti príjmov zo sankcií za dodávky jalovej elektriny do sústavy a nedodržanie požadovanej hodnoty účinníka do regulovaných príjmov.
- ➔ zníženie tarify za prevádzkovanie systému prostredníctvom implementácie prolongácie podpory obnoviteľných zdrojov energie o päť rokov.

Inštitút dodávky poslednej inštancie a ukončenie činnosti významného dodávateľa

Inštitút dodávky poslednej inštancie (DPI) je definovaný v zákone č. 251/2012 Z. z. Predstavuje nástroj ochrany tých odberateľov, ktorých pôvodný dodávateľ stratil spôsobilosť vykonávať činnosť dodávky energií. Úrad už v minulosti vydal právne záväzné vykonávacie predpisy,

ktoré upravujú pravidlá dodávok v režime DPI. Zároveň rozhodol o výbere a schválení konkrétnych subjektov ako dodávateľov poslednej inštancie a rovnako rozhodol o maximálnych cenách za dodávku elektriny alebo plynu dodávateľmi poslednej inštancie, vrátane podmienok uplatnenia cien, podľa ktorých dodávatelia DPI počítajú cenový strop pre cenník DPI, s prihliadnutím na aspekty ochrany odberateľa. Ak dodávateľ elektriny alebo plynu prestane vykonávať dodávku elektriny alebo plynu do odberného miesta odberateľa elektriny alebo plynu, odberateľ nezostane bez energie, nakoľko dodávateľ poslednej inštancie preberá dodávku elektriny alebo plynu za pôvodného dodávateľa do odberných miest, s cieľom zabezpečiť plynulú a neprerušenu dodávku elektriny alebo plynu. Dodávka poslednej inštancie chráni všetkých odberateľov elektriny alebo plynu, domácnosti, malé i veľké podniky.

Na celom území SR je na základe rozhodnutia úradu dodávateľom poslednej inštancie v oblasti dodávok plynu spoločnosť Slovenský plynárenský priemysel, a.s. a dodávateľmi poslednej inštancie v oblasti dodávok elektriny sú dodávatelia elektriny podľa regionálnych distribučných sústav: ZSE Energia, a.s., Stredoslovenská energetika, a.s. a Východoslovenská energetika a.s.

DPI sa začína dňom nasledujúcim po dni, keď pôvodný dodávateľ elektriny alebo plynu stratil právnu spôsobilosť dodávať elektrinu a plyn a dodávateľovi poslednej inštancie bola táto skutočnosť oznámená a trvá najviac tri mesiace. Režim DPI sa môže skončiť skôr v prípade, že odberateľ plynu uzatvorí zmluvu o dodávke elektriny alebo plynu alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny alebo plynu s novým dodávateľom elektriny alebo plynu. Úrad v tejto súvislosti odporúča odberateľom elektriny alebo plynu uzatvoriť zmluvu o dodávke elektriny alebo plynu alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny alebo plynu s novým dodávateľom elektriny alebo plynu čo najskôr, nakoľko cena za dodávku elektriny alebo plynu v režime dodávky poslednej inštancie je vyššia ako cena podľa uzatvorenej zmluvy o dodávke elektriny alebo plynu alebo zmluvy o združenej dodávke elektriny alebo plynu s dodávateľom elektriny alebo plynu v normálnom režime pre odberateľov elektriny alebo plynu v regulovanom ako aj neregulovanom segmente trhu s elektrinou alebo plynom.

V októbri 2021 stratil spôsobilosť dodávať elektrinu a plyn pre odberateľov významný dodávateľ elektriny a plynu predovšetkým v oblasti dodávok elektriny a plynu pre domácnosti - spoločnosť SLOVAKIA ENERGY, s.r.o., ktorá dodávala elektrinu a plyn do približne 295 000 odberných miest. Táto udalosť predstavovala pre dodávateľov poslednej inštancie neočakávané náklady v rámci dodatočného zabezpečenia elektriny a plynu pre obslu-

hu všetkých odberateľov, ktorí sa ocitli v ich zákazníckom portfóliu. Vyhláška č. 24/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom v znení neskorších predpisov ustanovuje, že ak odberateľ elektriny alebo plynu v domácnosti po skončení dodávky poslednej inštancie zostane v bilančnej skupine dodávateľa poslednej inštancie, dodávateľ poslednej inštancie odberateľovi elektriny alebo plynu v domácnosti vráti rozdiel medzi cenou za dodávku poslednej inštancie a cenou zmluvne dohodnutou v zmluve o združenej dodávke elektriny alebo plynu platnou po skončení dodávky poslednej inštancie. Vrátenie rozdielu ceny predstavuje vysoký náklad pre dodávateľa najmä v čase, ak trhové ceny v čase začiatku režimu dodávky poslednej inštancie sú významne vyššie ako regulovaná cena - v tom čase boli trhové ceny aj trojnásobne vyššie ako regulované ceny.

Úrad vydal a zverejnil na svojom webovom sídle viac usmernení pre odberateľov, ktorí sa ocitli v režime dodávky poslednej inštancie, rovnako ako aj odporúčania pre dodávateľov poslednej inštancie.

Význam spustenia projektu dočasného prepojenia trhov (Interim Coupling Project, ICP)

Po úspešnom prepojení trhov medzi SR, Českom a Maďarskom v roku 2012 a medzi SR, Českom, Maďarskom a Rumunskom koncom roku 2014 došlo k prepojeniu dvoch cenovo plne prepojených krátkodobých operátorov trhu (OTE, OPCOM) a dvoch servisovaných krátkodobých operátorov trhu (OKTE, HUPX) prostredníctvom energetickej burzy EPEX SPOT.

OTE, OPCOM a EPEX SPOT pôsobili ako rotujúci koordinátori pri zabezpečovaní riešenia na princípe PCR (price coupling of regions - jednotné cenové prepojenie regiónov), ktoré bolo v súlade s európskym cieľovým modelom. Všetci prevádzkovatelia prenosových sústav mali rovnocenné postavenie a boli prepojení cez jednu spoločnú platformu umožňujúcu jednoduchú rotujúcu zmenu rolí príslušných krátkodobých operátorov trhu. V septembri 2020 EK vydala usmernenie, v ktorom stanovila prioritu realizácie ďalších projektov kľúčových pre prepojenie denných trhov s elektrinou v Európe. Podľa usmernenia sa ako prvý mal spustiť dočasný projekt prepojenia trhov ICP, ktorým sa mali prepojiť denné trhy s elektrinou krajín Nemecka, Rakúska, Poľska, Českej republiky, SR, Maďarska a Rumunska. ICP bol dňa 17.06.2021 úspešne spustený do prevádzky, čo umožňuje cezhraničný denný obchod prostredníctvom implicitných aukcií. Prepojenie trhov maximalizuje toky elektriny z oblastí s nižšou ce-

nou do oblastí s vyššou cenou s uvažovaním dostupného objemu cezhraničných prenosových kapacít vypočítaných použitím metodiky NTC na šiestich nových cezhraničných profiloch: Poľsko-Nemecko, Poľsko-Česko, Poľsko-SR, Česko-Nemecko, Česko-Rakúsko, Maďarsko-Rakúsko. Následne ceny v jednotlivých ponukových oblastiach konvergujú.

ICP predstavuje dôležitý krok smerom k rozšíreniu jednotného prepojenia denných trhov s elektrinou v Európe, ktoré je predpokladané v rámci nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia (CACM). Ďalším krokom k dosiahnutiu tohto cieľa je spustenie prevádzky prepojenia trhov s elektrinou na základe tzv. flow-based (založenej na tokoch energie) metodiky výpočtu kapacity v regióne výpočtu kapacity Core (tzv. projekt „Core Flow-Based Market Coupling“). Tento projekt je cieľovým modelom pre jednotne prepojený denný, a následne tiež vnútrodenný a dlhodobý trh s elektrinou (viď nasledujúca kapitola).

Úspešná implementácia ICP je výsledkom úzkej spolupráce nominovaných organizátorov trhov s elektrinou

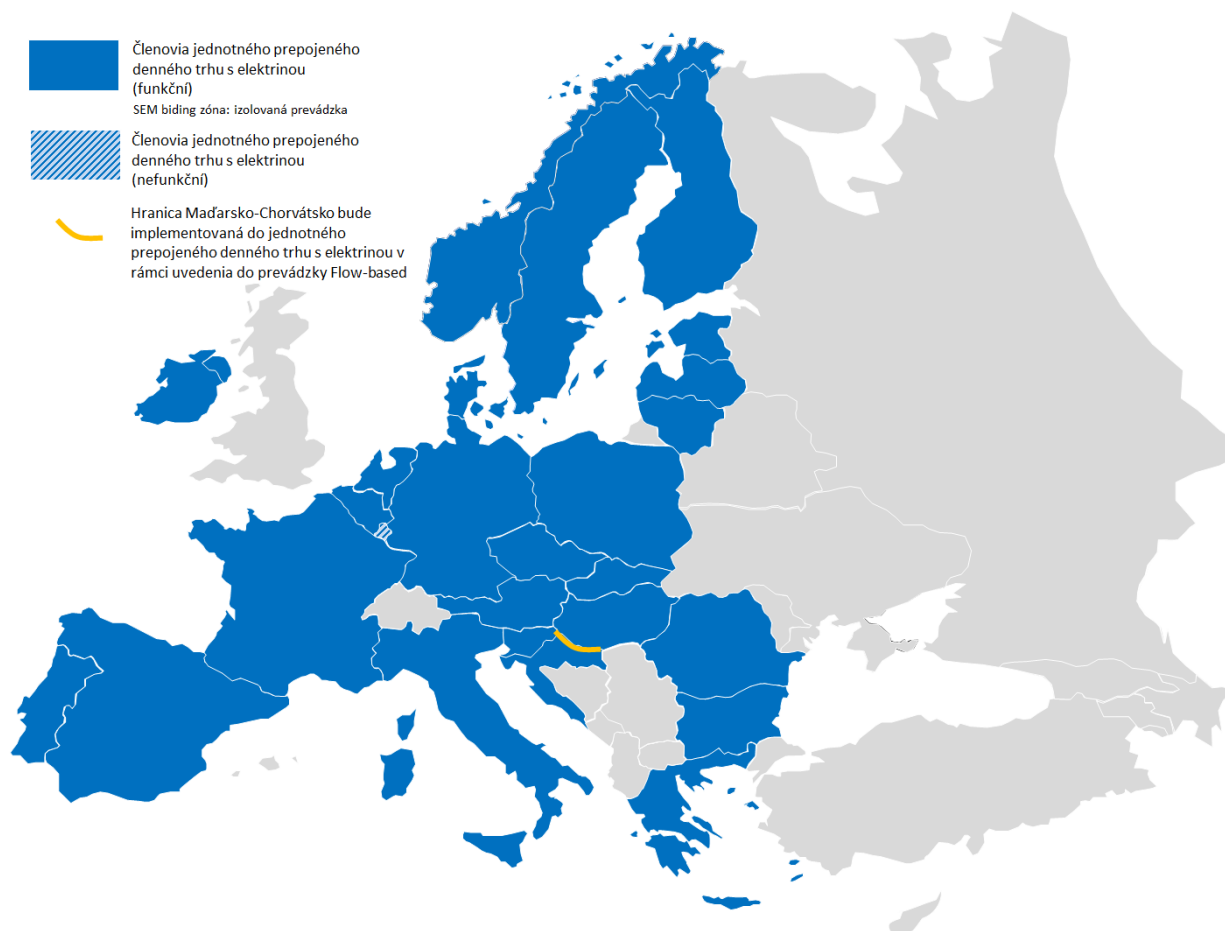
(spoločnosti EPEX SPOT, EXAA, HUPX, NordPool/EMCO, OKTE, OPCOM, OTE, TGE), prevádzkovateľov prenosových sústav (50Hertz, APG, ČEPS, MAVIR, PSE, SEPS, TenneT DE, Transelectrica) spolu s príslušnými národnými regulačnými orgánmi (ANRE, BNetzA, E-Control, ERÚ, MEKH, URE, ÚRSO).

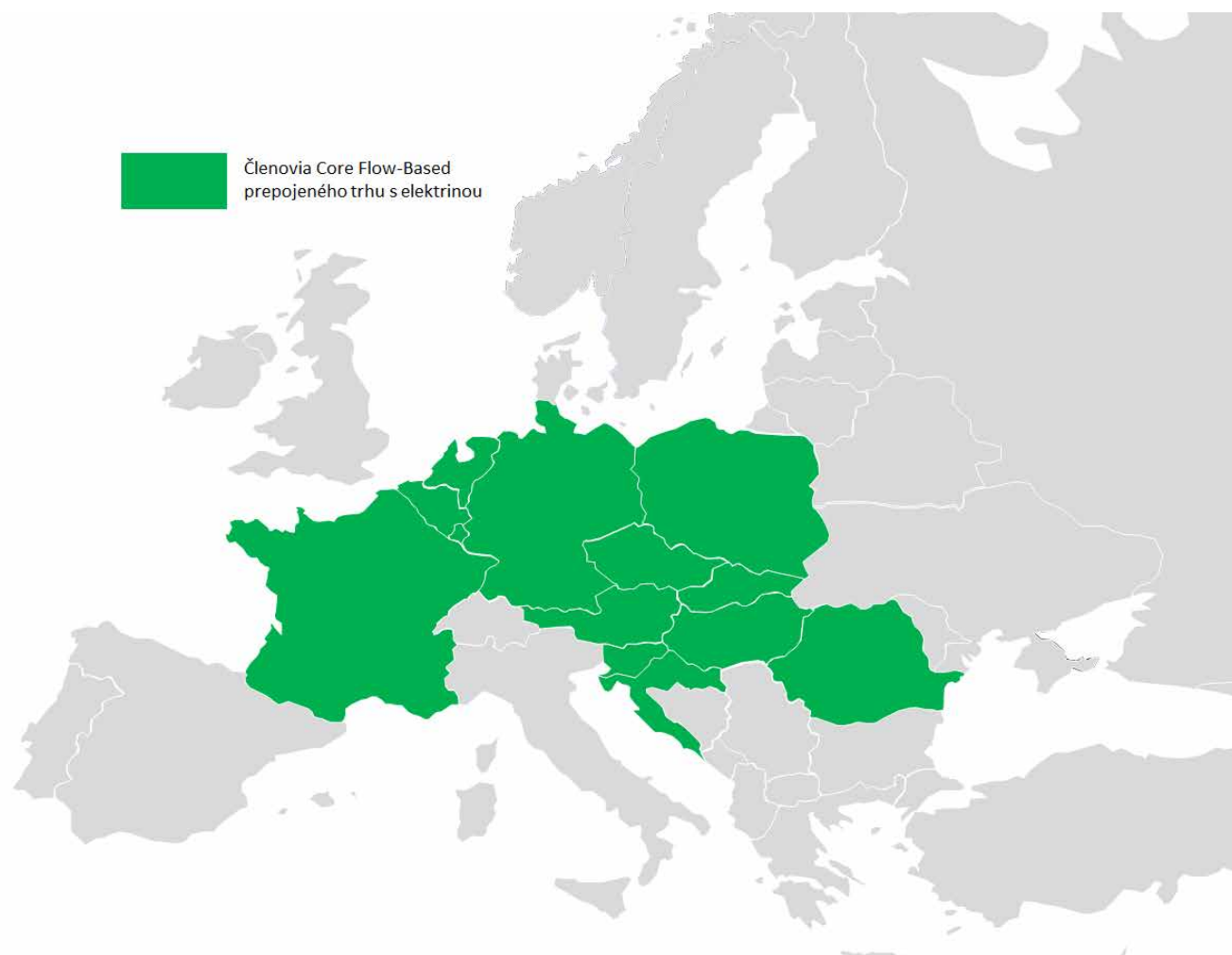
Očakávané udalosti ovplyvňujúce trh a reguláciu v nasledujúcom období

Predpokladané uvedenie do prevádzky flow-based metodiky výpočtu a pridelovania kapacít na denných trhoch v Core regióne v priebehu roka 2022

Flow-Based metodika výpočtu kapacít berie do úvahy fyzikálne obmedzenia v prevádzke elektrizačných sústav na základe dostupných rezerv na kritických sieťových prvkoch sústavy (hlavne na vedeniach) a koeficientoch PTDF (angl. power transfer distribution factors) definovaných pre každé kritické vedenie sústavy a každú ponukovú

Členovia/krajiny jednotného prepojeného denného trhu s elektrinou

oblasť v regióne výpočtu kapacít Core. Tieto koeficienty popisujú, ako zmena salda (import alebo export) každej ponukovej oblasti zmení tok elektriny na každom z kritických vedení sústavy. V porovnaní s metodikou NTC je v flow-based metodike uvažované aj s reálnou impedanciou sústavy, a preto by mali byť obchodné toky totožné s reálnymi, čím sa minimalizujú neplánované kruhové toky ohrozujúce bezpečnosť prenosovej sústavy.

Core región pozostáva z hraníc ponukových oblastí nasledujúcich členských štátov EÚ: Rakúsko, Belgicko, Chorvátsko, Česká republika, Francúzsko, Nemecko, Maďarsko, Luxembursko, Holandsko, Poľsko, Rumunsko, Slovensko a Slovensko.

V roku 2021 prebiehal proces príprav na implementáciu flow-based metodiky výpočtu kapacít v procese jednotného prepojenia denných trhov s elektrinou v Core regióne s oneskorením prác v porovnaní s plánom, pričom uvedenie do prevádzky bolo naplánované na 20.04.2022. Najnovšie bol ale aj tento termín kvôli potrebe spoľahlivejšieho otestovania celého systému posunutý a stanovený na 08.06.2022.

Uvedenie do prevádzky 3. bloku jadrovej elektrárne EMO, význam a hlavné dopady

Rok 2021 sa niesol v znamení certifikácie 3. jadrového bloku elektrárne Mochovce (EMO) zo strany Úradu jadrového dozoru SR, ktorý 14.05.2021 vydal prvostupňové rozhodnutie na zavezenie paliva, vrátane povolenia na nakladanie s rádioaktívnymi odpadmi a vyhoretým jadrovým palivom a povolenia na predčasné užívanie stavby. Súčasťou preverenia pripravenosti tretieho bloku na prevádzku boli aj dve medzinárodné previerky zo strany Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (misia Pre-OSART) a druhá zo strany Svetovej asociácie prevádzkovateľov jadrových elektrární (misia WANO), ktoré potvrdili ako technickú, tak aj bezpečnostnú pripravenosť bloku na prevádzku.

Z dôvodu napadnutia prvostupňového rozhodnutia sa očakáva finálne ukončenie procesu certifikácie zo strany ÚJD na začiatku druhého kvartálu roka 2022, čím už nič nebude brániť následnému procesu zavádzania paliva do tretieho bloku a začatiu tzv. fyzikálneho a následne aj energetického spúšťania.

Predpokladaný termín dosiahnutia reálnej komerčnej prevádzky 3. bloku sa očakáva koncom roka 2022.

Zmena štruktúry a výpočtu požiadaviek na podporné služby z dôvodu implementácie príslušných nariadení EK

Na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou prechádzajú od roku 2022 zmenou nielen výpočty požiadaviek podporných služieb, ale aj spôsob obstarávania podporných služieb, čo predstavuje optimalizáciu objemu požiadaviek na zaistenie podporných služieb, ako aj nákladov na obstaranie disponibility a nákupu regulačnej elektriny. Zavedením denných výberových konaní sa zabezpečilo efektívne kontrahovanie podporných služieb.

Úrad rozhodnutím č. 0007/2021/E-EU udelil slovenskému prevádzkovateľovi prenosovej sústavy výnimku na krátkodobé výberové konania na mesačnej báze najmä v prípadoch odhlásenia existujúcich kontraktov zo strany poskytovateľov podporných služieb alebo vypovedania rámcových zmlúv na poskytovanie podporných služieb v roku 2022 za účelom zaistenia dostatočného množstva podporných služieb pre potreby zaistenia bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy SR. V roku 2022 je možné očakávať zníženie obstaraného objemu niektorých druhov regulačnej elektriny z dôvodu stavu trhov s energiami v prvom polroku 2022, konkrétne zníženia predpokladaného odberu najväčšieho odberateľa na Slovensku (Slovalco, a.s.), ako aj posunom termínu uvedenia do prevádzky 3. bloku EMO.

V roku 2022 sa predpokladá spustenie prevádzky európskych platforiem na výmenu regulačnej energie z rezerv na obnovenie frekvencie a pripájanie sa niektorých európskych prevádzkovateľov PS k týmto platformám. Úrad udelil slovenskému prevádzkovateľovi prenosovej sústavy výnimku pripojiť sa k európskym platformám na výmenu regulačnej energie z rezerv na obnovenie frekvencie najneskôr do 24.07.2024, rozhodnutím č. 0003/2021/E-EU.

Vplyv publikovaného návrhu plynárenského balíka na trhy

Rozhodujúcim kontextom pre právny rámec je exponenciálny rast dopytu po vodíku pre kľúčové, ťažko elektrifikovateľné sektory v celej EÚ v nasledujúcich desaťročiach.

Očakáva sa, že do roku 2050 sa dopyt po vodíku v Eu-

rópe zvýši na 60 miliónov ton ročne. Európa má v súčasnosti kapacitu výroby čistého vodíka 9,9 milióna ton ročne, pričom len 0,1 % z toho pochádza z OZE. Škálovanie výroby vodíka bude rozhodujúce pre dosiahnutie dekarbonizácie ťažko elektrifikovateľných sektorov, ako je lodná doprava, kamiónová doprava a výroba ocele. V týchto sektoroch zatiaľ nie je možné komerčne uspokojiť požadovanú potrebu energie len elektrifikáciou.

Vysokou ambíciou EÚ je zvýšiť konečný podiel elektriny v energetickom mixe z 20 % v roku 2020 na 50 % do roku 2050. V roku 2020 pochádzala len pätina elektriny zo slnečnej a veternej energie a je stále pred nami výzva na dekarbonizáciu siete a výrobu dostatočného množstva elektriny na výrobu obnoviteľného vodíka.

Emisie metánu súvisiace s energiou v EÚ sa budú naďalej znižovať v dôsledku pokračujúceho znižovania spotreby a ťažby fosílnych palív v EÚ.

Ďalej má veľmi vysoký potenciál na úspory emisií skleníkových plynov najmä biometán. Náhradu fosilnej energie je možné dosiahnuť kombináciou produkcie biometánu s využitím a ukladáním uhlíka. Predpokladá sa ďalší významný rozvoj obnoviteľných energetických nosičov v najbližších rokoch.

Regulačná politika na roky 2023 – 2027

Stav prípravy - vecne aj časovo v súlade s príslušnou legislatívou

Príprava novej regulačnej politiky pre 6. regulačné obdobie (2023 - 2027) postupovala v súlade s časovým harmonogramom tak, ako ho definuje § 8 zákona o regulácii v sieťových odvetviach.

Úrad zverejnil návrh regulačnej politiky 30.11.2021. Týmto začal proces verejnej konzultácie, do ktorého sa mohla zapojiť široká verejnosť a regulované subjekty zaslaním pripomienok.

Ďalší proces už presahoval rámec roka 2021. V čase vzniku tejto výročnej správy bol presah do roku 2022 a ďalší proces nasledovný:

Verejná konzultácia trvala do 15.01.2022. Následne úrad uplatnené pripomienky vyhodnotil a mnohé z nich do návrhu dokumentu zapracoval. Celkovo sa do verejného pripomienkovania zapojilo 32 pripomienkujúcich subjektov. Úradu bolo doručených

spolu 413 pripomienok. Z nich čiastočne alebo plne zapracovaných bolo spolu 131. Ďalších 39 pripomienok bolo vysvetlených.

V súlade s § 8 ods. 3 zákona o regulácii v sieťových odvetviach úrad zverejnil vyhodnotenie pripomienok k návrhu novej regulačnej politiky do 28.02.2022, ktorý je posledným rokom končiaceho regulačného obdobia.

Ďalším krokom v príprave novej regulačnej politiky bolo odoslanie návrhu v znení so zapracovanými pripomienkami Ministerstvu hospodárstva SR a Ministerstvu životného prostredia SR dňa 28.02.2022. Ministerstvá mali možnosť do 15.03.2022 zaslať späť svoje vyjadrenia k súladu návrhu regulačnej politiky s energetickou politikou SR, resp. s vodohospodárskou politikou SR.

Následne sa stanoviskami ministerstiev zaoberala Regulačná rada, ktorá ich vyhodnotila. Regulačná rada v súlade s § 8 ods. 5 zákona o regulácii v sieťových odvetviach prijala dňa 29.03.2022 novú regulačnú politiku pre 6. regulačné obdobie. Nové regulačné obdobie sa začne 01.01.2023 a jeho dĺžka bude 5 kalendárnych rokov.

V nadväznosti na prijatie regulačnej politiky začal úrad pripravovať návrhy nových regulačných vyhlášok, ktorými nastaví celkový rámec pre nadchádzajúce 6. regulačné obdobie začínajúce 01.01.2023.

Stručné predstavenie novej regulačnej politiky s opisom a odôvodnením hlavných zmien v porovnaní s predchádzajúcou regulačnou politikou

Nová regulačná politika vychádza zo skúseností z 5. regulačného obdobia, rovnako však reflektuje aj nové témy, najmä legislatívny balík EÚ „Čistá energia pre všetkých Európanov“ (tzv. zimný energetický balík), či pripravovaný plynárenský legislatívny balík a balík „Fit for 55“. Dôraz kladie na podporu hospodárskej súťaže, ochranu spotrebiteľa, podporu inovácií v sieťových odvetviach a v neposlednom rade na podporu tých technológií a obchodných modelov, ktoré sú šetrné z hľadiska ochrany klímy.

V zmysle zákona č. 250/2012 Z. z. je regulačná politika strategickým dokumentom, ktorý definuje hlavné zásady, regulačné metódy a ciele vykonávania regulácie počas určeného regulačného obdobia. Regulačná politika pre 6. regulačné obdobie bola prijatá ako dokument, ktorý reflektuje všetky zásadné zmeny a trendy v elektroenergetike, plynárenstve, teplárenstve a vodohospodárstve, ktoré sú v súčasnom období relevantné. Súčasne je text kompatibilný s očakávanými zmenami vyplývajúcimi

z nadchádzajúcej transpozície európskej legislatívy do národného právneho poriadku, ale taktiež už reflektuje aj súčasnú komplikovanú situáciu na veľkoobchodných energetických trhoch v dôsledku vývoja hospodárstva v čase pandémie COVID-19 ako i v kontexte vojny na Ukrajine.

Cieľom regulačnej politiky na nadchádzajúce regulačné obdobie je vytvoriť transparentné a predvídateľné regulačné prostredie, ktoré je motivujúce pre investície a súčasne vytvorí podmienky pre efektívnu realizáciu politik EÚ, ktoré vyplývajú primárne z legislatívneho balíka „Čistá energia pre všetkých Európanov“ (4. energetický balík), ale i z pripravovaných balíkov „Fit for 55“ a „Gas Package“.

Kľúčovým faktorom ovplyvňujúcim 6. regulačné obdobie sú zmeny v európskej legislatíve. Východiskom je najmä prijatie legislatívno-regulačného rámca EÚ, ktorý je ako balík nariadení a smerníc známy pod názvom „Čistá energia pre všetkých Európanov“ (tzv. 4. energetický balík). Legislatívny balík prináša zásadné zmeny naprieč hlavnými súčasťami energetickej politiky EÚ: podpora OZE, znižovanie produkcie emisií skleníkových plynov a zvyšovanie energetickej efektívnosti. Tiež prináša i sériu nových konceptov, ktorými bude EÚ dosahovať legislatívne ciele; tieto sa týkajú najmä nového dizajnu trhu a riadenia energetickej únie. Zámerom EÚ je posilniť pozíciu spotrebiteľa, ktorý sa môže v budúcnosti stať „aktívnym spotrebiteľom“, ktorý elektrinu spotrebúva, vyrába, skladuje a taktiež poskytuje sústave služby akumulácie a flexibility. Cieľom je, aby mal každý koncový odberateľ v EÚ prístup k energiám, ktoré sú vyrobené environmentálne udržateľnými technológiami a sú dostupné za primeranú cenu. To okrem iného znamená dostupnosť nových technologických riešení pre výrobu, meranie, skladovanie a manažment spotreby energií na úrovni všetkých odberných miest, teda naprieč celým spektrom odberateľov, od veľkých priemyselných firiem až po najmenšie domácnosti.

Okrem toho regulačná politika zohľadňuje aj skúsenosti nadobudnuté z udalostí v roku 2021, ktorý bol vo viacerých smeroch bezprecedentným. Na veľkoobchodnom komoditnom trhu došlo k extrémnemu nárastu cenovej úrovne a volatility. K zásadným udalostiam však došlo aj na národnej úrovni na Slovensku. Medzi nimi išlo najmä o odchod najväčšieho maloobchodného alternatívneho dodávateľa elektriny a významného dodávateľa plynu v segmente domácností z trhu. Dôsledkom bola aktivácia dodávky energií v režime DPI v širokom rozsahu. Rovnako bezprecedentné bolo vytvorenie neočakávaného prebytku finančných prostriedkov v systéme podpory výroby elektriny zo zdrojov na báze OZE a VÚKVT, čo je zásadne iný scenár než generovanie deficitu v predchádzajúcich

obdobíach. Ďalšou anomáliou na národnom trhu v roku 2021 bol významne narastajúci dopyt po regulačnej elektrine, ktorý bol spôsobený „vývozom odchýlky“ účastníkmi veľkoobchodného trhu s elektrinou do zahraničia.

Hlavným poučením z vyššie uvedených skúseností bolo, že pri nastavovaní pravidiel regulácie musí úrad brať do úvahy všetky možné scenáre budúceho vývoja, a to aj vrátane tých málo pravdepodobných. Úrad sa preto zvlášť zameria na hľadanie vhodných nástrojov vecnej regulácie na ochranu odberateľov, medzi nimi aj na úpravu kvalifikačných kritérií pre vykonávanie činnosti dodávky energií koncovým odberateľom. Cieľom je upraviť pravidlá tak, aby dodávateľ, ktorý stratí spôsobilosť dodávať energiu svojim odberateľom, reálne znášal sekundárne vyvolané náklady systému spojené so zabezpečovaním DPI.

V neposlednom rade bolo potrebné zohľadniť i kontext udalostí v Európe v čase, v ktorom sa regulačná politika prijímala. Vysoká cenová hladina a miera volatility na veľkoobchodnom trhu s elektrinou sa začali v druhej polovici roka 2021. Toto sa premietalo aj do vývoja na veľkoobchodnom trhu s plynom. Preto bolo potrebné zdôrazniť, že implementácia regulačnej politiky bude zohľadňovať a primerane reagovať aj na tieto externé faktory tak, aby bol dosiahnutý účel regulácie v zmysle § 3 zákona o regulácii, ktorým je „transparentným a nediskriminačným spôsobom zabezpečiť dostupnosť tovarov a s nimi súvisiacich regulovaných činností za primerané ceny a v určenej kvalite“. Implementácia regulačnej politiky tak zohľadňuje aj meniacu sa situáciu na energetických trhoch v Európe v širších regionálnych súvislostiach.

Potrebné bolo tiež reflektovať i budúce nové iniciatívy EÚ, ktoré reagujú na vyššie opísané problémy s cieľom nastaviť spoločné európske pravidlá pre cenovo dostupnejšiu, bezpečnejšiu a udržateľnejšiu energiu, rovnako diverzifikovať zdroje s cieľom znížiť závislosť krajín EÚ na dovoze fosílnych palív a urýchliť celkovú transformáciu energetiky na nízko-uhlíkové, resp. bez-emisné odvetvie, a to aj v dôsledku invázie Ruska na Ukrajinu vo februári 2022. Možno očakávať, že počas 6. regulačného obdobia vznikne viacero podobných iniciatív zo strany inštitúcií EÚ, ktoré bude potrebné zohľadňovať pri implementácii regulačnej politiky, resp. všeobecne v podmienkach výkonu regulácie na Slovensku.

01.

ELEKTROENERGETIKA

Úrad vykonáva cenovú ako aj vecnú reguláciu v oblasti elektroenergetiky, a to v pomerne širokom rozsahu - v celom reťazci od výroby až po dodávku konečnému spotrebiteľovi. Cenovej regulácii podlieha nielen prenos, distribúcia a dodávka elektriny a s nimi súvisiace služby, ale napríklad aj výkon činnosti organizátora krátkodobého trhu s elektrinou, či výkon činnosti výkupcu elektriny.

V oblasti vecnej regulácie treba spomenúť schvaľovanie prevádzkových poriadkov jednotlivých prevádzkovateľov sústav, obchodných podmienok alebo vydávanie povolení na podnikanie v elektroenergetike. Spomedzi sieťových odvetví sa elektroenergetika jednoznačne radí k najdynamickejšiu a zároveň regulačne najzložitejšiemu odvetviu.

Rok 2021 v oblasti elektroenergetiky možno charakterizovať ako rok pomalého rozbehu ekonomiky. Svetové burzy po roku prepadu cien silovej elektriny zaznamenali rast, hlavne v druhom polroku, čo bolo spôsobené vyšším dopytom po elektrine z dôvodu rastu ekonomiky po poklesoch spôsobených pandémiou COVID-19.

Vysoké ceny na dennom trhu v priebehu roka 2021 zapríčinili aj zníženie nákladov na doplatok, čo spôsobilo, že po roku pandémie 2020 nastal prebytok finančných zdrojov v systéme podpory výroby elektriny z OZE a VÚKVET v rámci regulovanej činnosti spoločnosti OKTE, a. s. v oblasti zúčtovania podpory výroby elektriny z OZE a VÚKVET. Na základe tejto skutočnosti úrad v rámci regulačných nástrojov výrazne znížil historický deficit v systéme podpory výroby elektriny z OZE a VÚKVET a tak umoril podstatnú časť historického dlhu.

Zároveň bol rok 2021 aj piatim rokom regulačného obdobia 2017-2022. Nosnou témou v oblasti elektroener-

getiky bol prebiehajúci proces transpozície európskych právnych predpisov zoskupených v tzv. „zimnom energetickom balíčku“ do národnej legislatívy. Úrad v tejto oblasti úzko spolupracoval s MH SR na príprave implementácie európskych predpisov do primárnej legislatívy.

Z hľadiska zvýšenia transparentného prístupu a otvorenej regulácie v oblasti elektroenergetiky je potrebné tiež poznamenať, že úrad zverejňuje od 01.09.2020 spolu s právoplatným cenovým rozhodnutím aj cenové návrhy regulovaných subjektov, cieľom čoho je zvýšiť dôveryhodnosť verejnosti voči úradu a zároveň prístup k podstatným informáciám, z ktorých sa vychádza pri cenovej regulácii.

Popis a zadefinovanie účastníkov trhu s elektrinou

1. výrobcovia elektriny (Slovenské elektrárne, a.s. - dominantný výrobca, podiel 63,51 %),
2. podporovaní výrobcovia elektriny z OZE a VU KVET,
3. organizátor krátkodobého trhu s elektrinou (OKTE, a.s.), inštitúcia na vyhodnocovanie a organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou a zabezpečovanie zúčtovania, vyhodnotenia a vysporiadania odchýlok na území SR,
4. prevádzkovateľ prenosovej sústavy SR (SEPS, a.s.), výhradný držiteľ povolenia na prenos elektriny, prevádz-

kovateľ prenosovej sústavy, plniaci aj úlohy energetickeho dispečingu (zabezpečoval vyrovnanú bilanciu na vymedzenom území SR),

5. traja prevádzkovatelia regionálnych distribučných sústav (ZSD, a.s., SSD, a.s., VSD, a.s.),
6. prevádzkovatelia miestnych distribučných sústav (MDS), 142 prevádzkovateľov miestnych - distribučných sústav v areáloch výrobných, ale aj nevýrobných spoločností,
7. dodávatelia elektriny,
8. odberatelia elektriny,
9. výkupca elektriny.

Prehľad rozhodnutí v oblasti cenovej regulácie v elektroenergetike v rokoch 2017-2021 (bez OZE a KVET)

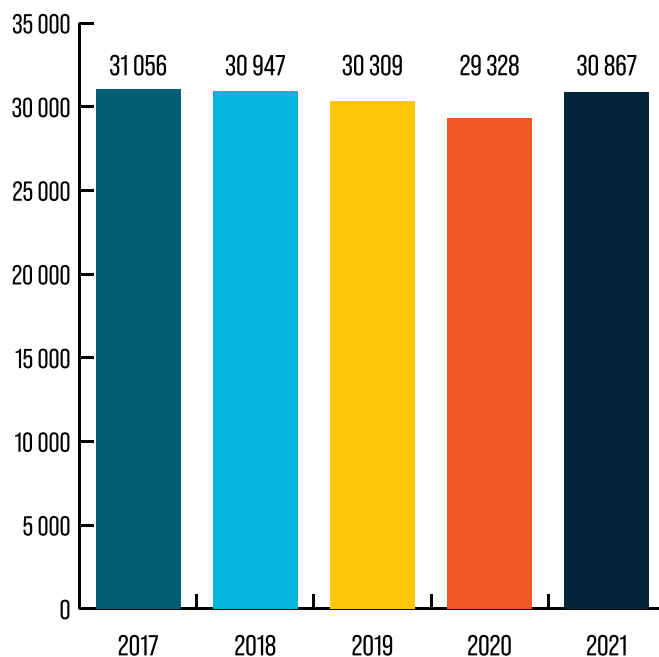
	2017	2018	2019	2020		2021	
				vydané na rok 2020	vydané na rok 2021	vydané na rok 2021	vydané na rok 2022
CR	487	331	301	49	112	213	104
PK	15	20	20	20	-	13	-
ZK	4	5	7	2	-	8	-

Prehľad rozhodnutí v oblasti vecnej regulácie v elektroenergetike

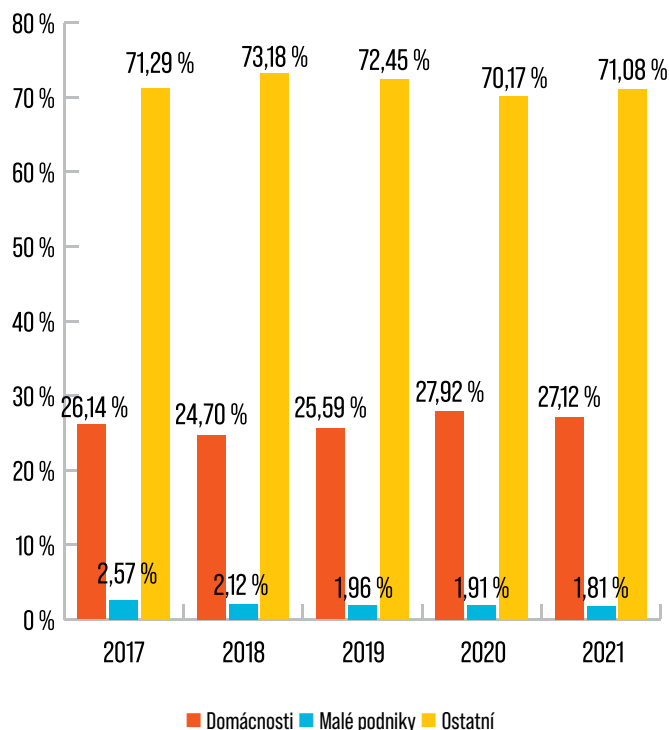
	Počet vydaných rozhodnutí			
	2018	2019	2020	2021
Prevádzkové poriadky	21	15	15	124
Obchodné podmienky	26	10	10	8
Rozhodnutia v zmysle legislatívy EÚ	20	27	5	7
Podmienky prepravy	2	4	2	1

Spotreba elektriny v SR v roku 2021 bola na úrovni 30 867 GWh, čo je o 5,25 % viac ako v roku 2020.

Vývoj celkovej hrubej spotreby elektriny v SR (2017-2021) v GWh

Podiel odberateľských kategórií na koncovej spotrebe elektriny v rokoch 2017-2021

Elektroenergetická infraštruktúra

Podporné a systémové služby

Podporné služby sú služby, ktoré prevádzkovateľ prenosovej sústavy nakupuje na voľnom trhu a prostredníctvom nich poskytuje užívateľom sústavy systémové služby, ktoré sú potrebné na dodržanie kvality dodávky elektriny a na zaistenie bezpečnosti prevádzky elektrizačnej sústavy SR. Výsledkom ich aktivácie je dodávka regulačnej elektriny.

Úrad na základe požiadavky rozsahu jednotlivých druhov podporných služieb určil prevádzkovateľovi prenosovej sústavy SR celkové plánované náklady na nákup všetkých druhov podporných služieb od ich certifikovaných poskytovateľov.

Zároveň určil maximálnu cenu za poskytovanie primárnej, sekundárnej regulácie činného výkonu a terciárnych regulácií činného výkonu v eurách na jednotku disponibilného elektrického výkonu a maximálny ročný náklad na zabezpečenie poskytovania diaľkovej regulácie napätia, jalového výkonu a štartu z tmy v eurách a tiež maximálnu cenu ponúkanej kladnej regulačnej elektriny a minimálnu cenu ponúkanej zápornej regulačnej elektriny pri aktivácii predmetného druhu podpornej služby.

Cena za obstaranú regulačnú elektrinu v eurách na jednotku množstva elektriny sa určovala transparentne na základe ponukových cien využitých elektroenergetických zariadení poskytovateľov podporných služieb ako:

- najvyššia cena elektriny elektroenergetického zariadenia poskytujúceho regulačnú elektrinu v štvrt hodinovom rozlíšení, ak je regulačná elektrina kladná, najviac však maximálna cena určená cenovým rozhodnutím úradu v eurách za jednotku množstva elektriny,
- najnižšia cena elektriny elektroenergetického zariadenia poskytujúceho regulačnú elektrinu v štvrt hodinovom rozlíšení, ak je regulačná elektrina záporná, najmenej však minimálna cena určená cenovým rozhodnutím v eurách za jednotku množstva elektriny.

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy SR nakupoval rôzne typy podporných služieb potrebných na zabezpečenie systémových služieb od poskytovateľov podporných služieb. Cieľom bolo dosiahnuť minimálne náklady na zabezpečenie podporných služieb, pričom nákup je organizovaný otvoreným, transparentným a nediskriminačným spôsobom voči všetkým poskytovateľom.

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy SR prednostne využíval ponuky z elektroenergetických zariadení na vymedzenom území pri zachovaní princípu minimalizácie nákladov na ich nákup. Technická spôsobilosť poskytovateľov podporných služieb sa preukazovala certifikačným meraním, ktorého postup je stanovený technickými podmienkami prístupu a pripojenia, pravidlami prevádzkovania prenosovej sústavy.

Vývoj v oblasti poskytovania PpS

Ukazovateľ/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Počet poskytovateľov PpS	25	25	24	24	24
Počet poskytnutých ponúk poskytovateľmi PpS	3 637	2 809	2 429	2 673	4 162
Počet uzavretých zmlúv o poskytovaní PpS	32	29	52	30	30

Porovnanie dodávok regulačnej elektriny v MWh

Druh regulačnej elektriny/rok	2020	2021	zmena 2021/2020 [%]
Primárna regulácia výkonu +	6 298	6 366	+ 1,37
Primárna regulácia výkonu -	-6 325	-6 361	+ 0,84
Sekundárna regulácia výkonu +	30 994	73 568	+ 138,01
Sekundárna regulácia výkonu -	-98 576	-28 269	-71,24
Terciálna regulácia výkonu 3 min. +	404	4 010	+ 896,23
Terciálna regulácia výkonu 3 min. -	-1 086	-176	-83,76
Terciálna regulácia výkonu 10 min. +	52	1 348	+ 2 502,28
Terciálna regulácia výkonu 10 min. -	0	0	-
Terciálna regulácia výkonu 15 min. +	98	624	+ 535,69
Terciálna regulácia výkonu 15 min. -	-298	0	- 100
Terciálna regulácia výkonu 30 min. +	0		-
Terciálna regulácia výkonu 30 min. -	0		-
Zníženie odberu	0	1 036	-
Zvýšenie odberu	0	0	-
Dovoz havarijnej výpomoci	0	0	-
SRN formou KP	-658	-152	-76,80
Negarantovaná regulačná elektrina +	0	0	-
Negarantovaná regulačná elektrina -	0	0	-
e-GCC+ \ IGCC+	51 410	140 922	174,87
e-GCC- \ IGCC-	-92 933	-68 731	-25,84
Kladná regulačná elektrina	89 256	227 873	156,00
Záporná regulačná elektrina	-199 875	-103 688	-47,98

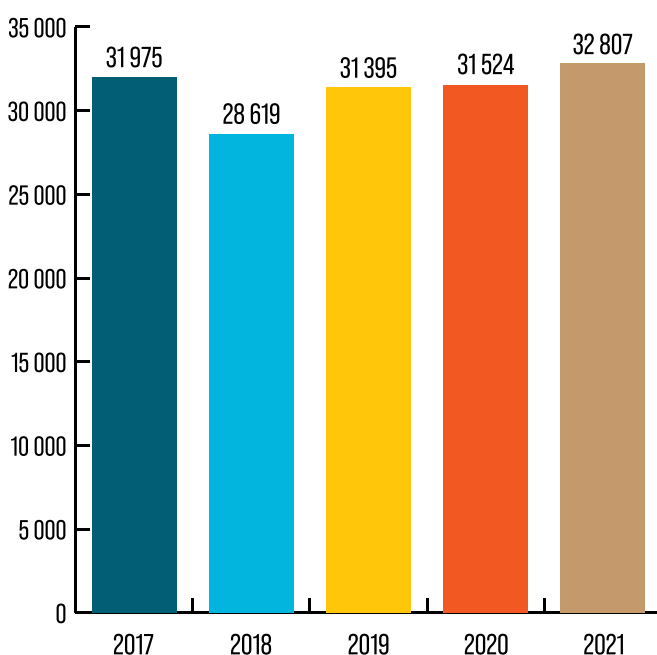
Prenosová sústava

Pre prevádzkovateľa prenosovej sústavy stanovil úrad v roku 2021 sieťové tarify, ktoré mohol prevádzkovateľ prenosovej sústavy uplatniť voči užívateľom pripojeným do prenosovej sústavy v rozsahu:

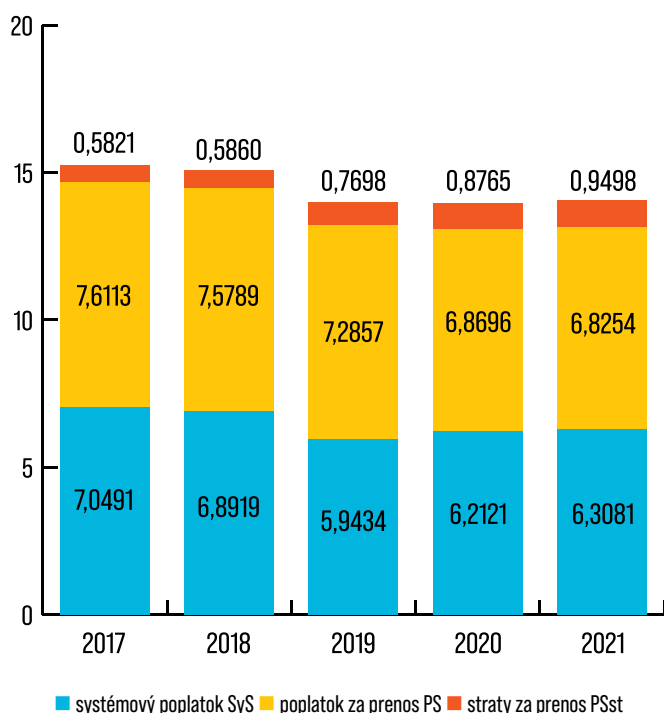
- ➔ tarifa za rezervovanú kapacitu (€/MW/rok),
- ➔ tarifa za prenesenú elektrinu (€/MWh),
- ➔ tarifa za straty pri prenose elektriny prenosovou sústavou (€/MWh),
- ➔ tarifa za systémové služby (€/MWh).

V nasledujúcom grafe sú porovnané objemy prenesenej elektriny prenosovou sústavou. Nárast v roku 2021 v porovnaní s rokmi 2019 a 2020 je spôsobený zvýšeným dopytom po elektrine, čo bolo viditeľné aj na náraste spotreby elektriny v SR za rok 2021 z dôvodu zvýšenia ekonomického rastu po pandémie COVID-19.

Objem prenesenej elektriny 2017 - 2021 (GWh)

Vývoj a štruktúra regulovaných poplatkov SEPS, a.s., v €/MWh

Na odberateľa elektriny alebo výrobcu elektriny pripojeného priamo do distribučnej sústavy na úrovniach nízkeho napätia sa vzťahovali tieto sieťové tarify stanovené úradom:

- ➔ tarifa za distribúciu elektriny bez strát vrátane prenosu elektriny - zložka za rezervovanú kapacitu (€/A/mesiac),
- ➔ tarifa za distribúciu elektriny bez strát vrátane prenosu elektriny - zložka za distribuovanú elektrinu (€/MWh),
- ➔ tarifa za straty pri distribúcii elektriny distribučnou sústavou (€/MWh),
- ➔ tarifa za systémové služby (€/MWh).

Cenová regulácia sa vzťahovala aj na prevádzkovateľa miestnej distribučnej sústavy a vykonávala sa určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny pri dodávke elektriny a tarify za prístup do miestnej distribučnej sústavy a distribúciu elektriny.

Množstvo disponibilných zdrojov a konkrétne investície SEPS, a.s.

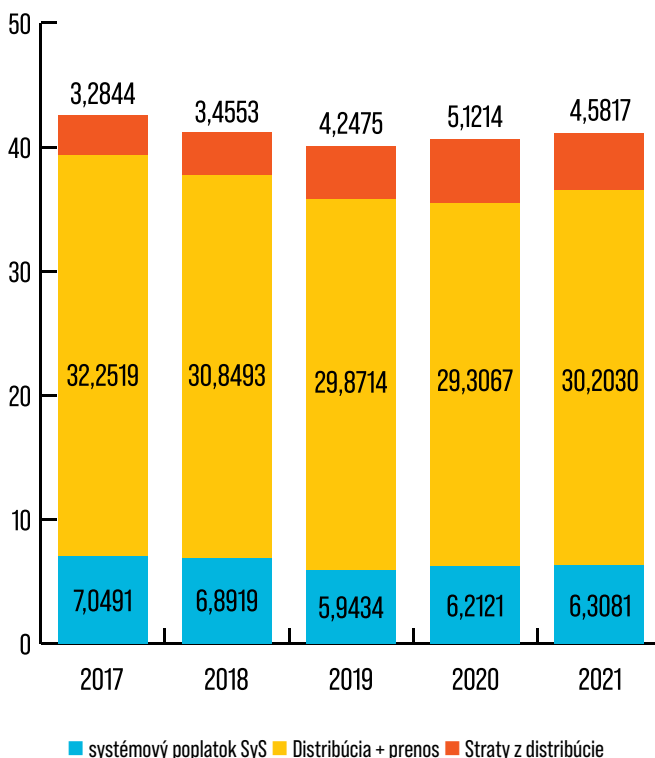
Roky	2017	2018	2019	2020	2021
Disponibilné zdroje v €	125 073 880	109 906 527	115 430 154	109 602 716	164 388 109
Investície v €	50 456 121	51 355 867	54 367 053	75 509 721	46 475 450
Podiel (%)	40,34%	46,73%	47,10%	68,89%	28,27%

Distribučné sústavy

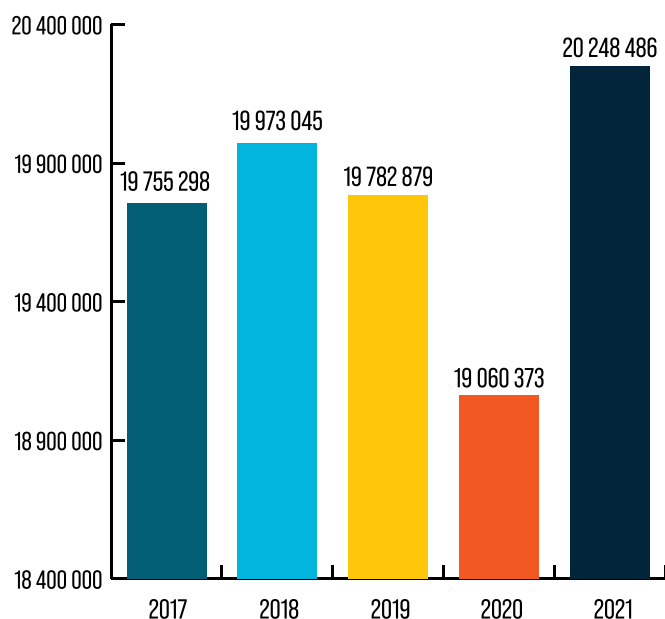
Pri fakturácii distribúcie elektriny sa na odberateľa elektriny pripojeného priamo do distribučnej sústavy na úrovniach veľmi vysokého napätia a vysokého napätia vzťahovali tieto sieťové tarify:

- ➔ tarifa za distribúciu elektriny bez strát vrátane prenosu elektriny - zložka za rezervovanú kapacitu (€/MW/mesiac),
- ➔ tarifa za distribúciu elektriny bez strát vrátane prenosu elektriny - zložka za distribuovanú elektrinu (€/MWh),
- ➔ tarifa za straty pri distribúcii elektriny distribučnou sústavou (€/MWh),
- ➔ tarifa za systémové služby (€/MWh).

Vývoj a štruktúra regulovaných poplatkov (2017-2021) v €/MWh

Objem distribuovanej elektriny (2017-2021) v MWh

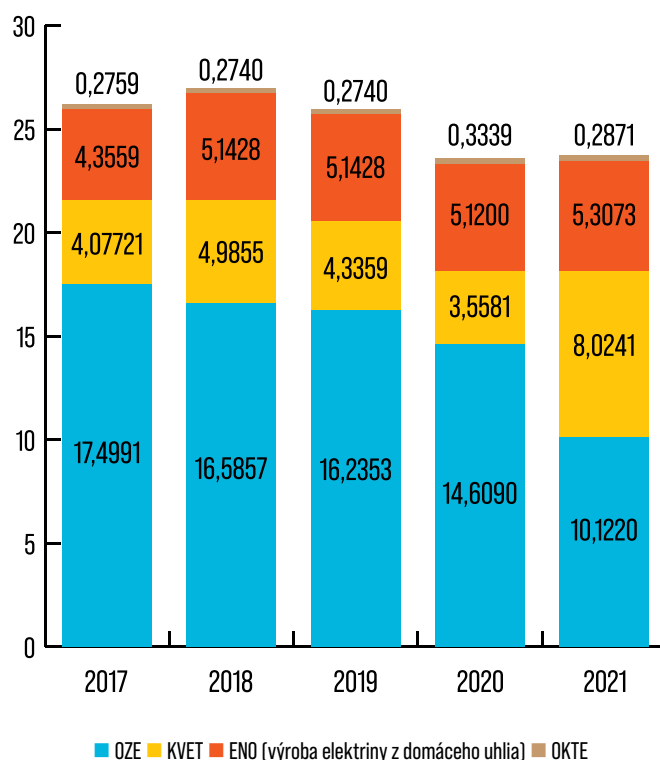

Tarifa za prevádzkovanie systému

TPS slúži na podporu výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnou kombinovanou výrobou, výroby elektriny z domáceho hnedého uhlia a na organizátora krátkodobého trhu s elektrinou. Tvorí jednu zo zložiek celkovej koncovej ceny elektriny a vzťahuje sa na každého odberateľa elektriny.

V nasledujúcom grafe sú porovnané hodnoty jednotlivých zložiek TPS za posledných päť rokov:

Vývoj jednotlivých zložiek tarify za prevádzkovanie systému v €/MWh

Prepojenie trhov s elektrinou

Vnútrotný trh - cezhraničné prepojenie

Začiatkom apríla 2021 boli uvedené do komerčnej prevádzky nové 400 kV cezhraničné prepojenia na slovensko-maďarskom prenosovom profile. Tieto dva bilaterálne projekty cezhraničných prepojení, konkrétne Gabčíkovo (SR) - Gönyű (HU) - Veľký Ďur (SR) a Rimavská Sobota (SR) - Sajóivánka (HU), boli zaradené EK na zoznam projektov spoločného záujmu (Projects of Common Interest/PCI) a boli spolufinancované z európskeho nástroja „Connecting Europe Facility“. Taktiež boli tieto projekty významnou čiastkou financované aj z výnosov z aukcií prevádzkovateľa prenosovej sústavy, nakoľko sa tým významne zvýšila prenosová schopnosť na danom profile a odstránilo sa úzke miesto v sústave, ktorým boli práve vedenia na slovensko-maďarskom prenosovom profile. Projekty zvýšili energetickú bezpečnosť v strednej Európe, stabilitu prenosových sústav a zlepšili podmienky pre výmenu elektriny na medzinárodnom trhu s elektrinou. V prepojenej európskej elektrizačnej sústave v dôsledku spájania trhov s elektrinou, ako aj v dôsledku pripájania nových obnoviteľných zdrojov energie či decentralizovanej výroby elektriny rastú výmeny elektriny medzi vzájomne prepojenými európskymi prenosovými sústavami

a nové cezhraničné vedenia výrazne zmenšili doterajšie riziko výskytu kritických záťažových stavov na spoločnom prenosovom profile SR a Maďarska.

Prepojenie veľkoobchodných trhov s elektrinou

Sprevádzkovanie dočasného prepojenia denných trhov s elektrinou ICP, ako aj prepojenie denných trhov s elektrinou na základe metodiky flow-based v regióne Core, sú podrobne popísané v podkapitole „Hodnotenie vývoja trhu a regulácie v roku 2021“, resp. v podkapitole „Očakávané udalosti ovplyvňujúce trh a reguláciu v nasledujúcom období“.

V princípe je prepájanie trhov výhodné z pohľadu približovania cien medzi jednotlivými ponukovými oblasťami, pričom nevyhnutnou podmienkou efektívneho fungovania prepojených trhov je dostatočná kapacita cezhraničných profilov medzi jednotlivými ponukovými oblasťami, resp. dostatočnou kapacitou na kritických prvkoch prenosových sústav, v závislosti od metodiky výpočtu kapacít.

Úrad prepájanie trhov vo všeobecnosti podporuje, pričom konkrétne navrhované riešenia podrobne analyzuje a vyhodnocuje a svojimi rozhodnutiami sa snaží zabezpečovať všetky nevyhnutné podmienky efektívneho fungovania prepojených trhov s elektrinou.

Európske platformy na výmenu regulačnej energie

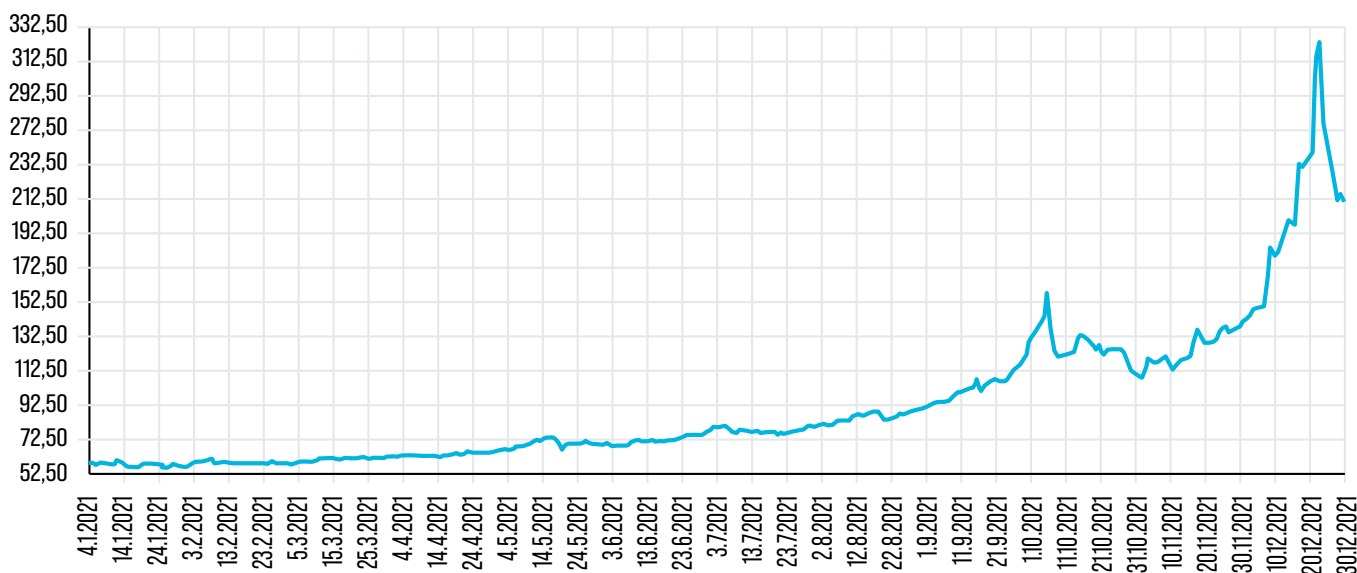
V súlade s nariadením EK č. 2195/2017 z 23.11.2017, ktorým sa stanovuje usmernenie o zabezpečovaní rovnováhy v elektrizačnej sústave majú byť na účel výmeny regulačnej energie uvedené do prevádzky európske platformy na:

- ➔ výmenu regulačnej energie z nahrádzajúcich rezerv TERRE (z angl. Trans European Replacement Reserves Exchange), ktorá bola spustená do prevádzky 06.01.2020,
- ➔ výmenu regulačnej energie z rezerv na obnovenie frekvencie s manuálnou aktiváciou MARI (z angl. Manually Activated Reserves Initiative), ktorá ešte nie je spustená do prevádzky,
- ➔ výmenu regulačnej energie z rezerv na obnovenie frekvencie s automatickou aktiváciou PICASSO (z angl. The Platform for the International Coordination of Automated Frequency Restoration and Stable System Operation), ktorá ešte nie je spustená do prevádzky a
- ➔ európska platforma pre postup výmeny odchýlok v reálnom čase (z angl. Imbalance Netting), ktorá bola spustená do prevádzky 24.06.2021).

SR participuje v platformách MARI, PICASSO a v platforme pre postup výmeny odchýlok v reálnom čase.

Vývoj cien elektriny na burze v roku 2021

Burza PXE Praha; produkt: F PXE SK BL CAL - t
obdobie: 01/2021 až 12/2021; priemerná cena: 92,79 €/MWh

Je potrebné poznamenať, že nevyhnutnou podmienkou efektívneho fungovania európskych platforiem na výmenu regulačnej elektriny je, rovnako ako pri prepojení trhov s elektrinou, dostatočnosť kapacity na cezhraničných profiloch medzi jednotlivými ponukovými oblasťami, resp. dostatočnou kapacitou na kritických prvkoch prenosových sústav, v závislosti od použitej metodiky výpočtu kapacít.

Veľkoobchodný trh

Pri veľkoobchodnom trhu s elektrinou sú kompetencie úradu hlavne v oblasti vytvárania legislatívnych podmienok a monitorovania dodržiavania ich pravidiel.

Ako je zrejmé z predchádzajúceho grafu, vývoj trhovej ceny elektriny, ktorá je rozhodujúca pre výpočet ceny za dodávku elektriny pre zraniteľných odberateľov, bol dramatický predovšetkým v druhom polroku 2021. Pre porovnanie vývoja trhových cien elektriny v roku 2021 je v grafe nižšie znázornený vývoj cien elektriny v rovnakom burzovom produkte v roku 2020.

Dodávateľia elektriny obstarávali v roku 2021 elektrinu pre zabezpečenie dodávok pre svojich odberateľov z týchto zdrojov:

- ➔ na komoditných burzách, resp. realizovali nákup elektriny od iného obchodníka - dodávateľa elektriny alebo

- ➔ nakupovali na základe zmlúv uzatvorených s výrobcami elektriny.

Maloobchodný trh

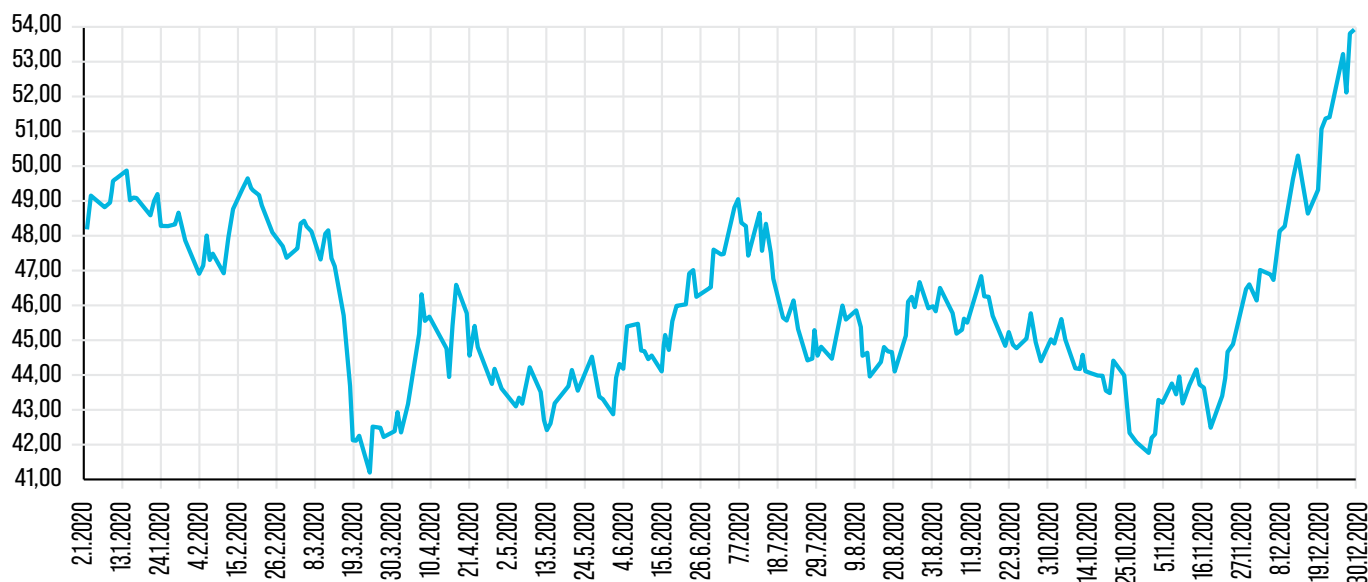
Cenová regulácia dodávky elektriny zraniteľným odberateľom, ktorými sú odberatelia elektriny v domácnosti a malé podniky, sa vykonáva v súlade so zákonom č. 250/2012 Z. z. na základe aktuálnej regulačnej politiky a podľa vykonávacieho predpisu v oblasti cenovej regulácie - vyhlášky č. 18/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike v znení neskorších predpisov.

Cenovej regulácii v oblasti dodávky elektriny podlieha dodávka elektriny:

- ➔ pre domácnosti,
- ➔ malým podnikom a
- ➔ dodávateľom poslednej inštancie.

Vývoj cien elektriny na burze v roku 2020

Burza PXE Praha, produkt: F PXE SK BL CAL-t
obdobie: 01/2020 až 12/2020; priemerná cena: 46,05 €/MWh

Úrad na základe poklesu ceny silovej elektriny na burze PXE, ktorá vstupuje do výpočtu ceny za dodávku elektriny (medziročne klesla o 5,7448 €/MWh, t. j. o 11,08 %), začal ešte koncom roka 2020 konania z vlastného podnetu vo veci zmeny rozhodnutí pre dodávateľov elektriny zabezpečujúcich dodávku elektriny pre zraniteľných odberateľov elektriny (domácnostiam a malým podnikom), čo malo pozitívny vplyv na koncovú cenu elektriny pre zraniteľných odberateľov elektriny v roku 2021.

Východiskovými parametrami, na základe ktorých sa stanovovala maximálna cena za dodávku elektriny odberateľom elektriny v domácnosti a malým podnikom, bol pre rok 2021 aritmetický priemer denných cien oficiálneho kurzového lístka, zverejneného burzou PXE na jej webovom sídle, produktu F PXE SK BL Cal-t za obdobie od 01.01.2020 do 30.06.2020, ku ktorému sa pripočítal koeficient na pokrytie plánovaného diagramu dodávky elektriny pre zraniteľných odberateľov, náklady na odchýlku súvisiace s dodávkou elektriny pre zraniteľných odberateľov a PZ.

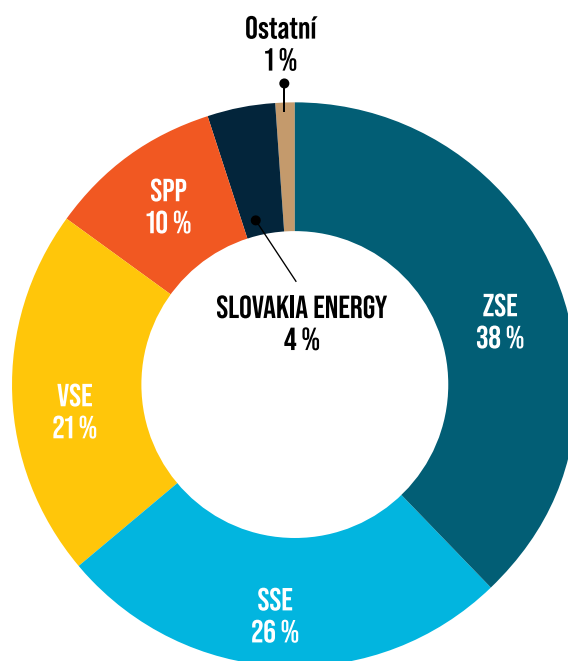
K jednotlivým sadzbám za dodávku elektriny sa pripočítava cena za distribúciu, vrátane prenosu elektriny a strát elektriny pri prenose a cena za straty elektriny pri distribúcii elektriny, tarifa za systémové služby a tarifa za prevádzkovanie systému, podľa cenových rozhodnutí, ktorými boli schválené alebo určené ceny za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny pre prevádzkovateľov distribučnej sústavy, do ktorej bolo odberné miesto zraniteľného odberateľa elektriny pripojené.

V dodávke elektriny majú stále najväčší podiel traja „tradiční“ dodávateľia, ktorí sú súčasťou vertikálne integrovaných podnikov - ZSE Energia, a. s., Stredoslovenská energetika, a. s., a Východoslovenská energetika, a. s.

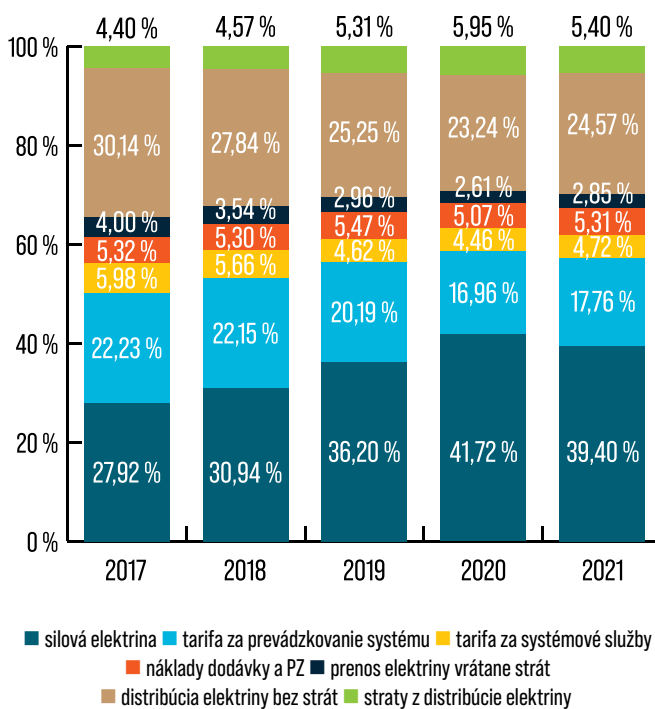
Dodávka elektriny pre domácnosti

Dodávka elektriny domácnostiam bola rozdelená do ôsmich sadzieb. Zraniteľným odberateľom - domácnostiam dodávalo v roku 2021 elektrinu 17 dodávateľov s celoslovenskou pôsobnosťou.

Podiel dodávateľov na dodávke elektriny v domácnostiach

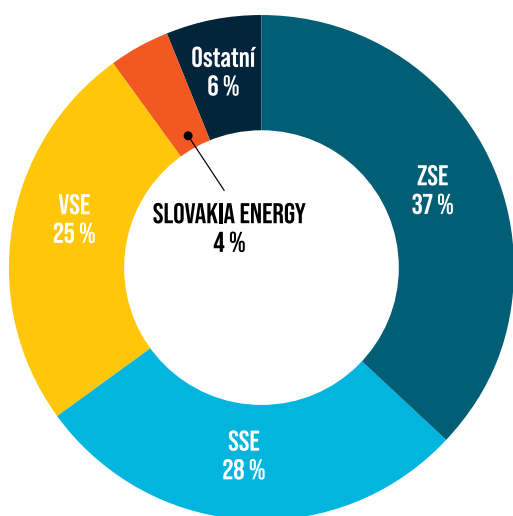
Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku elektriny pre domácnosti (2017-2021)

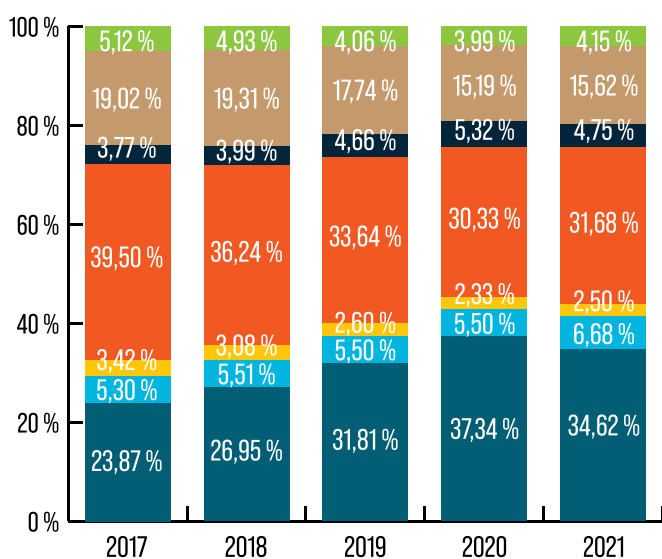
Dodávka elektriny pre malé podniky

Za malý podnik je považovaný koncový odberateľ elektriny s ročnou spotrebou elektriny za všetky jeho odberné miesta, najviac 30 000 kWh za predchádzajúci rok. Dodávka elektriny malým podnikom bola rozdelená do 11 sadzieb a dodávalo im elektrinu 16 dodávateľov s celoslovenskou pôsobnosťou.

Podiel dodávateľov na dodávke elektriny malým podnikom

Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku elektriny pre malé podniky (2017-2021)

■ silová elektrina ■ náklady dodávky a primeraný zisk
■ prenos elektriny ■ distribúcia elektriny bez strát
■ straty pri distribúcii elektriny ■ TPS - tarifa za prevádzkovanie systému
■ TSS - tarifa za systémové služby

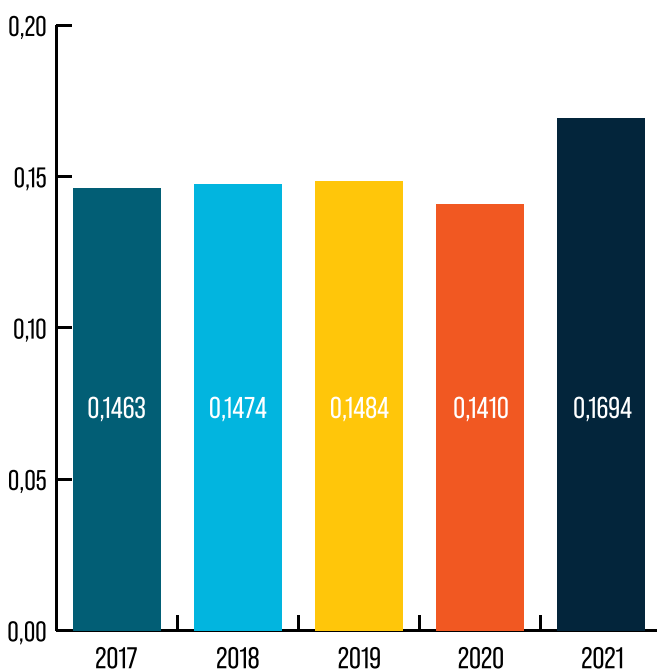
Dodávka poslednej inštancie

Na základe rozhodnutia úradu sú dodávateľmi poslednej inštancie na území SR spoločnosti ZSE Energia, a.s., Východoslovenská energetika, a.s. a Stredoslovenská energetika, a.s. Počas roku 2021 úrad zaznamenal štyri oznámenia o uplatnení inštitútu dodávateľa poslednej inštancie, kedy pôvodný dodávateľ elektriny stratil spôsobilosť dodávať elektrinu odberateľom podľa zákona č. 251/2012 Z. z. Dodávka v režime dodávateľa poslednej inštancie sa týkala 168 tisíc domácností, 2 tisíc malých podnikov a vyše 7 tisíc stredných a veľkých odberateľov elektriny.

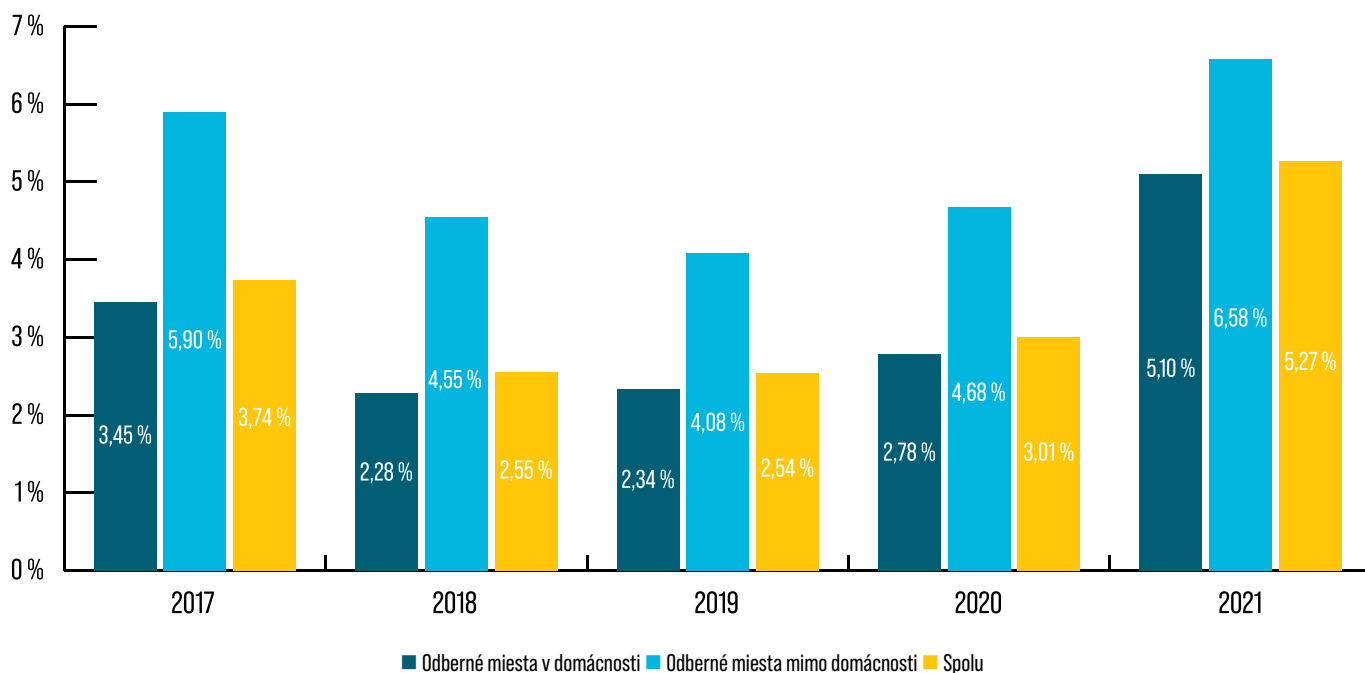
Herfindahl-Hirschman Index (HHI)

Účelom indexu HHI je určiť konkurencieschopnosť trhu. Úrad posudzoval postavenie regulovaných subjektov pôsobiacich na trhu dodávky elektriny všetkým odberateľom. Trh je koncentrovaný, ak je index HHI viac ako 0,1 a vysoko koncentrovaný pri hodnote presahujúcej 0,2.

Vývoj HHI - elektroenergetika

Switching podľa jednotlivých kategórií odberateľov v rokoch 2017-2021

Zmena dodávateľa elektriny

Na posúdenie úrovne liberalizácie trhu s elektrinou sa používa percentuálny koeficient, tzv. switching, ktorý vyjadruje pomer počtu odberných miest so zmenou dodávateľa elektriny k celkovému počtu odberných miest v sledovanom roku.

Vplyv COVID - 19

Negatívny vplyv COVID-19 v roku 2021 nepokračoval. Postupný rast ekonomiky v roku 2021 v porovnaní s rokom 2020 aj napriek opatreniam prijatých vládou SR pri riešení pandemickej situácie prispel k celkovej vyššej spotrebe elektriny v SR v roku 2021 oproti roku 2020.

02

PLYNÁRENSTVO

Plynárenstvo v SR je špecifické najmä rozsahom plynárenských sietí a s tým spojenou veľkou mierou plynifikácie a tranzitným využitím prepravnej siete.

Úrad vykonáva cenovú a vecnú reguláciu v oblasti plynárenstva a to pri tzv. sieťových poplatkoch, ktoré je potrebné regulovať pri využívaní infraštruktúry v rámci dopravy plynu do odberného miesta odberateľa, ako aj pri cene samotnej dodávky plynu, ale iba pre zraniteľných odberateľov podľa zákona č. 250/2012 Z. z.

V sektore regulácie plynárenskej infraštruktúry pri cenovej regulácii je to predovšetkým cenová regulácia za:

- ➔ prístup do prepravnej siete a prepravu plynu,
- ➔ prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu,
- ➔ pripojenie do týchto sietí, či už pre výrobcov plynu alebo pre nových odberateľov plynu.

Vecná regulácia v oblasti regulácie infraštruktúry spočíva predovšetkým vo schvaľovaní prevádzkových poriadkov pre prevádzkovateľov sietí vrátane zásobníkov z hľadiska nastavenia pravidiel prevádzkovateľov sietí pri prevádzkovaní sietí vo vzťahu k užívateľom sietí. Úrad má taktiež v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z. možnosť posudzovať technické podmienky prístupu a pripojenia do siete a vyjadrovať sa k predloženým technickým podmienkam prevádzkovateľov sietí a požiadať ich o zosúladenie technických podmienok so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Vecná regulácia zo strany úradu pre účastníkov trhu s plynom vo vzťahu dodávateľa a zraniteľných odberateľov plynu zahŕňa aj schvaľovanie obchodných podmienok pre dodávateľov plynu poskytujúcich univerzálnu službu.

Prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu podlieha vecnej regulácii, ale nepodlieha cenovej regulácii. Dohodnutý prístup účastníkov trhu s plynom do zásobníka môže úrad zmeniť na regulovaný prístup v súlade so zákonom č. 250/2012 Z. z. podľa inštitútu mimoriadnej regulácie po predchádzajúcom prerokovaní s EK.

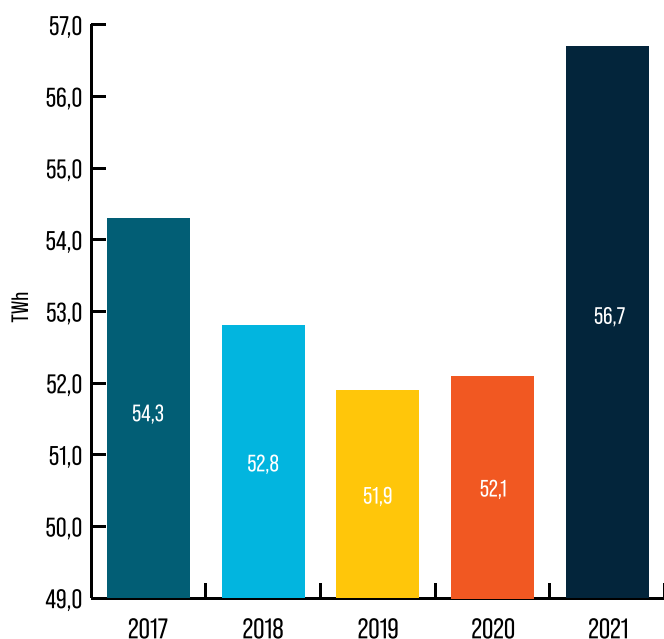
V druhej polovici roku 2021 úrad zaznamenal razantný nárast cien zemného plynu na komoditných burzách voči trhovým cenám zemného plynu v predchádzajúcom roku poznamenanom práve poklesom týchto cien.

Účastníci trhu s plynom v SR:

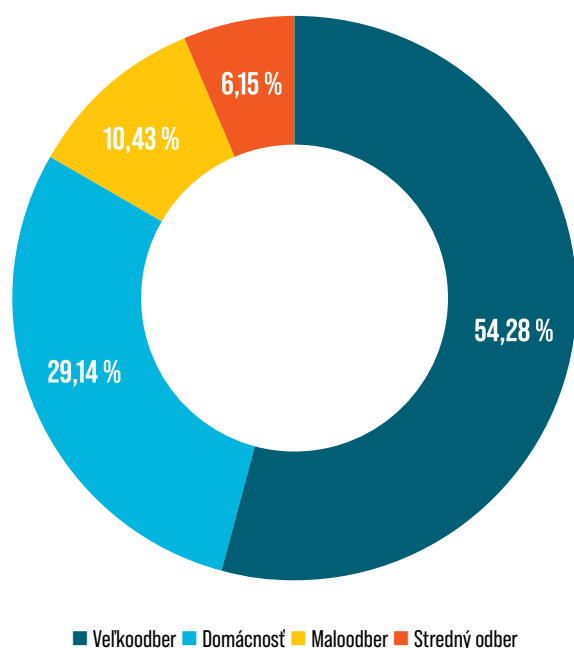
- ➔ prevádzkovateľ prepravnej siete (eustream, a. s.),
- ➔ prevádzkovateľ distribučnej siete na vymedzenom území SR (SPP - distribúcia, a. s.),
- ➔ 38 prevádzkovateľov lokálnych distribučných sietí (LDS),
- ➔ dvaja prevádzkovatelia zásobníkov (NAFTA a. s., POZAGAZ a. s.),
- ➔ 26 aktívnych dodávateľov plynu,
- ➔ odberatelia plynu.

Spotreba plynu v SR bola v roku 2021 na úrovni 56,7 TWh, čo je približne o 9 % viac ako v roku 2020.

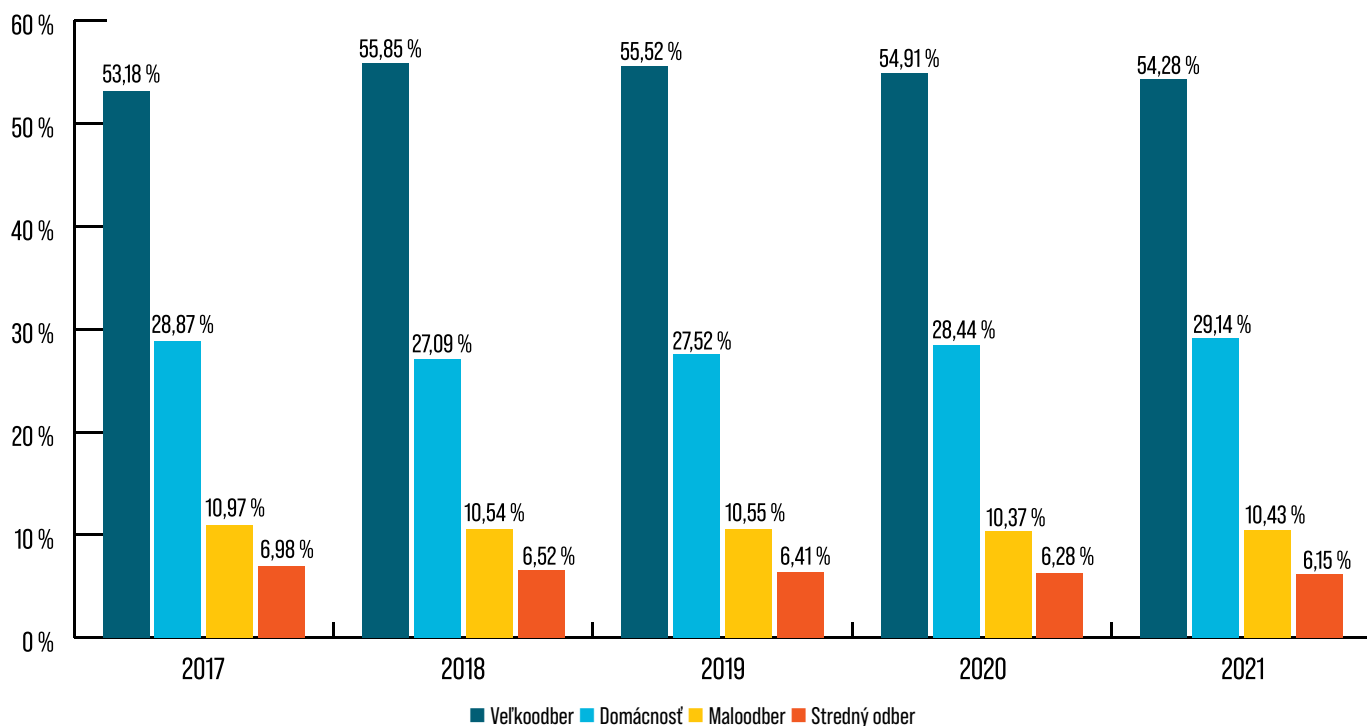
Vývoj spotreby plynu v SR (2017-2021)

Spotreba plynu podľa odberateľských kategórií v roku 2021

Spotreba plynu podľa odberateľských kategórií (2017-2021)

Rozhodnutia týkajúce sa cenovej regulácie (cenové konania v súlade s vyhláškou č. 223/2016 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v plynárenstve)

Rozhodnutia týkajúce sa cenovej regulácie		2017	2018	2019	2020	Vydané v roku 2021 na rok 2021	Vydané v roku 2021 na rok 2022
z toho	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov - dodávateľa s celoslovenskou pôsobnosťou	19	4		2	1	
	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov - dodávateľa s celoslovenskou pôsobnosťou - zmena rozhodnutia		17	10	21		16
	Dodávka poslednej inštancie	1					
	Dodávka poslednej inštancie - zmena rozhodnutia					1	
	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov - LDS	19	1	1			
	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov - LDS - zmena rozhodnutia		12	6	19		16
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 10 ods.6)	19	1	2			4
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 10 ods.6) - zmena rozhodnutia		1	2	4	17	2
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 10 ods.7)	9	2				
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 10 ods.7) - zmena rozhodnutia	7			1	1	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 10 ods.8)			1		1	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 10 ods.8) - zmena rozhodnutia				9	1	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 11 ods.1)	20	2	4	1	1	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 11 ods.1) - zmena rozhodnutia				2	17	
	Pripojenie do distribučnej siete (LDS)	7	1	4			
	Pripojenie do distribučnej siete (LDS) - zmena rozhodnutia					10	
	Prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu (SPP-D)	1					
	Prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu - zmena rozhodnutia (SPP-D)	1	1		1		1
	Pripojenie do distribučnej siete (SPP-D)	1					
	Výkup plynárenského zariadenia	1					
	Výkup plynárenského zariadenia - zmena rozhodnutia					1	
	Prístup do prepravnej siete a preprava plynu	1		1			
	Prístup do prepravnej siete a preprava plynu - zmena rozhodnutia	1			1	2	1
Spolu		107	42	31	61	93	
Zastavené cenové konania		1	1			3	
Prerušené cenové konania		3	2	5	1	1	2
Zrušenie rozhodnutia					3	2	

Prevádzkové poriadky pre prevádzkovateľa prepravnej siete, distribučnej siete a prevádzkovateľa zásobníka

Úrad v roku 2021 rozhodol o schválení alebo zmene celkovo siedmich prevádzkových poriadkov pre prevádzkovateľov plynárenských sietí, z toho dve boli zmeny rozhodnutí pre prevádzkovateľa prepravnej siete, tri zmeny rozhodnutí pre prevádzkovateľov LDS a dve rozhodnutia pre nových prevádzkovateľov LDS.

Technické podmienky

Úrad v sledovanom v roku 2021 neposudzoval technické podmienky prevádzkovateľov plynárenských sietí.

Obchodné podmienky dodávky plynu pri poskytovaní univerzálnej služby

Úrad v roku 2021 vydal štyri rozhodnutia vo veci schválenia alebo zmeny obchodných podmienok pri poskytovaní

univerzálnej služby pre odberateľov plynu kategórie domácnosť a kategórie malý podnik, z toho boli dve zmeny rozhodnutí pre dodávateľov plynu a dve rozhodnutia pre nových dodávateľov plynu, ktorí poskytujú univerzálnu službu pre odberateľov plynu kategórie domácnosť a kategórie malý podnik.

Rozhodnutia podľa nariadení EK

V sledovanom roku úrad schválil rozhodnutím č. 0001/2021/P-EU zo dňa 22.03.2021 podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 312/2014 z 26.03.2014 o vytvorení sieťového predpisu na vyvažovanie plynu v prepravných sieťach, štvrtú Aktualizovanú správu o uplatnení predbežných opatrení pre prevádzkovateľa prepravnej siete eustream, a. s.

Plynárenská infraštruktúra

Prepravná sieť v SR plní predovšetkým požiadavky tranzitu plynu do EÚ. Spotreba zemného plynu bola v SR v sledovanom roku na úrovni približne 9 % z celkového objemu prepraveného plynu v roku 2021.

Ďalším špecifikom je rozsah distribučných sietí. SR je po Holandsku druhou najplynofikovanejšou krajinou EÚ. Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP - distribúcia, a.s. zabezpečoval v roku 2021 distribúciu plynu do viac ako 1,5 mil. odberných miest pre viac ako 94 % obyvateľstva SR s prístupom k zemnému plynu.

Regulačná politika na obdobie rokov 2017-2022 a vyhláška č. 223/2016 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v plynárenstve v znení neskorších predpisov, aj v roku 2021 tvorili regulačný rámec pre cenovú reguláciu pre tieto regulované činnosti v oblasti sietí:

- ➔ prístup do prepravnej siete a prepravy plynu,
- ➔ prístup do distribučnej siete a distribúcie plynu,
- ➔ pripojenie do prepravnej a distribučnej siete.

Prepravná sieť

Prepravnú sieť v SR vlastní a prevádzkuje spoločnosť eustream, a. s. Prepravná sieť predstavuje dôležité energetické prepojenie medzi Ruskou federáciou a EÚ. Prepojenie slovenskej prepravnej siete s okolitými členskými krajinami EÚ (Česko, Rakúsko, Maďarsko) je zabezpečené cez štyri vstupno-výstupné body. V roku 2022 bude zabezpečené aj prepojenie s Poľskom - vstupno-výstupný bod Výrava. Prepravná sieť je prepojená s plynárenským

systémom na Ukrajine. Vstupno-výstupné body z/do prepravných sietí plynárenských zariadení na území Ukrajiny sú dva, a to Veľké Kapušany a Budince.

Vstupný/výstupný bod z/do distribučných sietí a zásobníkov na území SR je domáci bod.

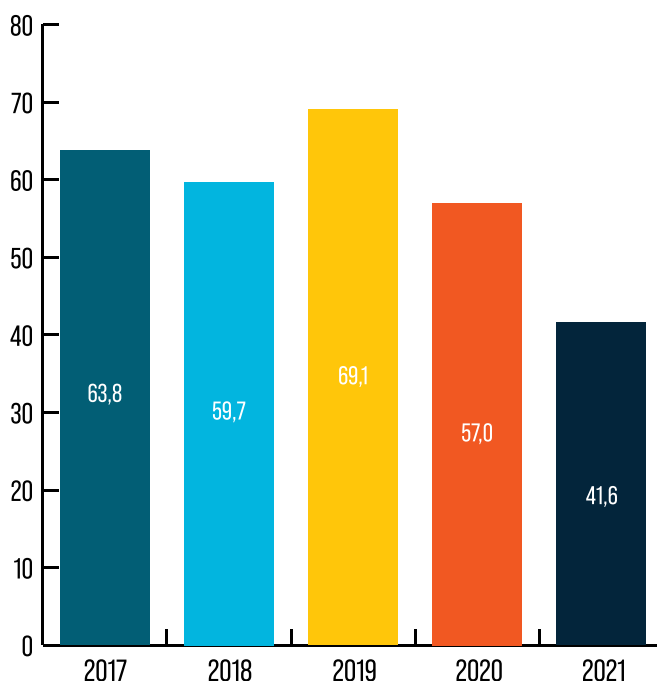
Informácie o výške technických, voľných a zazmluvnených kapacít na jednotlivých vstupno-výstupných bodoch sú dostupné na webovom sídle spoločnosti eustream, a. s.

Investície do prepravnej siete eustream, a.s.

Investície do prepravnej siete eustream, a.s. - objem v mil. €	2021
	3,76

Technická funkčnosť prepravnej siete

Objem prepravy plynu v mld. m³

Prepravná kapacita

Ročná kapacita prepravnej siete je 90 mld. m³ zemného plynu. V roku 2021 eustream, a. s., prepravil 41,6 mld. m³ plynu, z toho pre slovenských užívateľov 3,75 mld. m³.

Prepravná sieť - vývoj počtu žiadostí a uzatvorených zmlúv

Ukazovateľ/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Počet žiadostí o prístup do prepravnej siete	1 418	1 212	2 639	1 294	844
Počet žiadostí o pripojenie do prepravnej siete	0	0	0	0	0
Počet uzatvorených zmlúv o pripojení do prepravnej siete	0	0	0	0	0
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s pevnou prepravnou kapacitou	994	995	2 276	1 150	842
Z toho: dlhodobá	0	1	0	0	1
ročná	74	24	27	29	9
krátkodobá, z toho:	920	970	2 249	1 121	832
štvrtročná			53	28	19
mesačná			83	98	42
denná			2 013	874	507
vnútrodná			100	121	264
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s prerušiteľnou prepravnou kapacitou	407	213	363	128	2
Z toho: dlhodobá	3	0	0	0	
ročná	0	0	1	0	
krátkodobá, z toho:	404	213	362	128	2
štvrtročná			9	16	
mesačná			23	51	
denná			315	51	2
vnútrodná			15	10	
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s kombinovanou prepravnou kapacitou	17	4	19	16	
Z toho: dlhodobá					
ročná	1			4	
krátkodobá, z toho:	16	4	19	12	
štvrtročná				7	
mesačná				3	
denná			19	2	
vnútrodná			0	0	
Počet užívateľov prepravnej siete	33	27	45	31	22

Podiel jednotlivých užívateľov siete z hľadiska krajiny pôvodu na objeme prepraveného plynu

Užívatelia prepravnej siete na domácom trhu (preprava na domáci bod prepravnej siete)					
	2017 (%)	2018 (%)	2019 (%)	2020 (%)	2021 (%)
Slovensko	5,30	5,20	7,40	8,40	9,10
Tranzitujúci užívatelia prepravnej siete					
Rusko	69,27	72,23	66,80	71,30	86,90
Nemecko	5,17	5,97	4,00	1,70	0,00
Česko	4,73	5,72	7,10	1,80	0,70
Maďarsko	0,00	0,00	0,10	2,40	0,00
Švajčiarsko	1,44	0,73	1,60	5,10	0,60
Veľká Británia	0,27	0,03	1,10	4,50	2,70
Rakúsko	0,00	0,03	0,80	0,40	0,00
Dánsko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Francúzsko	0,02	0,17	0,10	0,60	0,00
Luxembursko	0,39	0,27	0,30	1,10	0,00
Ukrajina	13,41	9,65	10,10	0,00	0,00
Poľsko	0,18	0,03	0,00	0,00	0,00
Rumunsko	0,00	0,00	0,40	0,50	0,00
Holandsko	0,00	0,00	0,20	2,20	0,00
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Desaťročný plán rozvoja prepravnej siete a cezhraničná spolupráca

Zodpovednosť za technickú funkčnosť prepravnej siete má prevádzkovateľ prepravnej siete spoločnosť eustream, a. s., ktorá aj v roku 2021 v zmysle zákona č. 251/2021 Z. z. predložila úradu na posúdenie návrh Desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete na obdobie rokov 2021-2030 spolu so Správou o plnení desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete za obdobie rokov 2020-2029. Tento pravidelne ročne aktualizovaný Desaťročný plán je nevyhnutný na identifikáciu potreby nových infraštruktúrnych projektov na zabezpečenie primárnej úrovne bezpečnosti dodávok plynu pre SR a celý európsky región.

Desaťročný plán okrem iného zahŕňa aj rozvoj cezhraničných prepojení. Plán je vypracovaný v súlade s desaťročným plánom rozvoja prepravnej siete pre plyn v EÚ, ktorého súčasťou sú okrem iného tzv. projekty spoločného záujmu pre EÚ (PCI). Z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942 z 05.06.2019, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných or-

gánov v oblasti energetiky, vyplýva pre národný regulačný orgán povinnosť monitorovať, posudzovať a hodnotiť stav súladu s investičnými zámermi pre projekty rozvoja cezhraničnej infraštruktúry.

Distribučná sieť

Štruktúra plynovodov distribučnej siete spoločnosti SPP - distribúcia, a. s. bola k 31.12.2021 v celkovej dĺžke 33 348 km, z toho dĺžka vysokotlakových plynovodov bola 6 273 km a dĺžka strednotlakových a nízkotlakových plynovodov 27 075 km.

Vývoj investícií do obnovy a rekonštrukcie distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s.

	2017	2018	2019	2020	2021
Objem v mil. €	26,36	28,16	33,6	34,87	34,44

Vyvažovanie distribučnej siete

V rámci zabezpečenia bezpečnej a spoľahlivej distribúcie plynu sa musí vykonávať fyzické aj obchodné vyvažovanie pri vzniku nedostatku, resp. prebytku plynu v distribučnej sieti.

Prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia MH SR plní úlohy plynárenského dispečingu - SPP - distribúcia, a. s., má na tieto účely plyn uskladnený v podzemnom zásobníku Dolní Bojanovice, ktorý sa nachádza na území Českej republiky.

Vyvažovanie siete (v mil. m³/deň) - ťažba, resp. vtláčanie plynu do podzemného zásobníka

Vyvažovanie siete (v mil. m ³ /deň) - ťažba, resp. vtláčanie plynu do podzemného zásobníka	2017	2018	2019	2020	2021
nedostatok plynu - ťažba	1,9	1,8	1,5	1,6	1,5
prebytok plynu - vtláčanie	2,5	1,4	1,3	1,9	1,2

Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s.

Vývoj počtu odberných miest a množstva distribuovaného plynu SPP - distribúcia, a. s.

2017	2018	2019	2020	2021
Počet odberných miest				
1 514 282	1 518 200	1 522 710	1 526 582	1 529 429
Množstvo distribuovaného plynu v m ³				
4 901 064 256	4 777 815 776	4 841 280 704	5 003 958 741	5 504 375 139

Z celkového počtu odberných miest je 14 plniacich staníc CNG s množstvom distribuovaného plynu v objeme 7 799 137 m³, čo je približne o 4 % viac ako v roku 2020.

Prevádzkovatelia LDS

V sledovanom roku úrad evidoval 38 prevádzkovateľov LDS, ktorí distribuovali plyn v 58 LDS (areály veľkých podnikov, priemyselné parky, obchodné centrá, obytné súbor) v celkovom objeme 949 713 152 m³.

V rámci LDS v roku 2021 zmenili dodávateľa plynu štyria odberatelia. Do odberných miest v LDS, okrem samotných prevádzkovateľov LDS, ktorí plnili zároveň aj funkciu dodávateľa plynu do odberných miest, dodávali plyn aj iní dodávateľia v celkovom počte osem pri objeme dodaného plynu 69 725 932 m³.

Prevádzkovatelia podzemných zásobníkov plynu

Zásobníky v SR sa využívajú predovšetkým na sezónne uskladnenie zemného plynu. Zásobníky ako súčasť plynárenskej infraštruktúry v SR predstavujú dôležitý nástroj, ktorý zvyšuje energetickú bezpečnosť SR. Na území SR podzemné zásobníky prevádzkuje spoločnosť NAFTA a. s. a spoločnosť POZAGAS a. s.

Využitie kapacity zásobníka spoločnosti NAFTA a.s. v roku 2021

Užívatelia zásobníka (krajina pôvodu)	podiel
Veľká Británia	41,25 %
Slovensko	33,45 %
Česko	10,74 %
Švajčiarsko	8,03 %
Nemecko	2,56 %
Francúzsko	1,81 %
Holandsko	1,28 %
Dánsko	0,88 %
Spolu	100,00 %

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka NAFTA a. s. uzatvoril s užívateľmi zásobníkov 74 zmlúv, z toho 13 zmlúv s prerušiteľnou uskladňovacou kapacitou a 61 zmlúv s pevnou uskladňovacou kapacitou. Počet prijatých žiadostí bol 164, z toho 88 žiadostí bolo zamietnutých z dôvodu alokácie uskladňovacej kapacity ostatným záujemcom v zmysle platnej legislatívy.

Uskladňovacia kapacita prevádzkovateľov podzemných zásobníkov

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka	Technický pracovný objem (v mil. m ³ /rok)					Technický vtlačný výkon (v mil. m ³ /deň)					Technický ťažobný výkon (v mil. m ³ /deň)				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
NAFTA a.s.	2 931	3 061	3 357	3 357	2 999	31,87	31,87	31,87	31,87	43,28	36,96	36,96	39,51	39,51	42,43
POZAGAS a.s.	655	655	655	655	655	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85
Spolu	3 586	3 716	4 012	4 012	3 654	38,72	38,72	38,72	38,72	50,13	43,81	43,81	46,36	46,36	49,28

Využitie kapacity zásobníka spoločnosti POZAGAS a.s. v roku 2021

Užívatelia zásobníka (krajina pôvodu)	podiel
Francúzsko	53,82 %
Švajčiarsko	11,06 %
Nemecko	8,70 %
Česko	7,72 %
Slovensko	7,15 %
Taliansko	6,38 %
Dánsko	3,27 %
Veľká Británia	1,90 %
Spolu	100,00 %

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka POZAGAS a. s. prijal 38 žiadostí o prístup do zásobníka a uzatvoril s užívateľmi zásobníkov 18 zmlúv s pevnou uskladňovacou kapacitou. Ostatné žiadosti boli zamietnuté z dôvodu ponúkutej lepšej ceny iným uchádzačom o uskladňovanie plynu a z dôvodu nedosiahnutia minimálnej ceny.

Investície do zásobníkov plynu spoločností NAFTA a. s. a POZAGAS a. s.

Objem v mil. €	NAFTA a.s.	4,90
	POZAGAS a.s.	0,56

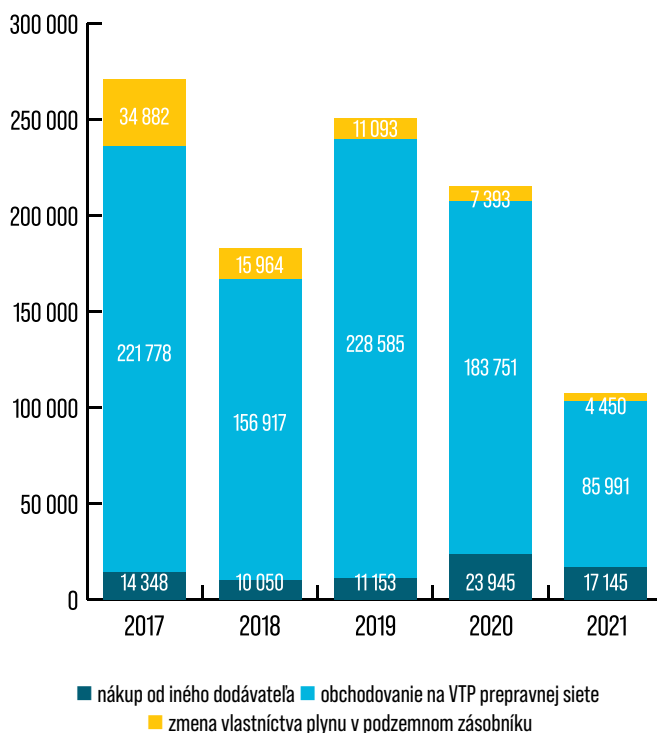
Veľkoobchodný trh s plynom

Veľkoobchodný trh s plynom v SR je charakterizovaný predovšetkým:

- ➔ nákupom plynu na základe dlhodobých kontraktov,
- ➔ nákupom plynu na komoditných burzách.

Dodávatelia plynu pri dodávke plynu do odberným miest odberateľov plynu si zabezpečovali komoditu aj nákupom plynu od iného obchodníka - dodávateľa plynu (v roku 2021 v objeme 17 008 GWh, čo je o cca 29 % menej ako v roku 2020). Ďalšia možnosť nákupu plynu je aj obchodovanie na virtuálnom obchodnom bode prepravnej siete (v roku 2021 v objeme 85 991 GWh, čo je o cca 53 % menej ako v roku 2020). Nákup plynu je taktiež možný aj obchodovaním, resp. zmenou vlastníctva k uskladnenému plynu v podzemných zásobníkoch, kde plyn zmenil vlastníka v celkovom objeme 4 450 GWh.

Vývoj niektorých veľkoobchodných plynárenských ukazovateľov vyjadrený v GWh (2017-2021)

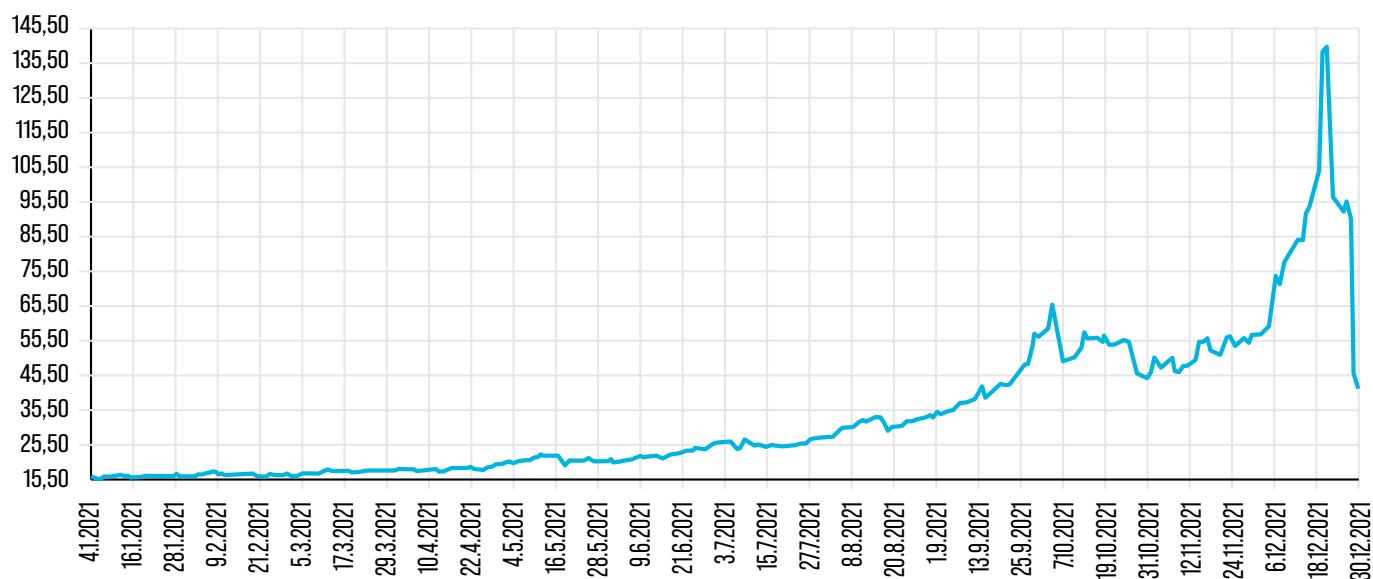

Rovnako ako pri trhovách cenách elektriny aj vývoj trhovej ceny plynu, ktorá je rozhodujúca pre výpočet ceny za dodávku plynu pre zraniteľných odberateľov bol dramatický predovšetkým v druhom polroku 2021. V nasledujúcich grafoch je pre porovnanie vývoja trhovíc cien znázornený vývoj cien plynu v identickom burzovom produkte v roku 2021 a 2020.

Vývoj ceny komodity (plyn) na burze v roku 2021

Burza EEX (www.powernext.com) THE Calendar + 1

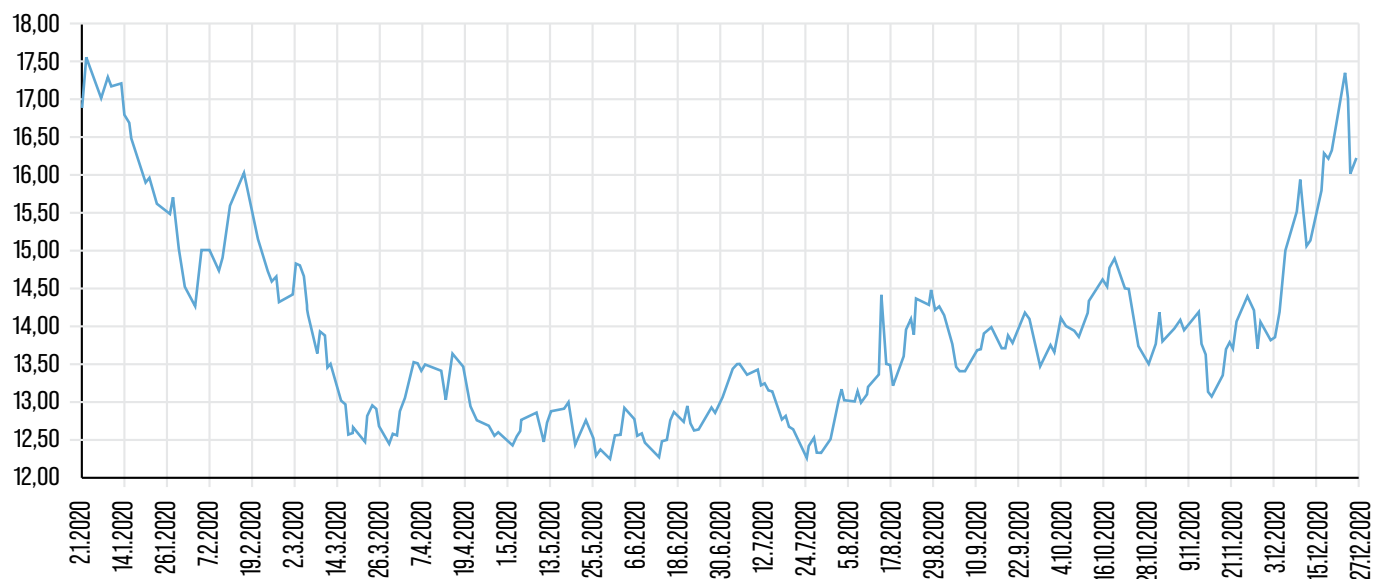
obdobie: 01/2021 až 12/2021; priemerná cena: 34,12 €/MWh

Vývoj ceny komodity (plyn) na burze v roku 2020

Burza EEX (www.powernext.com) NCG Calendar + 1

obdobie: 01/2020 až 12/2020; priemerná cena: 13,86 €/MWh

Vplyv COVID-19

Situácia na trhu so zemným plynom v roku 2021 bola poznačená prudkým trhovým cenovým výkyvom, ktorý spôsobila pandémia COVID-19. V priebehu roku sme videli prudký rast cien plynu a navyše prišlo aj ekonomické oživenie, keď sa krajiny začali dostávať zo situácie spôso-

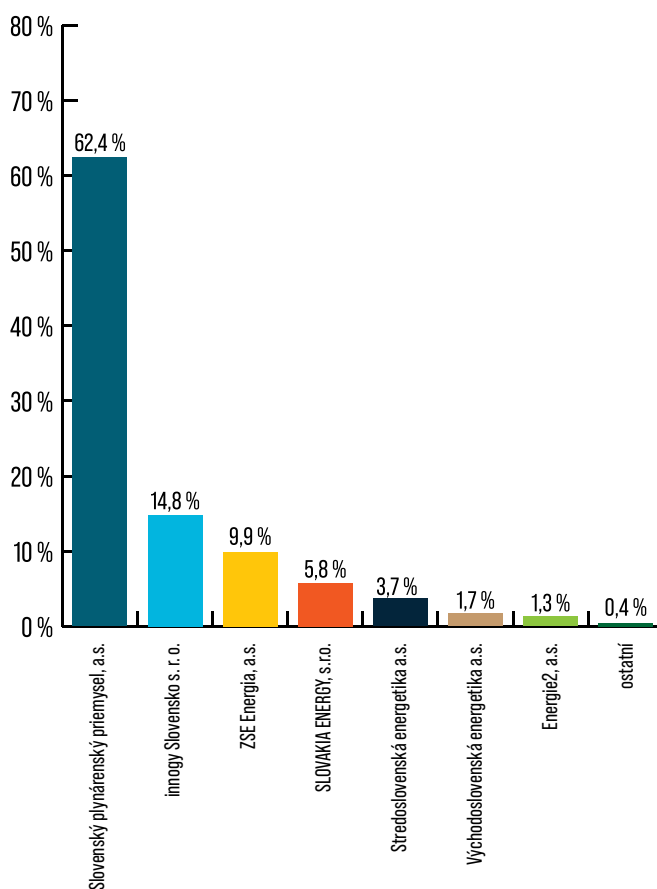
benej pandémie a s tým súvisiacimi opatreniami. Výsledkom nerovnováhy bol vysoký dopyt po plyne, za ktorým výrazne zaostávala jeho ponuka a nasledoval tlak na trhovú cenu zemného plynu, ktorá sa v druhom polroku 2021 vyšplhala neobvykle vysoko.

Maloobchodný trh s plynom

Dodávka plynu zraniteľným odberateľom

V zmysle zákona č. 250/2012 Z. z. cenové rozhodnutia pre dodávateľov plynu, ktorí dodávajú plyn zraniteľným odberateľom, ktorými sú odberatelia plynu v domácnosti a malé podniky s ročnou spotrebou plynu najviac 100 000 kWh, vydané pre regulačné obdobie zostávajú v platnosti na celé regulačné obdobie (2017-2022). V priebehu regulačného obdobia sa cenové rozhodnutia menili predovšetkým z dôvodu zmeny referenčnej ceny (burzová cena EEX NCG (THE) Calendar +1), ktorej hodnota je určujúca pre výpočet maximálnej ceny za dodávku plynu. Zraniteľným odberateľom plynu - domácnostiam dodávalo plyn 17 dodávateľov s celoslovenskou pôsobnosťou.

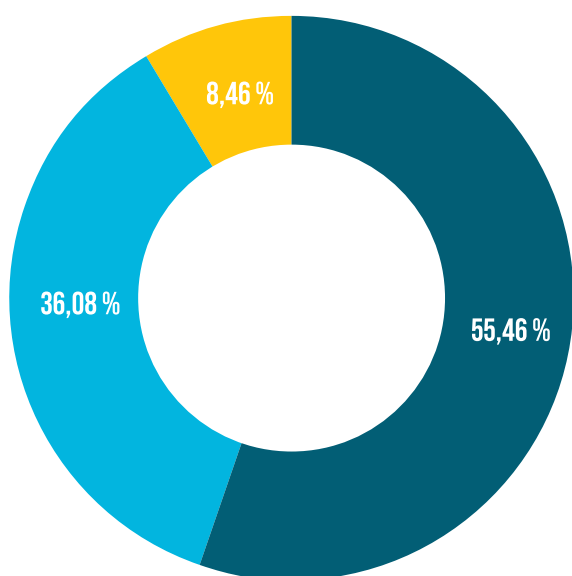
Dodávatelia plynu domácnostiam a ich tržové podiely

Vývoj maximálnych cien za dodávku plynu pre domácnosti, vrátane sieťových poplatkov, podľa priemerných spotrieb v jednotlivých tarifných skupinách pre zraniteľných odberateľov

Tarify (podľa ročného množstva dodaného plynu v kWh)	Fixná mesačná sadzba (€/mesiac)					Sadzba za odobratý plyn (€/kWh)				
	2017	od 1.12.2018	2019	2020	2021	2017	od 1.12.2018	2019	2020	2021
1 (do 2 138 kWh)	1,96	2,78	2,78	2,78	2,78	0,0434	0,0453	0,0453	0,0453	0,0436
2 (nad 2 138 do 18 173 kWh)	5,76	5,76	5,76	5,76	5,76	0,0325	0,0333	0,0333	0,0333	0,0300
3 (nad 18 173 do 42 760 kWh)	8,64	8,64	8,64	8,64	8,64	0,0310	0,0332	0,0332	0,0332	0,0297
4 (nad 42 760 do 69 485 kWh)	13,36	13,36	13,36	13,36	13,36	0,0304	0,0320	0,0320	0,0320	0,0280
5 (nad 69 485 do 85 000 kWh)	42,45	42,45	42,45	42,45	42,45	0,0399	0,0420	0,0420	0,0420	0,0387
6 (nad 85 000 do 100 000 kWh)	51,78	51,78	51,78	51,78	51,78	0,0398	0,0419	0,0419	0,0419	0,0386

Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku plynu pre domácnosti

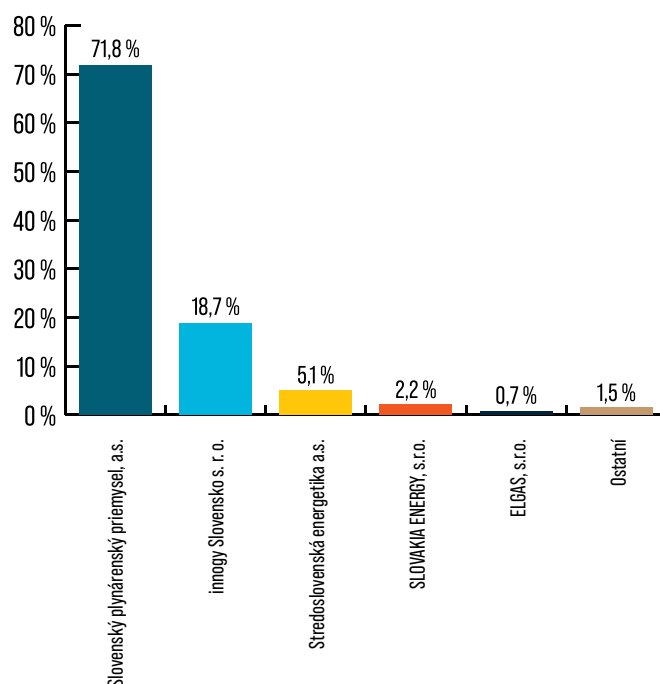

■ Komodita vrátane nákladov dodávateľa ■ Distribúcia ■ Preprava

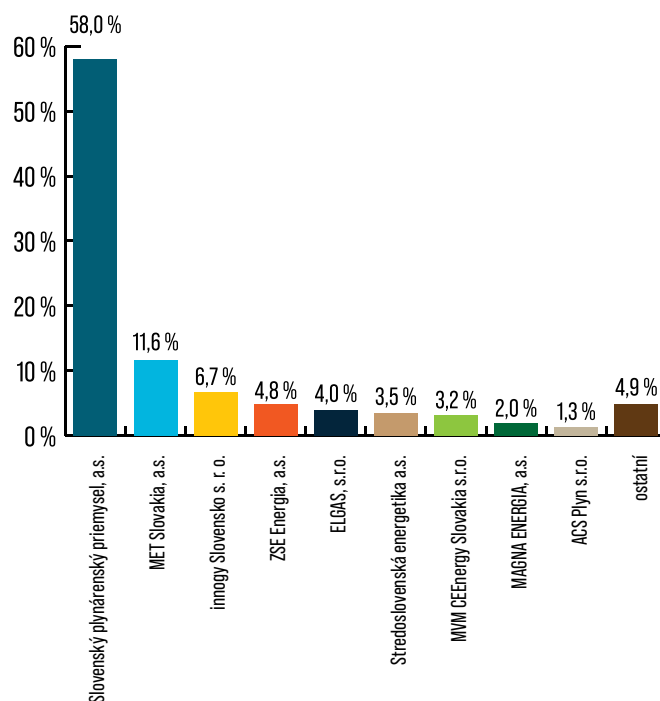
Predpoklad priemernej výšky maximálnej ceny za dodávku plynu pre domácnosti, vrátane sieťových poplatkov, v rámci cenových konaní uskutočnených v poslednom štvrtroku 2021 na rok 2022, ceny podľa priemernej spotreby v jednotlivých tarifných skupinách pre zraniteľných odberateľov

Tarifný (podľa ročného množstva dodaného plynu v kWh)	Fixná mesačná sadzba (€/mesiac)	Sadzba za odobratý plyn (€/kWh)
1 (do 2 138 kWh)	2,88	0,0494
2 (nad 2 138 do 18 173 kWh)	5,86	0,0371
3 (nad 18 173 do 42 760 kWh)	8,74	0,0366
4 (nad 42 760 do 69 485 kWh)	13,46	0,0349
5 (nad 69 485 do 85 000 kWh)	42,55	0,0426
6 (nad 85 000 do 100 000 kWh)	51,88	0,0424

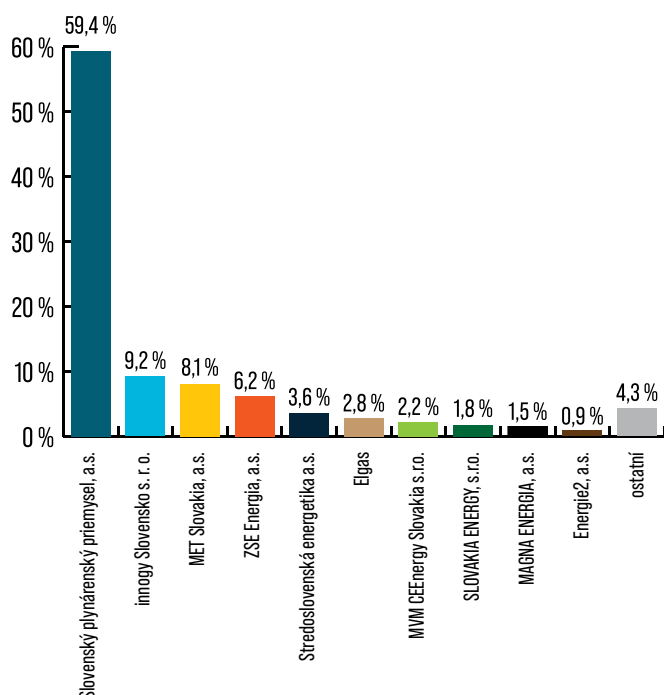
Dodávateľia plynu malým podnikom a ich tržové podiely v roku 2021

Dodávateľia plynu priemyselným odberateľom okrem dodávky malým podnikom v roku 2021

Dodávateľia plynu koncovým odberateľom v roku 2021

DPI

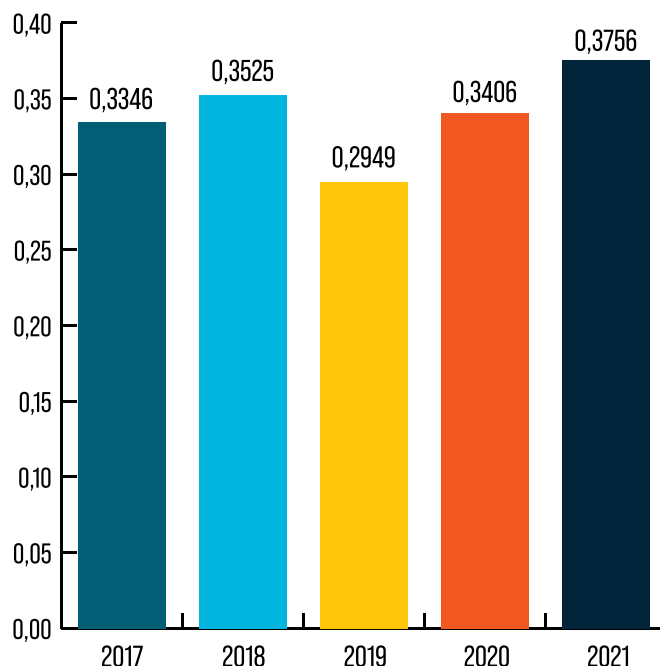
Dodávateľom poslednej inštancie bola aj v roku 2021 na základe rozhodnutia úradu spoločnosť Slovenský plynárenský priemysel, a. s. Úrad v sledovanom roku zaznamenal 120 423 oznámení o uplatnení režimu DPI, kedy pôvodný dodávateľ plynu stratil spôsobilosť dodávať plyn odberateľom podľa zákona č. 251/2012 Z. z.

Herfindahl-Hirschman Index (HHI)

Účelom HHI je posúdiť koncentráciu regulovaných subjektov v konkurenčnom prostredí. Úrad posudzoval postavenie regulovaných subjektov pôsobiacich na trhu dodávky plynu pre všetky segmenty trhu s plynom. V zásade platí, že trh je koncentrovaný, ak je HHI viac ako 0,1 a vysoko koncentrovaný pri hodnote presahujúcej 0,2.

HHI pri dodávke plynu všetkým odberateľom plynu v roku 2021 dosiahol hodnotu 0,3756, čo znamená vysokú úroveň koncentrácie na trhu s plynom.

Vývoj indexu HHI - plynárenstvo

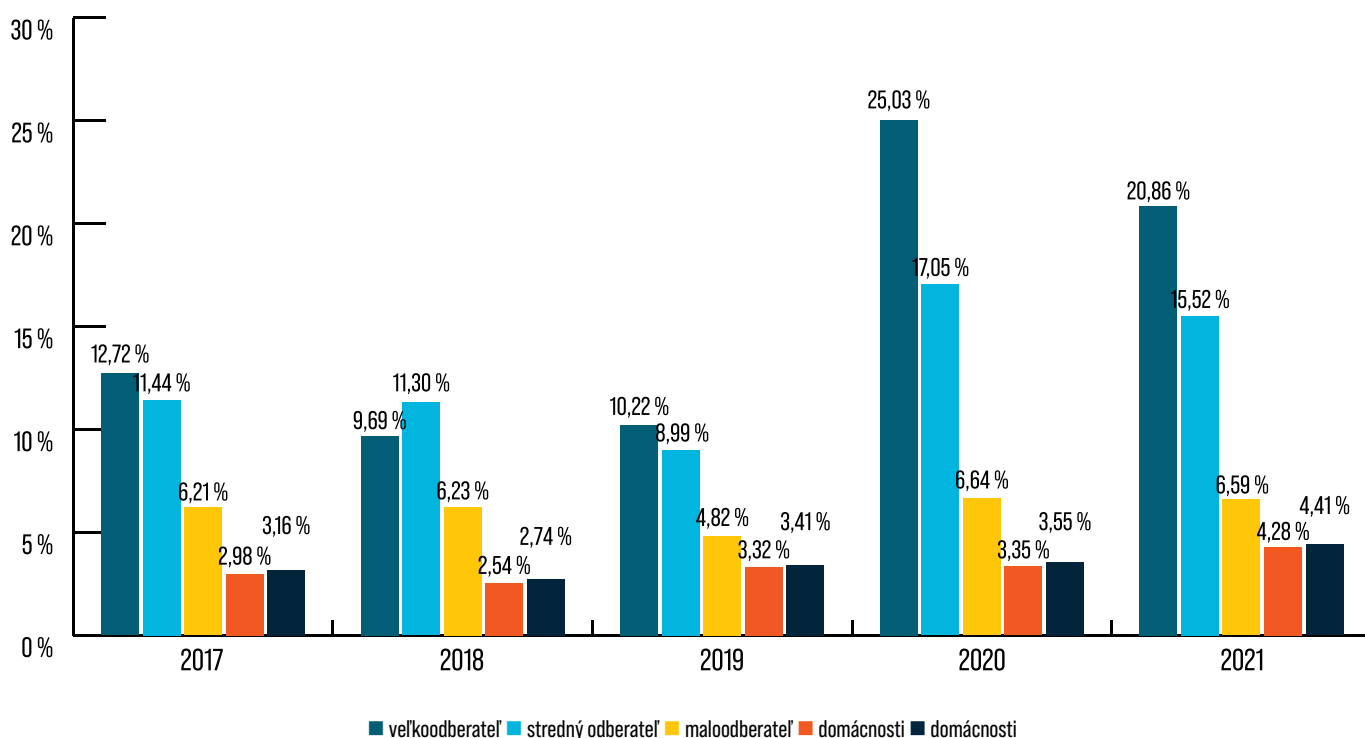
Switching

Úroveň liberalizácie trhu s plynom sa vykazuje prostredníctvom percentuálne vyjadreného koeficientu, tzv. switchingu. Ten vyjadruje pomer počtu odberných miest so zmenou dodávateľa plynu k celkovému počtu odberných miest.

Switching – plynárenstvo (2017-2021)

Kategorie odberných miest odberateľov	počet odberateľov plynu so zmenou dodávateľa plynu					switching [%]				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
veľkoodberateľ	93	71	90	179	145	12,72	9,69	10,22	25,03	20,86
stredný odberateľ	322	314	284	478	415	11,44	11,30	8,99	17,05	15,52
maloodberateľ	4 743	4 765	3 687	5 093	5 151	6,21	6,23	4,82	6,64	6,59
domácnosti	43 670	36 627	48 000	48 481	67 067	2,98	2,54	3,32	3,35	4,28
spolu	48 828	41 777	52 061	54 231	72 778	3,16	2,74	3,41	3,55	4,41

Úroveň switchingu v % (2017-2021)

V medzioročnom porovnaní rokov 2021 a 2020 evidujeme mierny pokles počtu zmien dodávateľa plynu v kategórii veľký odberateľ a stredný odberateľ a v prípade domácností mierny nárast.

V súvislosti s aplikáciou nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2017/1938 z 25. októbra 2017 o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 994/2010 sa pripravujú legislatívne zmeny týkajúce sa solidarity v zákone č. 251/2012 Z. z. Úloha úradu spočíva najmä v uplatňovaní pripomienok, resp. predstavy pri tvorbe ceny zemného plynu poskytnutého v prípade krízovej situácie iným krajinám, resp. dopadov na ceny plynu dodávaného pre domácnosti v SR.

Vplyv COVID-19

Napriek veľmi zložitej pandemickej situácii, ktorá trvá od marca 2020 a pokračovala aj v roku 2021, a obmedzujúcim opatreniam nemali tieto opatrenia zásadný vplyv na trh s plynom. Dokonca spotreba plynu v SR vzrástla o cca 9 %.

03

TEPELNÁ ENERGETIKA

| Popis trhu s teplom

Legislatívne pravidlá upravujúce trh s teplom v SR sú dlhodobo stabilizované v tom zmysle, že základné podmienky podnikania v tepelnej energetike sú strategicky dlhodobo nemenné. Podmienky podnikania v tepelnej energetike, tzn. predaj tepla fyzickým osobám alebo právnickým osobám, sú upravené v zákone č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov. Tento zákon, ktorý upravuje práva a povinnosti účastníkov trhu s teplom, prešiel výraznou zmenou pred šiestimi až siedmimi rokmi. Podmienky vstupu na trh s teplom sú dlhodobo pomerne liberalizované. Akýkoľvek subjekt po splnení všetkých legislatívnych podmienok môže na tomto trhu pôsobiť a uplatňovať svoje právo podnikáť v tepelnej energetike pri dodržaní ostatných legislatívnych pravidiel. V oblasti cenovej regulácie je to predovšetkým zákon č. 250/2012 Z. z. a z hľadiska v súčasnosti preferovaného zvyšovania energetickej efektívnosti a znižovania energetickej náročnosti aj zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. K stabilizácii trhu s teplom prispieva aj skutočnosť, že vykonávacie predpisy k cenovej regulácii sú v zmysle zákona č. 250/2012 Z. z. platné celé príslušné regulačné obdobie, ktoré býva spravidla päť rokov. Výnimkou je len súčasné piate regulačné obdobie, ktoré sa v roku 2021 predĺžilo o jeden rok.

Kým získanie oprávnenia na podnikanie v tepelnej energetike je plne liberalizované, tak s vytvorením podmienok na úplnú „liberalizáciu“ tepelného hospodárstva, v zmysle vstupu len obchodníkov s teplom na trh, sa zatiaľ neuvažuje. Je na to niekoľko dôvodov. Jednotlivé systavy tepelných zariadení sú v podstate izolované a pôsobia len na presne vymedzenom území, na ktorom je vybudovaná sústava tepelných zariadení. Nie je efektívne, aby

vstupoval v rámci obchodných vzťahov do tohto systému obchodník, ktorý by predstavoval zvýšenie nákladov na dodávku tepla. Už v súčasnosti je vo viacerých sústavách tepelných zariadení zapojených viac prevádzkovateľov tepelných zariadení, pričom podstatne efektívnejšie by bolo ich prevádzkovanie len jedným operátorom. Výrobcovia alebo distribútori tepla sú zároveň dodávateľmi a preto je ich postavenie vzhľadom na uvedené skutočnosti nespochybniteľne monopolné.

Počet subjektov podnikajúcich v tepelnej energetike je obmedzený počtom a rozsahom sústav centralizovaného zásobovania teplom. Z tohto pohľadu je možné konštatovať, že podnikateľské prostredie v tepelnej energetike je konzervatívne, nakoľko nedochádza k väčším zmenám v počte regulovaných subjektov a ani k intenzívnemu preberaniu zákazníkov. Zmena by bola možná len získaním vlastníckeho alebo iného právneho vzťahu k sústave tepelných zariadení. V poslednom období však narástol počet dodávateľov tepla, ktorí vlastnia domové kotolne (zariadenie na výrobu tepla určené na vykurovanie, chladenie, spoločnú prípravu teplej úžitkovej vody alebo iné využitie výlučne pre objekt spotreby tepla, v ktorom je umiestnené tzv. spoločné zariadenie domu v zmysle zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov). Vlastníctvo takýchto kotolní inou osobou ako vlastníckmi bytov je však v priamom rozpore so zákonom č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v platnom znení.

Rozdielne pravidlá cenovej regulácie v tepelnej energetike oproti elektroenergetike a plynárenstvu vychádzajú práve z týchto odlišných podmienok fungovania na trhu s teplom.

Rozsah subjektov podnikajúcich v odvetví tepelnej energetiky a ich zmeny v rokoch 2017-2021

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Počet dodávateľov tepla	351	346	351	348	343
Počet dodávateľov, ktorí ukončili výrobu, distribúciu a dodávku tepla	7	14	7	8	8
Počet dodávateľov, ktorí začali uskutočňovať výrobu, distribúciu a dodávku tepla	9	8	13	11	4

Dodávka tepla

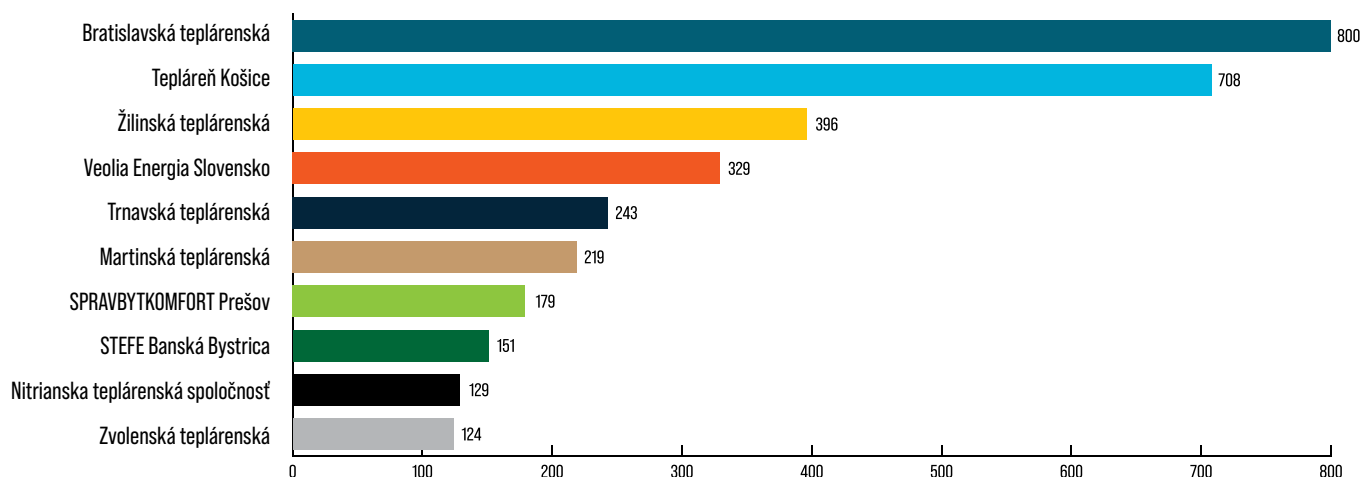
Sústavy centralizovaného zásobovania teplom v SR sú vybudované vo všetkých väčších mestách a vo viacerých obciach, pretože je to energeticky účinný a efektívny spôsob zabezpečenia tepla v husto osídlených lokalitách. Takýto spôsob dodávky tepla pritom akceleruje využitie obnoviteľných zdrojov energie pri výrobe tepla a využitie kombinovanej výroby elektriny a tepla. Teplo z týchto sústav sa dodáva pre cca 11 600 koncových odberateľov do viac ako 27 tis. odberných miest.

Koncoví odberatelia buď spotrebujú dodané teplo na vlastné využitie, alebo ho rozpočítavajú konečným spotrebiteľom (najmä domácnostiam). Rozhodujúcimi dodávateľmi tepla pre domácnosti sú teplárne v Bratislave, Košiciach, Trnave, Žiline, Martine a Zvolene. Ich dodávka sa pohybuje v rozmedzí od 120 GWh do 800 GWh za rok. V SR sú aj výrobcovia tepla s väčším objemom výroby, ale ich dodávka domácnostiam je minimálna.

Počet dennostupňov a dodávka tepla

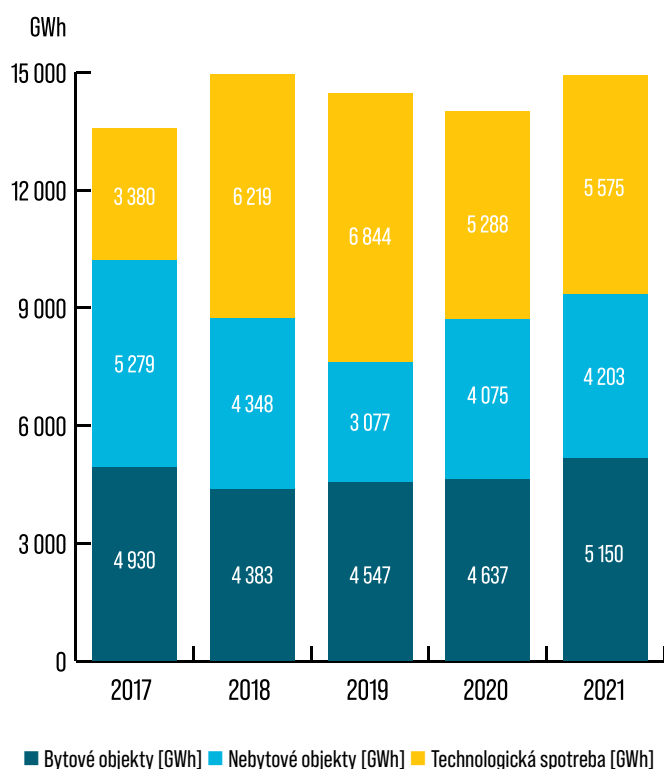
Rok	Počet dennostupňov	Dodávka pre bytové objekty [GWh]			Dodávka pre nebytové objekty [GWh]	Dodávka na technologickú spotrebu [GWh]	Dodávka celkom [GWh]	Vlastná spotreba [GWh]
		ÚK	TUV	Spolu				
2017	3 667	3 297	1 633	4 930	5 279	3 380	13 589	237
2018	3 224	2 881	1 502	4 383	4 348	6 219	14 905	254
2019	3 329	2 978	1 569	4 547	3 077	6 844	14 468	214
2020	3 386	3 016	1 621	4 637	4 075	5 288	14 000	256
2021	3 774	3 459	1 691	5 150	4 203	5 575	14 928	273

Rozhodujúci dodávatelia tepla (GWh)

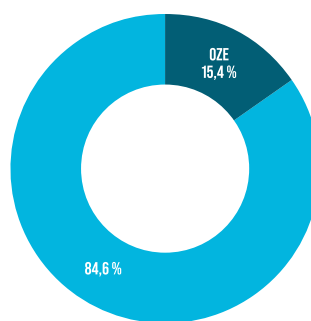

Celková dodávka tepla v roku 2021 predstavovala 14 928 GWh, čo je o 6,63 % viac ako v roku 2020. Do celkovej dodávky tepla je zahrnutá dodávka na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody pre bytové a nebytové objekty a dodávka na technologickú spotrebu. Vlastná spotreba dodávateľa je informatívny údaj a nevstupuje do celkovej dodávky. Z celkovej dodávky tepla sa v roku 2021 spotrebovalo na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody v bytových objektoch 34,5 %, v nebytových objektoch 28,2 % a na technologické účely 37,3 %. V roku 2021 sa podiel dodávky tepla na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody v bytových objektoch zvýšil o 11,1 %, čo zodpovedá studenšiemu roku 2021, v ktorom bol priemerný počet dennostupňov 3774,0 čo je oproti roku 2020 s priemerným počtom dennostupňov 3386,3 o 11,5 % viac. Takisto vzrástla dodávka tepla pre nebytové objekty aj dodávka tepla na technologické účely.

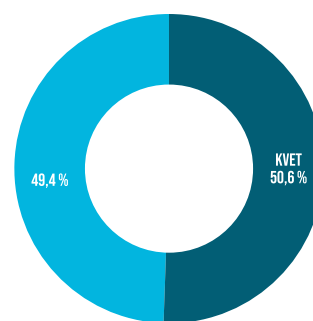
Dodávka tepla v SR

Podiel dodávky tepla z OZE

Podiel dodávky tepla z KVET

Podiel jednotlivých druhov palív na výrobe tepla je od roku 2017 pomerne stabilizovaný. Medziročné zmeny v spotrebách jednotlivých palív súvisia so zmenou celkovej dodávky tepla v jednotlivých rokoch. V roku 2021 zaznamenávame oproti roku 2020 pokles uhlia o 143 tis. t a na druhej strane nárast spotreby zemného plynu o 283 GWh. Ostatné druhy palív sú bez výraznejších zmien. Z uvedeného vyplýva, že na pokrytie zvýšenej dodávky tepla v roku 2021 bol použitý najmä zemný plyn.

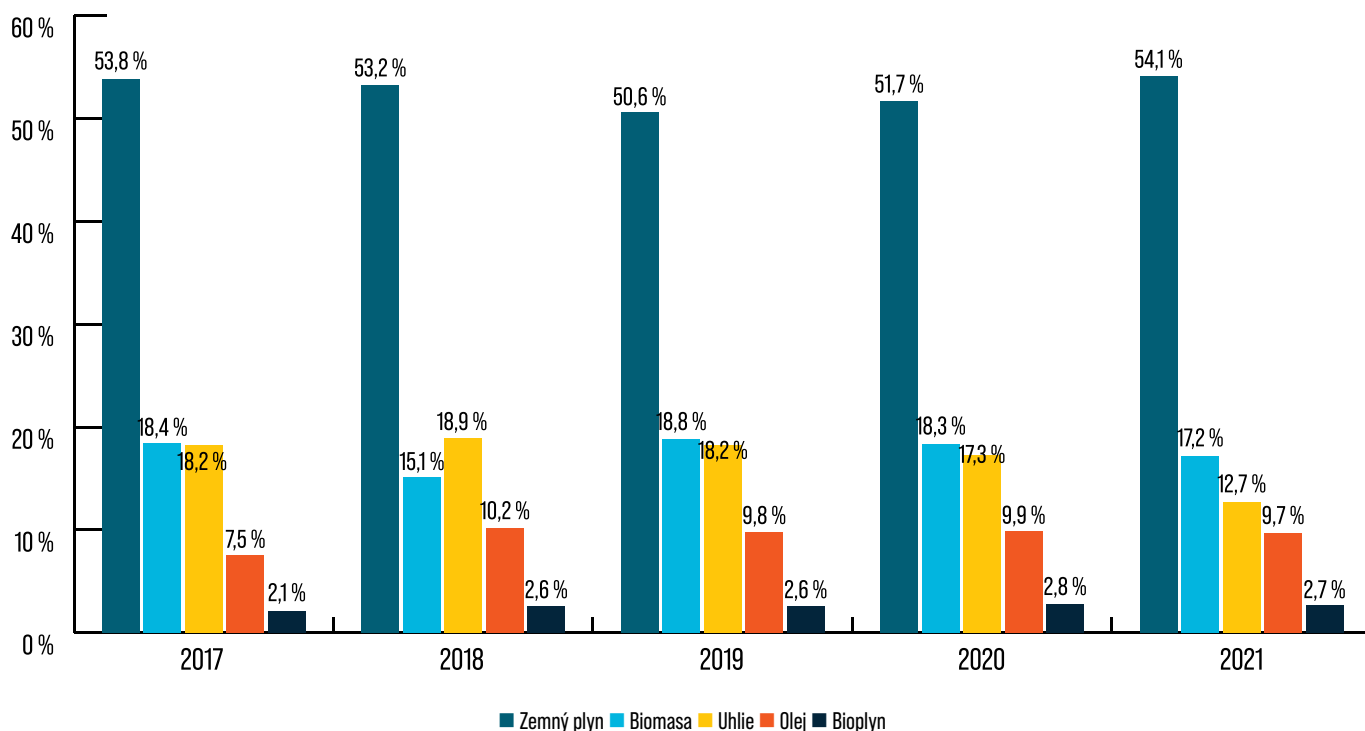
Podiel jednotlivých druhov palív na výrobe tepla

Rok	Spotreba palív na výrobu tepla				
	Zemný plyn [GWh]	Biomasa [tis.t]	Uhlie [tis. t]	Bioplyn [GWh]	Olej [tis. t]
2017	8 141	845	577	326	128
2018	8 637	877	586	326	128
2019	8 597	1 062	595	326	127
2020	8 582	1 020	554	347	127
2021	8 865	1 009	411	337	127

Dodávka tepla z OZE a KVET

V teplárenských systémoch s technológiou kombinovanej výroby elektriny a tepla bolo v roku 2021 vyrobených 50,6 % tepla. Zvyšok regulovaného tepla sa vyrába bez kombinovanej výroby elektriny a tepla, v tzv. monovýrobe. Obnoviteľné zdroje energie sa na celkovej dodávke tepla podieľajú 15,4 %.

Podiel palív na výrobe tepla

Rozsah a spôsob vykonávania cenovej regulácie

Rok 2021 bol piatym rokom regulačného obdobia 2017–2022. Pri regulácii cien tepla sa v tomto roku postupovalo podľa vyhlášky úradu č. 248/2016 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v tepelnej energetike v znení neskorších predpisov. Novelizačná vyhláška č. 298/2021 Z. z. reagovala na zmenu regulačnej politiky, ktorá zmenila dĺžku regulačného obdobia a upravila niektoré ustanovenia vyplývajúce z aplikačnej praxe. Cenovej regulácii podliehala výroba, distribúcia a dodávka tepla a ceny sa stanovovali určeným spôsobom výpočtu maximálnej ceny tepla, ktorý vychádza z nákladovej metódy využívajúcej niektoré prvky metódy cenového stropu (price-cap).

Základné princípy cenovej regulácie:

- určovanie dvojzložkovej ceny tepla, ktorým sa zabezpečí rovnomerné krytie finančných prostriedkov na výrobu a rozvod tepla,
- stanovovanie optimálnych ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku s cieľom zabezpečiť efektívnu, spoľahlivú a bezpečnú dodávku tepla,
- stanovenie záväzných hodnôt energetických účinností premeny energie pre zariadenia na výrobu tepla a distribúciu tepla, čím sa vylúčia z ceny tepla náklady na ne hospodárnu výrobu a rozvod tepla,

- regulácia cien palív na výrobu tepla - optimalizácia ekonomicky oprávnených variabilných nákladov,
- motivovanie regulovaných subjektov k zvyšovaniu energetickej účinnosti výroby a rozvodu tepla pomocou regulačných opatrení
- podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie na výrobu tepla najmä v systémoch centralizovaného zásobovania teplom,
- zabezpečenie objektívneho vysporiadania vynaložených nákladov pri výrobe a rozvoze tepla pre koncových odberateľov zúčtovaním nákladov v určenej cene tepla na skutočné náklady po skončení každého kalendárneho roka s cieľom vytvorenia stabilného odvetvia s predvídateľným a transparentným regulačným prostredím.

Monitorovanie cien tepla

Podľa zákona č. 250/2012 Z. z. cenové rozhodnutia vydané na rok 2017 platia na celé regulačné obdobie, ktoré sa končí 31.12.2022, pokiaľ úrad na návrh regulovaného subjektu alebo z vlastného podnetu neschválí zmenu cenového rozhodnutia. Cena tepla sa schvaľuje ako spoločná cena každému dodávateľovi zo všetkých sústav tepelných zariadení, z ktorých teplo dodáva v rámci mesta alebo mestskej časti.

Rozhodnutia v tepelnej energetike

Rok		rozhodnutia	ceny
2017	Počet nových rozhodnutí vydaných na regulačné obdobie 2017 - 2021	382	757
	Počet zmenených rozhodnutí	41	41
2018	Počet nových rozhodnutí vydaných pre nových dodávateľov resp. nové lokality	15	15
	Počet zmenených rozhodnutí	162	228
2019	Počet nových rozhodnutí vydaných pre nových dodávateľov resp. nové lokality	20	21
	Počet zmenených rozhodnutí	211	301
2020	Počet nových rozhodnutí vydaných pre nových dodávateľov resp. nové lokality	33	58
	Počet zmenených rozhodnutí	89	156
2021	Počet nových rozhodnutí vydaných pre nových dodávateľov resp. nové lokality	15	15
	Počet zmenených rozhodnutí	115	145
	Počet rozhodnutí na predĺženie reg. obdobia	207	-

Vývoj cien tepla

Na rok 2021 úrad vydal 115 rozhodnutí, ktorými zmenil ceny tepla najmä z dôvodu zmien ekonomických parametrov, z ktorých sa vychádzalo pri schvaľovaní cien tepla v predchádzajúcich rokoch 2017–2020. Pre nové regulované subjekty alebo nové lokality úrad vydal ďalších 15 rozhodnutí. V súvislosti s predĺžením piateho regulačného obdobia o jeden rok úrad v štvrtom kvartáli roka 2021 vydal 207 rozhodnutí, ktorými predĺžil platnosť rozhodnutí do 31.12.2022.

Variabilná zložka ceny tepla sa v roku 2021 oproti roku 2020 de facto nezmenila. Aj keď regulovaná cena zemného plynu v cenách tepla na rok 2021 klesla z 22,9972 €/MWh na 15,8952 €/MWh, t. j. o cca 30 %, na variabilnej zložke ceny tepla sa táto skutočnosť neprejavila. Návrhy na zmenu ceny podávali najmä regulované subjekty, ktorým sa zmenili fixné náklady, resp. regulačný príkon, na ktorý sa fixná zložka ceny tepla určuje. Pokles regulovanej ceny zemného plynu v prípadoch regulovaných subjektov, ktorí nakúpili plyn za výhodnú cenu na rok 2021, sa prejaví až v skutočných cenách tepla po zúčtovaní na skutočné náklady po skončení regulačného roka. Rozdiel nákladov v schválených cenách voči skutočným sú dodávatelia tepla povinní odberateľom vrátiť. Priemerná hodnota variabilnej zložky ceny tepla v roku 2021 dosahuje za všetkých dodávateľov tepla pre domácnosti výšku 0,0402 €/kWh.

Priemerné trhové a regulované ceny palív (2017-2021)

Palivo	Cena	2017	2018	2019	2020	2021
Zemný plyn (komodita) v €/MWh	Burza EEX v roku	17,27	20,94	18,77	13,85	34,12
	Cena v zmysle § 4 ods. 4 písm. a) vyhlášky č. 248/2016 Z. z.	16,293	16,908	18,572	19,998	13,822
	Regulovaná cena v cene tepla	18,7366	19,4441	27,3384	22,9972	15,8952
Emisie v €/t	Burza EEX	6,17	15,82	24,85	24,73	53,52
	Regulovaná cena v cene tepla	aktuálny mesačný priemer v čase nákupu				
Čierne uhlie v €/MWh	Trhová	12,82	14,21	14,33	15,07	14,10
	Regulovaná cena v cene tepla	17,00				
Hnedé uhlie v €/MWh	Trhová	17,74	17,55	18,61	17,87	17,35
	Regulovaná cena v cene tepla	20,00				
Peletky v €/MWh	Trhová	34,47	33,91	33,00	34,54	33,68
	Regulovaná cena v cene tepla	38,00				
Dendromasa v €/MWh	Trhová	19,23	19,37	19,27	18,57	18,59
	Regulovaná cena v cene tepla	19,00				
Poľnohospodárska biomasa v €/MWh	Trhová	22,78	22,49	22,29	22,93	22,96
	Regulovaná cena v cene tepla	23,00				
Skládkový plyn a plyn z ČOV v €/MWh	Trhová	22,00	22,00	21,35	22,00	22,00
	Regulovaná cena v cene tepla	22,00				
Bioplyn v €/MWh	Trhová	28,56	30,55	26,11	29,67	28,54
	Regulovaná cena v cene tepla	35,00				

Cena tepla v rokoch 2017-2021

ROK	2017	2018	2019	2020	2021	Medziročný rozdiel			
						2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020
Variabilná zložka v €/kWh	0,0344	0,0358	0,0396	0,0402	0,0402	4,1%	10,6%	1,5%	0,0%
Fixná zložka ceny v €/kW	176,33	178,77	182,67	182,75	187,77	1,4%	2,2%	0,0%	2,7%
Výsledná cena v €/kWh	0,0673	0,0679	0,0712	0,0732	0,0753	0,9%	4,9%	2,8%	2,9%

Priemerná fixná zložka ceny tepla, ktorá sa určuje v €/kW regulačného príkonu, vzrástla na rok 2021 oproti roku 2020 zo 182,75 €/kW na 187,77 €/kW, t. j. o 2,7 %. Zásadnou príčinou nebolo zvýšenie fixných nákladov prípadne zisku, ale výhradne pokles regulačného príkonu o 9,5 %. Platný spôsob regulácie pre regulačné obdobie rokov 2017-2022 umožňuje totiž medziročný nárast fixných nákladov len z dôvodu nových investícií do zefektívnenia výroby a rozvodu tepla. Túto možnosť zvýšenia ceny v roku 2021 si uplatnilo len 15 dodávateľov s celkovou výškou 64 315 tis. €. Zvýšené náklady na nové investí-

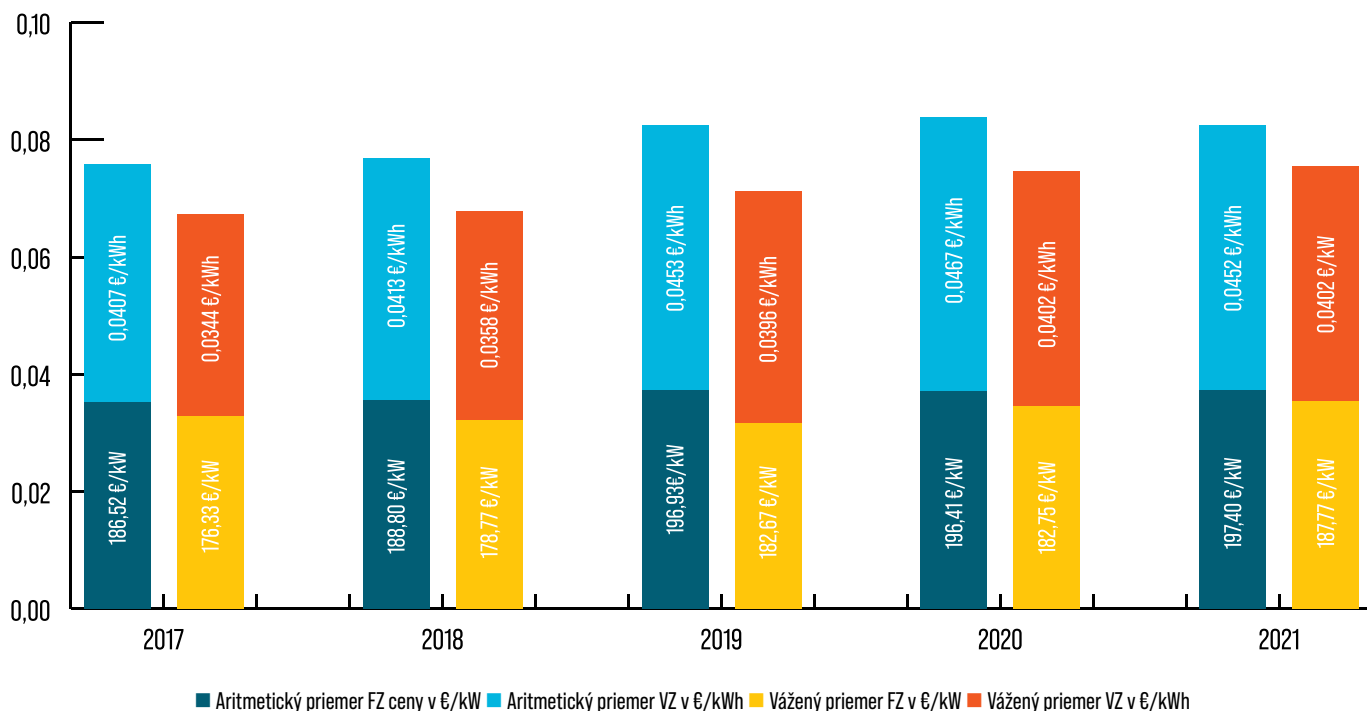
cie však v priemernej cene nezohrali veľkú rolu. Zásadný vplyv na zníženie fixnej zložky ceny tepla mal 9,5 % pokles regulačného príkonu, ktorý podľa pravidiel regulácie spôsobil úmerné zníženie niektorých oprávnených fixných nákladov a zisku, ktoré sa odvíjajú od jeho výšky.

Výška regulačného príkonu je závislá od skutočnej dodávky tepla v poslednom ucelenom kalendárnom roku pred podaním návrhu ceny, t. j. pre rok 2021 je východiskovým rokom skutočná dodávka v roku 2019. Vplyvom racionalizačných opatrení na strane odberateľov tepla,

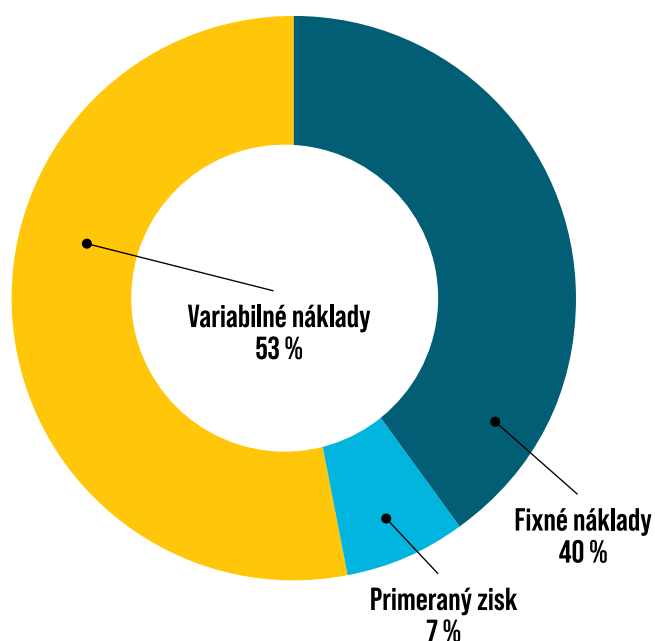
ktorými sú najmä zatepľovanie, hydraulické vyregulovanie, čiastočná náhrada dodávky tepla zo sústav centralizovaného zásobovania teplom vlastnými alternatívnymi zdrojmi tepla, sa dlhodobo zaznamenáva klesajúci objem skutočnej dodávky tepla, ktorý spôsobuje úmerný nárast

fixnej zložky ceny tepla. Vplyv klimatických podmienok na výšku fixnej zložky ceny tepla je vzhľadom na platné regulačné opatrenia prijaté vyhláškou č. 248/2016 Z. z. z väčšej miery eliminovaný.

Vývoj priemernej ceny tepla (2017-2021)

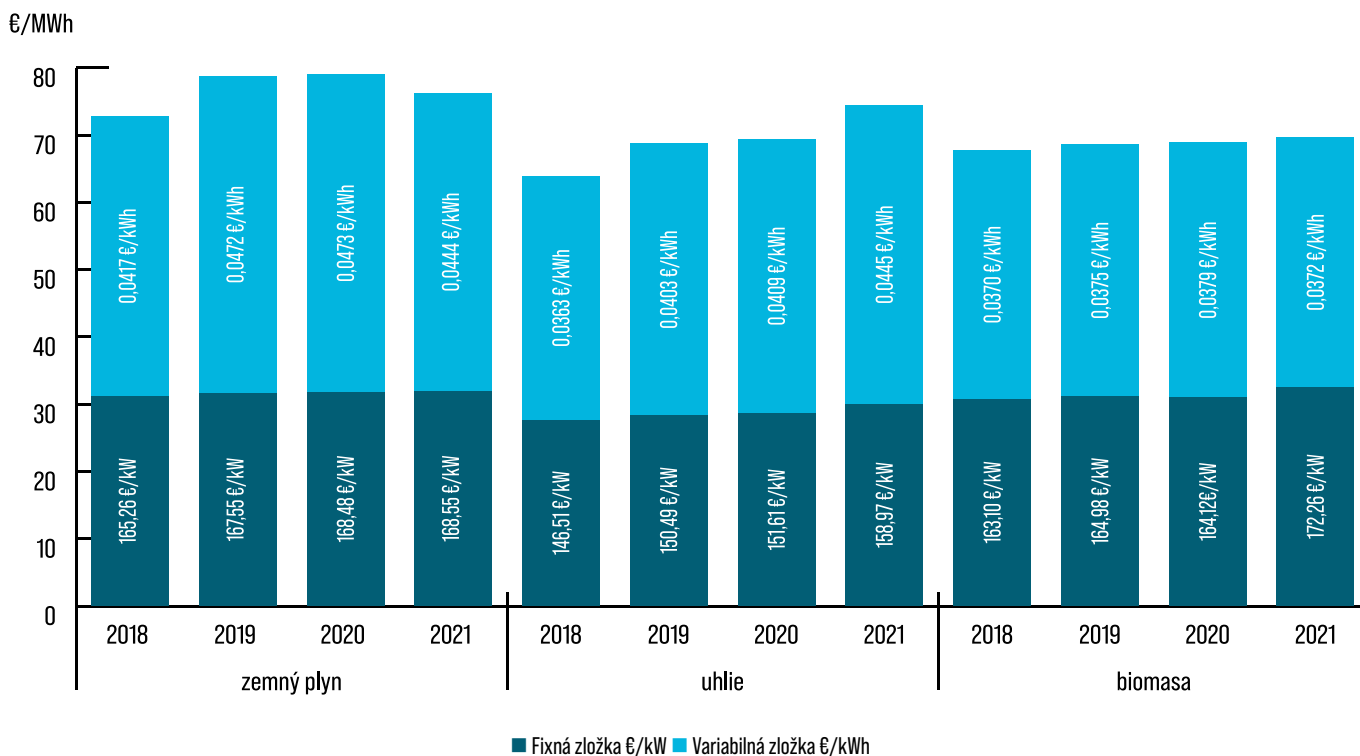
Štruktúra nákladov v cene tepla

Účel použitia investícií (tepelná energetika)

	Investície (tis. €)				
	2017	2018	2019	2020	2021
Zariadenia na výrobu tepla	12 830	1 664	20 241	12 963	55 997
Zariadenia na distribúciu tepla	9 557	18 717	12 035	9 255	8 318
Ekologizácia	3 942	0	10 120	120	0
Výstavba OZE	5 100	467	265	0	0
Spolu	31 429	20 848	42 661	22 338	64 315

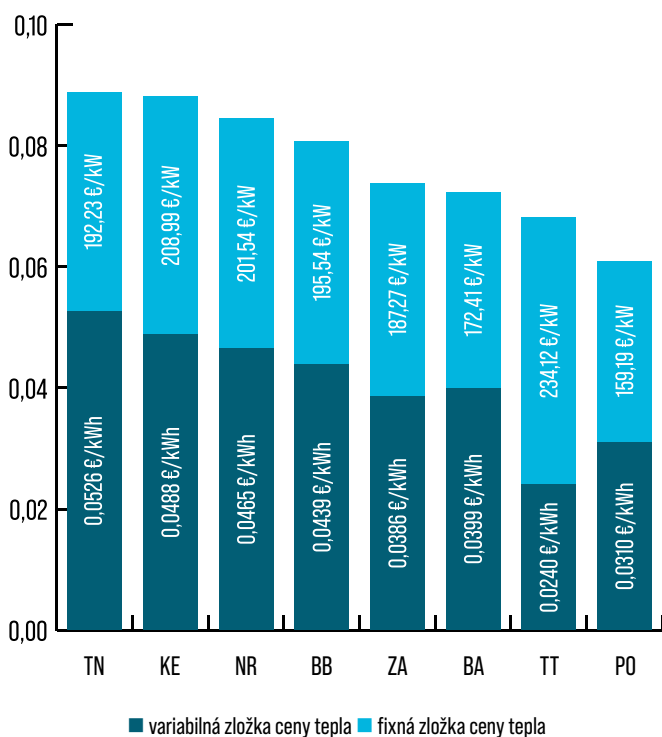
Ceny tepla z jednotlivých druhov palív

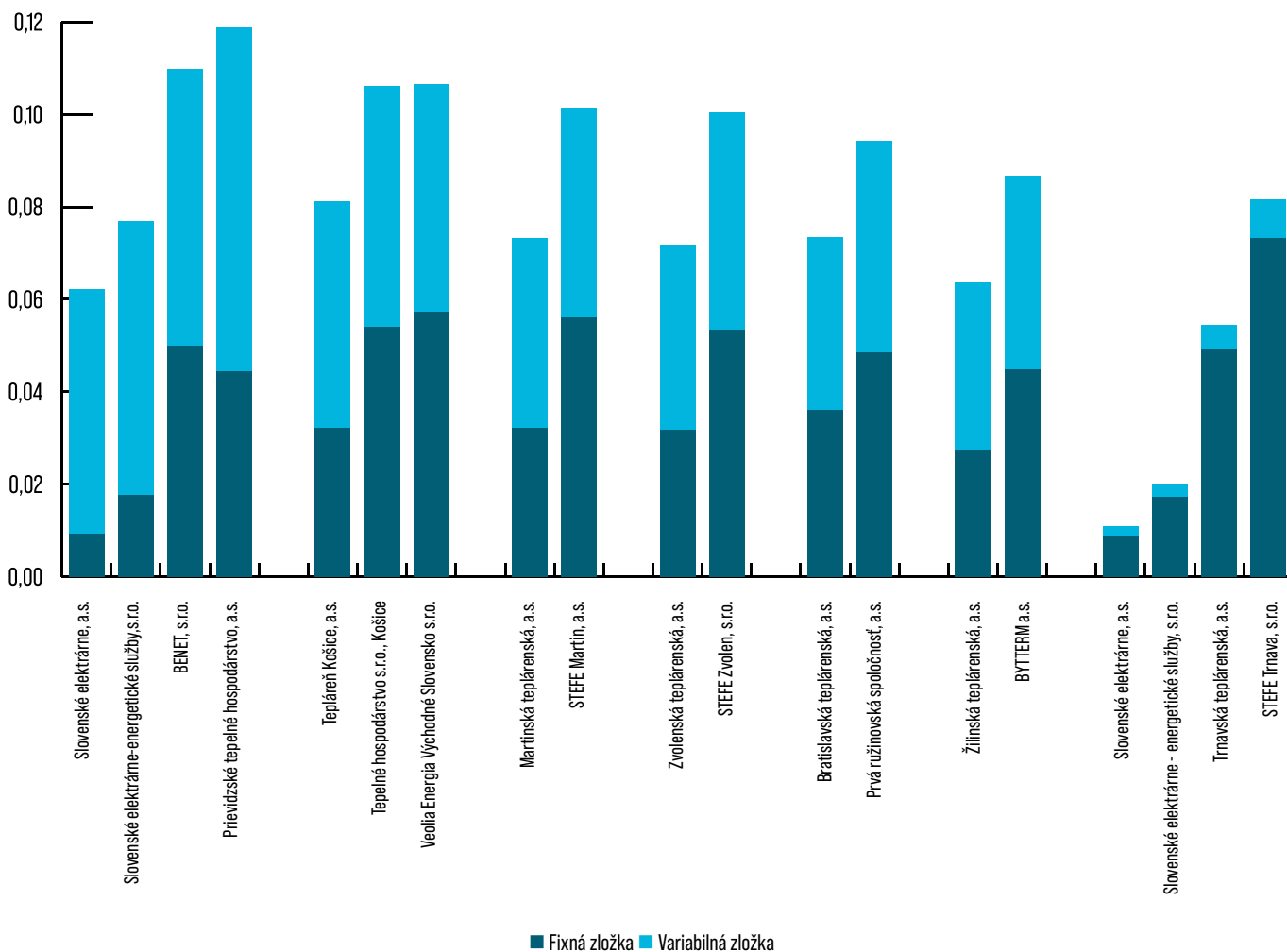
Vývoj cien tepla podľa jednotlivých druhov palív je odrazom vývoja cien palív vstupujúcich do variabilnej zložky ceny tepla.

Ceny konkrétnych dodávateľov tepla sa môžu od priemeru v jednotlivých okresoch výrazne odlišovať. Aj keď všetky regulačné opatrenia prijaté na regulačné obdobie 2017-2022 boli zamerané na stabilizáciu ceny tepla pre koncového odberateľa, sú prípady, ktoré sa z cenového priemeru vymykajú. Je to spôsobené tým, že jednotlivé sústavy centralizovaného zásobovania teplom sa výrazne odlišujú veľkosťou, technológiou výroby, použitými palivami, investíciami do tepelných zariadení atď. Zásadným faktorom, ktorý negatívne ovplyvňuje koncovú cenu tepla, je aj tzv. reťazenie dodávateľov čo znamená, že dodávku tepla koncovému odberateľovi v jednej sústave centrálného zásobovania teplom zabezpečujú viacerí dodávatelia za sebou, čím sa cena tepla, predovšetkým fixnej zložky, adekvátne zvyšuje.

Priemerné ceny tepla v jednotlivých krajoch

Cena tepla v sústavách s viacerými dodávateľmi (€/kWh)

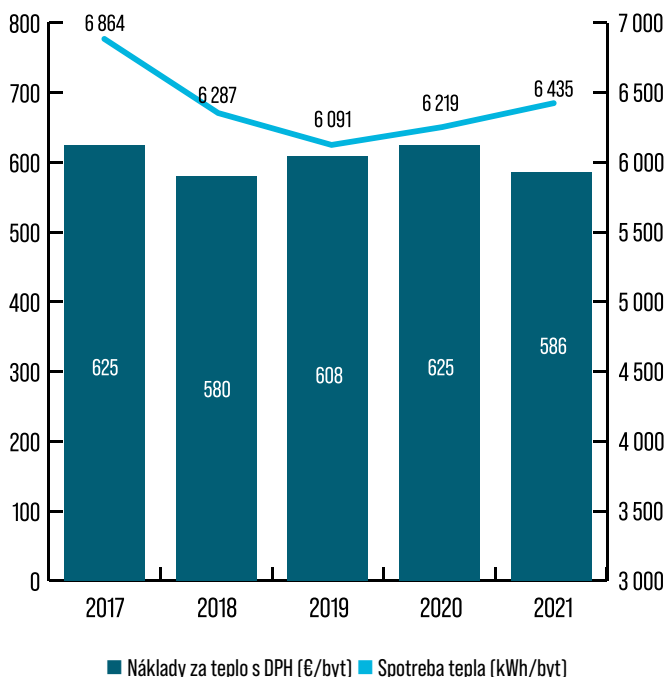
Náklady domácností na teplo

Úrad sleduje a každoročne vyhodnocuje skutočnú spotrebu tepla na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody domácností. Sledovaná vzorka predstavuje 41 tis. bytov. Spotreba tepla jednej domácnosti v roku 2021 predstavovala 6 435 kWh, čo je o 3,5 % viac ako v roku 2020. Zvýšená spotreba tepla súvisí s chladnejším rokom 2021 o cca 11,5 % než bol rok 2020. Skutočné ročné náklady jednej domácnosti na teplo na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody s daňou z pridanej hodnoty predstavovali 586 €, čo je pokles oproti roku 2020 o 6,2 %. Tento pokles nákladov za teplo je napriek zvýšenej spotrebe tepla v bytoch spôsobený nižšími nákladmi na výrobu a dodávku tepla v roku 2021 - prehľad v tabuľke:

Náklady domácností na teplo

	2017	2018	2019	2020	2021
Spotreba tepla [kWh/byt]	6 864	6 287	6 091	6 219	6 435
Náklady za teplo s DPH [€/byt]	625	580	608	625	586

Vývoj ročných nákladov domácností na teplo

Vplyv COVID-19

Rok 2021 bol poznamenaný pandémiou COVID-19, ktorej museli čeliť všetky sektory národného hospodárstva nevynímajúc odvetvie tepelnej energetiky. Dodávateľia tepla, tak ako všetci zamestnávateľia, sa museli vysporiadať s enormnými výpadkami zamestnancov, zvýšenými nákladmi na ochranné prostriedky a zabezpečením všetkých opatrení na zamedzenie šírenia pandémie COVID-19. Úrad napriek tomu nezaznamenal v roku 2021 udalosti, ktoré by v tepelnej energetike z titulu týchto skutočností ohrozili bezpečnosť a plynulosť dodávok tepla. Na strane úradu bol vyvinutý maximálne ústretový prístup k regulovaným subjektom na plynulú komunikáciu a riešenie všetkých podnetov z ich strany.

04.

VODNÉ HOSPODÁRSTVO

Popis regulácie trhu vo vodnom hospodárstve

Vo vodnom hospodárstve vykonáva úrad cenovú reguláciu v oblasti verejných vodovodov a verejných kanalizácií a tiež v oblasti služieb súvisiacich s užívaním povrchových vôd. V oblasti verejných vodovodov a verejných kanalizácií je regulovanou činnosťou výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou. V oblasti užívania povrchových vôd je regulovanou činnosťou odber povrchovej vody a energetickej vody z vodných tokov a využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov.

V oblasti výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody a odvádzania a čistenia odpadovej vody je prirodzeným lokálnym monopolom 14 veľkých vodárenských spoločností s majoritným zastúpením na trhu, a tiež menší prevádzkovatelia verejných vodovodov a verejných kanalizácií.

V danej lokalite ide vždy o jedného dodávateľa vymedzeného územím jeho pôsobnosti, resp. prevádzkovaných vodovodných alebo kanalizačných sietí, bez možnosti jeho výberu spotrebiteľom. V službách súvisiacich s užívaním povrchových vôd je jediným regulovaným subjektom s monopolným postavením Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., Banská Štiavnica, ako štátom ustanovený správca vodohospodársky významných tokov na Slovensku.

Novelou zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach bola na konci roka 2021 zavedená úprava zriaďovania a vlastníctva verejných vodovodov a verejných kanalizácií, podľa

ktorej vlastníkom týchto sietí z dôvodu verejného záujmu môže byť len subjekt verejného práva. Vlastník môže byť aj prevádzkovateľom vodohospodárskeho majetku alebo poverí prevádzkovaním iný subjekt na základe zmluvného vzťahu. Podnikateľské prostredie v rámci verejných vodovodov a verejných kanalizácií je v súčasnosti stabilizované zákonom stanoveným rozsahom cenovej regulácie a definíciou regulovaného subjektu. Regulovaným subjektom úrad vydáva potvrdenia o registrácii s uvedením regulovanej činnosti a kategórie verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie, ktoré sa na túto činnosť využívajú.

V roku 2021 vydal úrad na základe žiadostí regulovaných subjektov o vydanie potvrdenia o registrácii podľa § 23 zákona č. 250/2012 Z. z. celkovo 25 potvrdení o registrácii.

K 31.12.2021 bolo zaregistrovaných celkom 677 regulovaných subjektov prevádzkujúcich verejné vodovody a verejné kanalizácie. Z tohto počtu regulovaných subjektov bolo 14 vodárenských spoločností, jedno mesto, 43 obcí a 82 menších spoločností prevádzkujúcich verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu I. a II. kategórie. Verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu III. kategórie prevádzkovalo 537 malých miest a obcí.

Spôsob vykonávania cenovej regulácie pitnej a odpadovej vody

Úrad v cenových konaniach stanovuje cenu vydaním cenového rozhodnutia pre regulované subjekty, ktoré prevádzkujú verejný vodovod a/alebo verejnú kanalizáciu I. a II. kategórie, a vydaním potvrdenia o cene pre regulované subjekty, ktoré prevádzkujú verejný vodovod a/alebo verejnú kanalizáciu III. kategórie.

Druh a počet vydaných rozhodnutí

Druh rozhodnutia	2017	2018	2019	2020	2021
Nové cenové rozhodnutia	258	7	7	12	16
Zmeny cenových rozhodnutí	7	11	17	19	18
Rozhodnutia o predĺžení platnosti cenového rozhodnutia	0	0	0	0	126
Potvrdenia o cene	996	22	20	17	532
Rozhodnutia o zastavení konania	19	3	6	6	19
Rozhodnutia o prerušení konania	43	21	21	38	40
Rozhodnutia o zrušení cenového rozhodnutia	1	1	3	1	1
Celkom	1324	65	74	93	752

Monitorovanie a vývoj cien pitnej a odpadovej vody

Podľa platnej legislatívy cenové rozhodnutia a potvrdenia o cene, ktoré boli vydané v roku 2017 platia do konca regulačného obdobia 2017 - 2021, ak úrad neschválí zmenu cenového rozhodnutia.

Regulačná rada v súlade s § 8 ods. 9 zákona č. 250/2012 Z. z. prijala 10.11.2020 Dodatok č. 1 k regulačnej politike na regulačné obdobie 2017 - 2021, ktorým okrem iného predĺžila regulačné obdobie 2017 - 2021 do 31.12.2022. Následne bolo predĺženie regulačného obdobia zohľadnené v novelizačnej vyhláške č. 361/2021 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška č. 21/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvádzania a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou v znení neskorších predpisov. Vyhláška nadobudla účinnosť 15.10.2021.

V roku 2021 úrad vydal 18 zmien cenových rozhodnutí, z toho šesť bolo vydaných vodárenským spoločnostiam a 16 cenových rozhodnutí pre nové regulované subjekty alebo pre nové lokality regulovaných subjektov. V nadväznosti na predĺženie regulačného obdobia vydal úrad

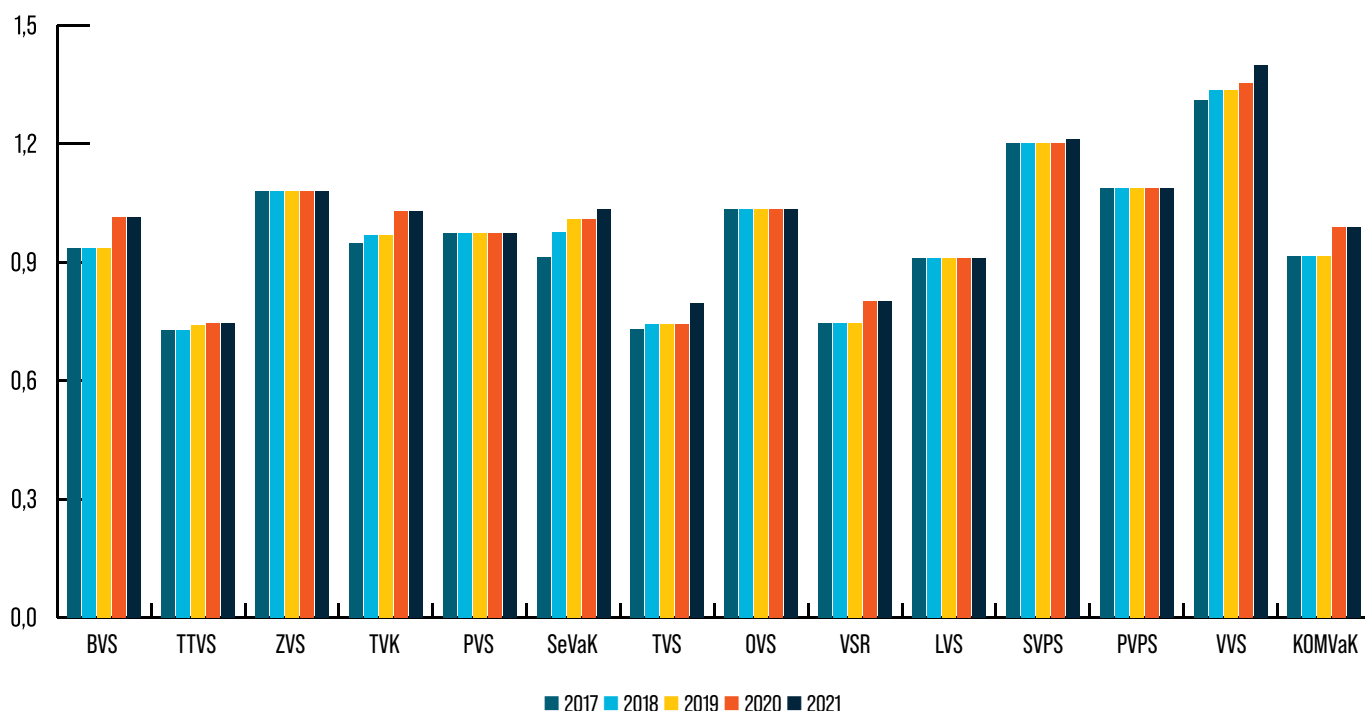
v roku 2021 aj 126 rozhodnutí, v ktorých predĺžil platnosť cenových rozhodnutí do 31.12.2022.

Úrad schválil zmeny maximálnej ceny za výrobu a dodávku pitnej vody v štyroch vodárenských spoločnostiach, na základe čoho sa priemerná cena za výrobu a dodávku pitnej vody zvýšila o 1,3 % na 1,1032 €/m³ (cena vypočítaná ako vážený priemer cien), a to z dôvodu rekonštrukcií verejných vodovodov a zvýšenia osobných nákladov, ktoré rastú podľa priemernej mzdy v národnom hospodárstve SR. Zmeny ceny v oblasti odvádzania a čistenia odpadovej vody u štyroch vodárenských spoločností nastali najmä z dôvodu investícií na výstavbu verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd, rekonštrukcií zastaraného majetku a zvýšenia osobných nákladov, preto sa priemerná cena za odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou zvýšila o 2,4 % na 1,0860 €/m³ (cena vypočítaná ako vážený priemer cien).

Ceny za výrobu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom v €/m³ bez DPH

Vodárenská spoločnosť	2017 €/m ³	2018 €/m ³	2019 €/m ³	2020 €/m ³	2021 €/m ³
Bratislavská vodárenská spoločnosť (BVS)	0,9359	0,9359	0,9359	1,0135	1,0135
Trnavská vodárenská spoločnosť (TTVS)	0,7286	0,7286	0,7398	0,7449	0,7449
Západoslovenská vodárenská spoločnosť (ZVS)	1,0802	1,0802	1,0802	1,0802	1,0802
Trenčianske vodárne a kanalizácie (TVK)	0,9494	0,9684	0,9684	1,0293	1,0293
Považská vodárenská spoločnosť (PVS)	0,9741	0,9741	0,9741	0,9741	0,9741
Severoslovenské vodárne a kanalizácie (SeVaK)	0,9126	0,9765	1,0094	1,0094	1,0343
Turčianska vodárenská spoločnosť (TVS)	0,7302	0,7427	0,7427	0,7427	0,7978
Oravská vodárenská spoločnosť (OVS)	1,0353	1,0353	1,0353	1,0353	1,0353
Vodárenská spoločnosť Ružomberok (VSR)	0,7460	0,7460	0,7460	0,8024	0,8024
Liptovská vodárenská spoločnosť (LVS)	0,9102	0,9102	0,9102	0,9102	0,9102
Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť (SVPS)	1,2010	1,2010	1,2010	1,2010	1,2119
Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť (PVPS)	1,0884	1,0884	1,0884	1,0884	1,0884
Východoslovenská vodárenská spoločnosť (VVS)	1,3100	1,3362	1,3362	1,3530	1,4004
Vodárne a kanalizácie mesta Komárna (KOMVaK)	0,9162	0,9162	0,9162	0,9900	0,9900

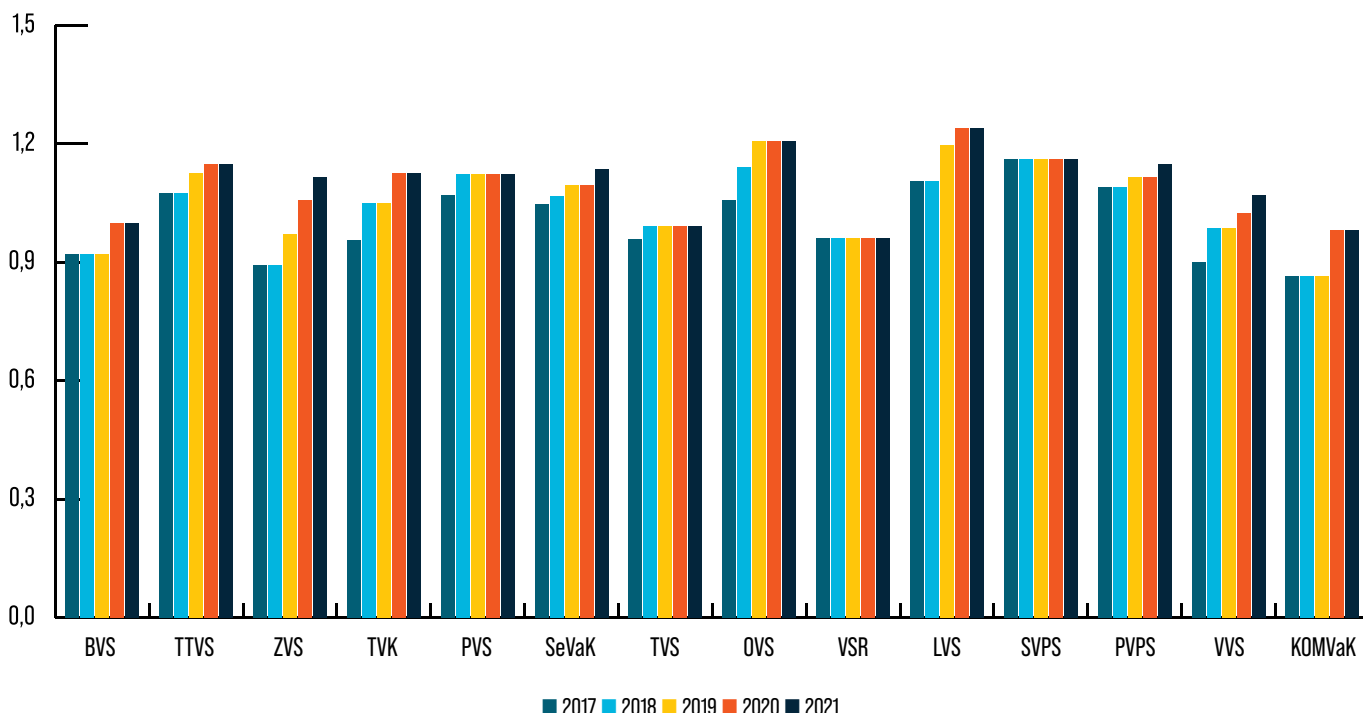
Vývoj cien za výrobu a dodávku pitnej vody v €/m³ bez DPH (2017-2021)

Ceny za odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou v €/m³ bez DPH

Vodárenská spoločnosť	2017 €/m ³	2018 €/m ³	2019 €/m ³	2020 €/m ³	2021 €/m ³	Vodárenská spoločnosť	2017 €/m ³	2018 €/m ³	2019 €/m ³	2020 €/m ³	2021 €/m ³
Bratislavská vodárenská spoločnosť (BVS)	0,9216	0,9216	0,9216	0,9985	0,9985	Vodárenská spoločnosť Ružomberok (VSR)	0,9603	0,9603	0,9603	0,9603	0,9603
Trnavská vodárenská spoločnosť (TTVS)	1,0758	1,0758	1,1251	1,1497	1,1497	Liptovská vodárenská spoločnosť (LVS)	1,1068	1,1068	1,1978	1,2398	1,2398
Západoslovenská vodárenská spoločnosť (ZVS)	0,8918	0,8918	0,9721	1,0573	1,1157	Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť (SVPS)	1,1615	1,1615	1,1615	1,1615	1,1615
Trenčianske vodárne a kanalizácie (TVK)	0,9554	0,9554	1,0509	1,1251	1,1251	Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť (PVPS)	1,0904	1,0904	1,1164	1,1164	1,1499
Považská vodárenská spoločnosť (PVS)	1,0700	1,1235	1,1235	1,1235	1,1235	Východoslovenská vodárenská spoločnosť (VVS)	0,9000	0,9870	0,9870	1,0235	1,0716
Severoslovenské vodárne a kanalizácie (SeVaK)	1,0483	1,0669	1,0947	1,0947	1,1352	Vodárne a kanalizácie mesta Komárna (KOMVaK)	0,8643	0,8643	0,8643	0,9813	0,9813
Turčianska vodárenská spoločnosť (TVS)	0,9591	0,9907	0,9907	0,9907	0,9907						
Oravská vodárenská spoločnosť (OVS)	1,0570	1,1416	1,2075	1,2075	1,2075						

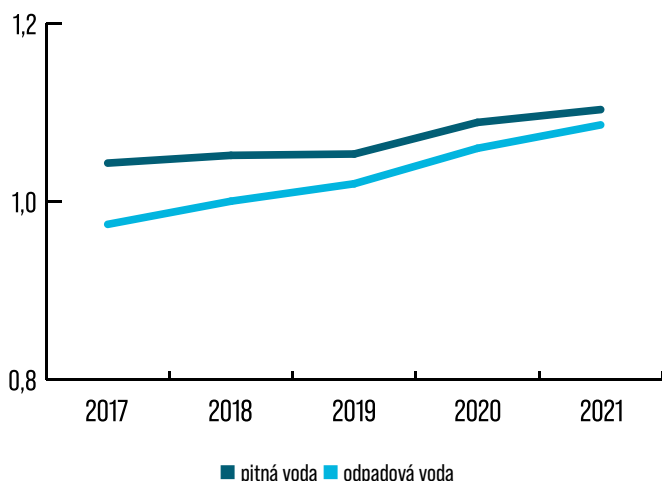
Vývoj cien za odvádzanie a čistenie odpadovej vody v €/m³ bez DPH (2017-2021)

Priemerné vodné a stočné spolu, bez DPH, vo vodárenských spoločnostiach v SR predstavovalo 2,1892 €/m³ a medziročne vzrástlo o 1,8 %.

zastavil. Úrad v roku 2021 vydal pre menšie spoločnosti a obce 16 nových cenových rozhodnutí a 21 potvrzení o cene.

Vývoj priemernej ceny za výrobu a dodávku pitnej vody a za odvedenie a čistenie odpadovej vody v €/m³ (bez DPH)

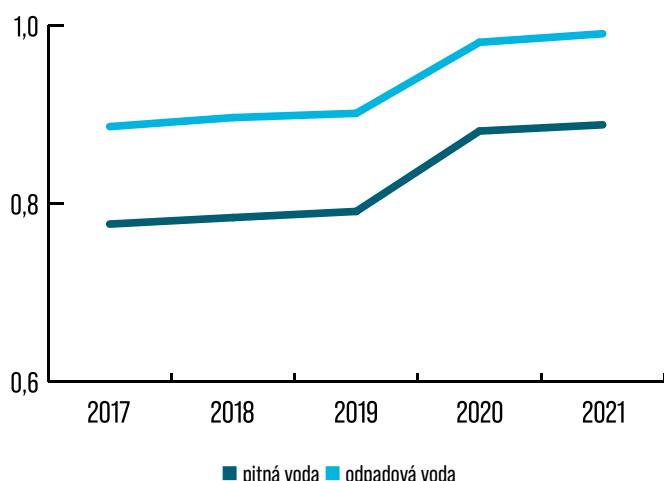
V roku 2021 menšie spoločnosti a obce, ktoré dodávajú pitnú vodu alebo odvádzajú a čistia odpadovú vodu predovšetkým v obciach a menších okrajových častiach miest, podali 37 návrhov na zmenu ceny, z čoho úrad v 18 prípadoch ceny zmenil a v 19 prípadoch konanie

V tejto skupine regulovaných subjektov v roku 2021 priemerná cena za dodávku pitnej vody zaznamenala nárast o 0,8 % a priemerná cena za odvádzanie odpadovej vody o 1,0 %. Tieto priemerné ceny sú však nižšie ako priemerné ceny vodárenských spoločností. Pri cenách za dodávku pitnej vody bol nárast spôsobený hlavne tým, že malé spoločnosti aj niektoré obce nakupujú pitnú vodu od vodárenských spoločností a teda zvýšenie ceny vodárenskej spoločnosti sa prejaví zvýšením nákladov na nákup vody od týchto spoločností. Pri cenách za odvádzanie a čistenie odpadovej vody sa prejavuje hlavne zaradenie nového majetku kanalizácií a čistiarní odpadových vôd budovaných obcami z fondov EÚ a štátnych dotácií.

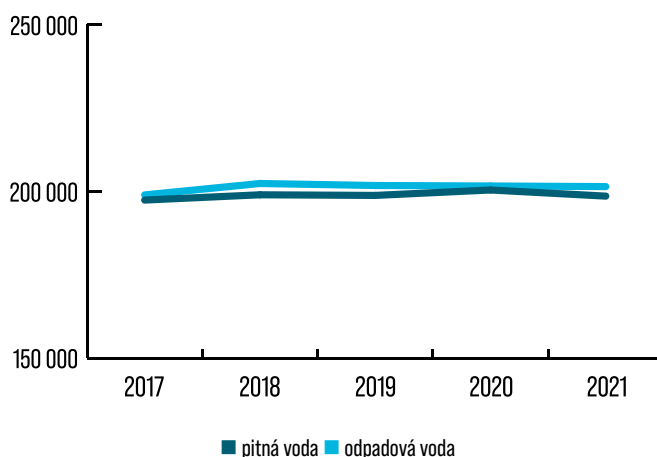
Vývoj priemerných cien malých regulovaných subjektov v €/m³ bez DPH

	2017	2018	2019	2020	2021
Pitná voda	0,7770	0,7843	0,7912	0,8815	0,8885
Odpadová voda	0,8865	0,8966	0,9014	0,9812	0,9908

Vývoj cien malých regulovaných subjektov v €/m³

Vývoj dodávky pitnej vody a odvádzania odpadovej vody v tis. m³

Vývoj dodávky pitnej vody a odvádzania odpadovej vody

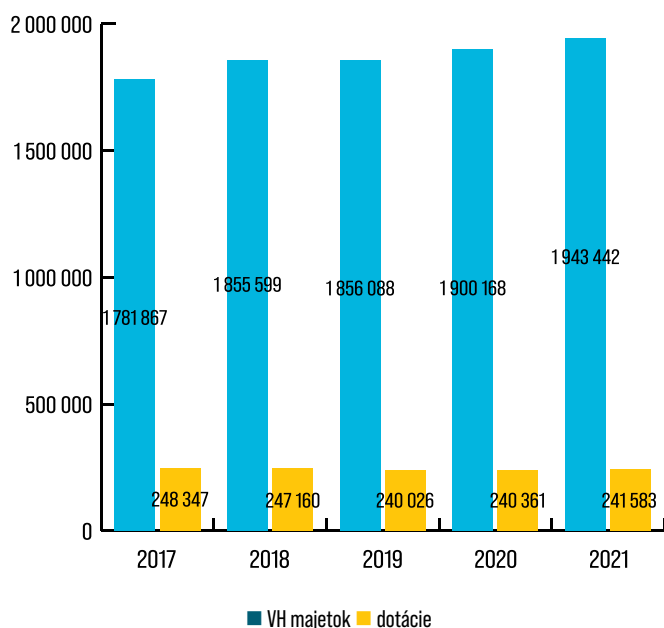
Vývoj dodávky pitnej vody ako aj odvádzania a čistenia odpadovej vody zaznamenal v roku 2021 mierny pokles. Vodárenskými spoločnosťami bolo v roku 2021 dodané o 1 845 000 m³ (- 0,9 %) menej pitnej vody ako v predchádzajúcom roku a množstvo odvádzanej odpadovej vody verejnými kanalizáciami sa znížilo o 188 000 m³ (- 0,1 %). Tieto poklesy mohli byť spôsobené nižšími odbermi vody a vypúšťaním odpadovej vody z dôvodu obmedzení prevádzok a výroby počas pandémie COVID-19. Napriek tomu, že vo väčšine vodárenských spoločností bolo množstvo dodanej pitnej vody na rovnakej úrovni ako v predchádzajúcom roku, výraznejší pokles vykázala Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s., a rovnako aj v prípade odvádzanej a čistenej odpadovej vody (čiastočne z dôvodu opravy predchádzajúcich zle stanovených dohadných položiek).

Využívanie kapacít vodárenského majetku využívaného na dodávku pitnej vody zostalo na rovnakej úrovni ako v roku 2020, v priemere 94 %. Využitie kapacít vodárenského majetku využívaného na odvádzania a čistenia odpadových vôd sa zvýšilo o 7 %, na hodnotu 91 %.

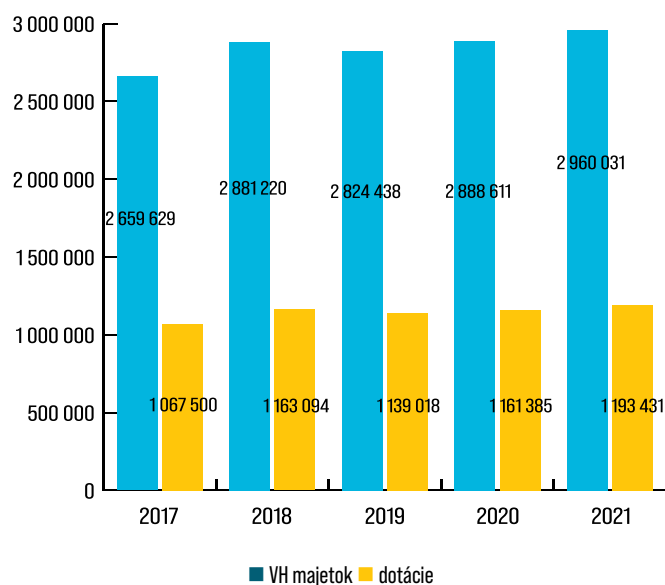
Investície

Hodnota majetku využívaného na zásobovanie pitnou vodou sa v sledovanom roku zvýšila oproti úrovni roku 2020 o 2,3 %, pričom hodnota majetku obstaraného z dotácií z fondov EÚ a štátneho rozpočtu narástla len mierne, o 0,5%. V oblasti odvádzania a čistenia odpadových vôd sa v roku 2021 celková hodnota majetku zvýšila o 2,5 % a o 2,8 % narástla hodnota majetku vybudovaného z dotácií.

Vývoj vodohospodárskeho (VH) majetku a dotácií – verejné vodovody (v tis. €)

Vývoj vodohospodárskeho (VH) majetku a dotácií – verejné kanalizácie a čistiarnie odpadových vôd (v tis. €)

Vývoj ukazovateľov za regulované činnosti vo vodárenských spoločnostiach

Pitná voda	2017	2018	2019	2020	2021	zmena 2021/2020	%
Tržby z reg. činnosti v tis. €	205 081	208 113	209 210	212 753	215 892	3 139	1,5
Oprávnené náklady v tis. €	199 202	202 859	204 659	207 746	210 760	3 014	1,5
Výsledok hospodárenia v tis.€	5 880	5 254	4 551	5 007	5 132	125	2,5
VH majetok v tis. €	1 781 867	1 855 599	1 856 088	1 900 168	1 943 442	43 274	2,3
z dotácií v tis. €	248 347	247 160	240 026	240 361	241 583	1 222	0,5
Opravy VH majetku v tis. €	31 199	31 210	32 344	31 057	27 423	-3 633	-11,7
Množstvo vody tis.m ³	197 418	199 006	198 816	200 447	198 602	-1 845	-0,9
Využitie kapacít VH majetku	96%	96%	94%	94%	94%	0	0,3

Odpadová voda	2017	2018	2019	2020	2021	zmena 2021/2020	%
Tržby z reg. činnosti v tis. €	189 993	199 202	202 194	207 268	216 546	9 278	4,5
Oprávnené náklady v tis. €	203 320	210 658	209 751	210 101	217 936	7 835	3,7
Výsledok hospodárenia v tis.€	-13 327	-11 456	-7 557	-2 833	-1 390	1 443	50,9
VH majetok v tis. €	2 659 629	2 881 220	2 824 438	2 888 611	2 960 031	71 420	2,5
z dotácií v tis. €	1 067 500	1 163 094	1 139 018	1 161 385	1 193 431	32 046	2,8
Opravy VH majetku v tis. €	19 025	21 531	20 641	19 976	19 801	-175	-0,9
Množstvo vody tis.m ³	198 972	202 394	201 791	201 652	201 464	-188	-0,1
Využitie kapacít VH majetku	84%	84%	84%	85%	91%	0	7,2%

Odbor povrchovej a energetickej vody a využitie hydroenergetického potenciálu

Regulovanými činnosťami v oblasti využívania povrchových vôd sú odber povrchovej vody, odber energetickej vody z vodných tokov a využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov.

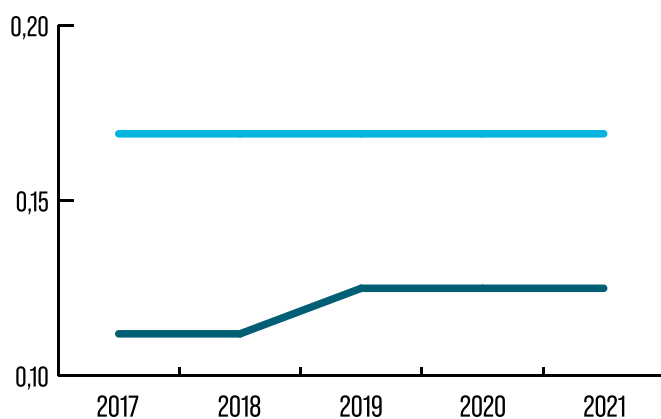
Regulované činnosti v tejto oblasti s monopolným postavením v SR vykonáva štátom ustanovený správca vodných tokov Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., Banská Štiavnica.

V roku 2021 sa oproti roku 2020 nezmenila cena za odber povrchovej vody z vodných tokov, cena za odber energetickej vody z vodných tokov a ani priemerná cena za využívanie hydroenergetického potenciálu.

Ceny za využívanie povrchových vôd v € (bez DPH)

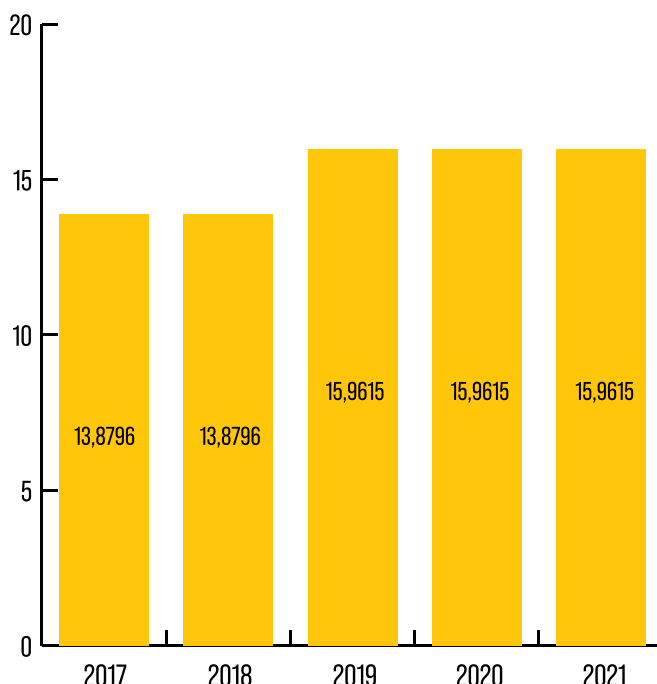
	2017	2018	2019	2020	2021
Cena za odber povrchovej vody za m ³	0,1120	0,1120	0,1250	0,1250	0,1250
Priem. cena za využívanie hydroenergetického potenciálu za 1 MWh	13,8796	13,8796	15,9615	15,9615	15,9615
Cena za odber energetickej vody za tis. m ³	0,1691	0,1691	0,1691	0,1691	0,1691

Vývoj ceny za odbery vody v € (bez DPH)

■ Cena za odber energetickej vody za tis. m³ ■ Cena za odber povrchovej vody za m³

Priemerná cena za využívanie hydroenergetického potenciálu v €/MWh (bez DPH)

Vplyv COVID-19

V oblasti zásobovania pitnou vodou a odvádzania a čistenia odpadovej vody sa situácia od prepuknutia pandémie COVID-19 v marci roku 2020 a jej trvania do konca sledovaného roka prejavila vo vodárenských spoločnostiach nasledovne:

- ➔ zvýšenie nákladov v dôsledku zvýšenia cien mnohých komodít, ako aj významné zvýšenie cien stavebných prác a stavebných materiálov,
- ➔ - zvýšenie nákladov na obstaranie osobných ochranných pomôcok a nákladov na testovanie zamestnancov, ktoré sa pohybovalo v desiatkach tisíc eur v závislosti od veľkosti spoločnosti,
- ➔ vo väčšine vodárenských spoločností spotreba pitnej vody ostala na úrovni predchádzajúceho roka alebo mierne poklesla, rovnako množstvo odvedenej a čistenej odpadovej vody,
- ➔ výpadky zamestnancov z dôvodu ochorenia COVID-19 alebo karantény pri ochorení blízkej osoby spôsobili sťažujú organizáciu práce pri zabezpečení riadneho a nepretržitého chodu vodárenských spoločností, čo sa prejavilo znížením vykonávania opráv majetku okrem odstraňovania havarijných stavov.

Vodárenské spoločnosti prijali racionalizačné opatrenia, aby čo najviac eliminovali negatívne vplyvy vyvolané pandémiou.

V oblasti služieb spojených s využívaním povrchovej vody sa vplyv pandémie negatívne prejavil obmedzením mnohých rozhodujúcich činností podniku, avšak najviac ovplyvnil vykonávanie opráv a údržby vodohospodárskeho majetku. Rovnako významne sa Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p. dotklo zvýšenie cien komodít a významné zvýšenie cien stavebných prác a stavebných materiálov.

05.

VÝROBA ELEKTRINY Z OZE A KVET

Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 - 2030, spracovaný podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013, stanovil ako hlavný a kvantifikovaný cieľ v oblasti energetiky a klímy dosiahnuť zníženie emisií skleníkových plynov (pre sektory mimo obchodovania s emisiami) o 20 %. Jednou z alternatív, ako tento ambiciózny cieľ v sektore energetiky dosiahnuť, je predovšetkým podpora výroby elektriny z OZE, resp. KVET.

Ako legislatívny základ podpory výroby elektriny z OZE a KVET bol v roku 2009 schválený zákon č. 309/2009 Z. z., ktorý zlepšil fungovanie trhu s elektrinou v oblasti obnoviteľných zdrojov energie (a kombinovanej výroby elektriny a tepla) zabezpečením dlhodobej garancie výkupných cien na 15 rokov a zároveň zvýhodnil výstavbu malých a decentralizovaných zariadení. S cieľom ešte viac v priebehu rokov 2021-2030 akcelerovať rozvoj OZE (ktorého plánovaný podiel na konečnej spotrebe energie pre rok 2030 je stanovený vo výške 19,2 %) bol tento základný legislatívny rámec niekoľkokrát novelizovaný, aby v jeho aktuálne platnom znení bolo výrobcom elektriny z OZE umožnené predĺžiť aj dobu podpory výroby elektriny o ďalších päť rokov (prolongácia podpory). Súčasne sa vytvorili podmienky pre podporu využívania zušľachteného bioplynu - biometánu pri stálom zachovaní podpory hydrologického a geotermálneho potenciálu Slovenska.

Podporované technológie

Medzi technológie OZE, ktorých výroba elektriny (prípadne kombinácie elektriny a tepla) bola aj v roku 2021 podporovaná v zmysle zákona č. 309/2009 Z. z., patria:

Spaľovanie:

- ➔ skládkového plynu alebo plynu z čistiarní odpadových vôd s inštalovaným výkonom do 500 kW,
- ➔ bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou s inštalovaným výkonom do 500 kW,
- ➔ vysokoúčinnou kombinovanou výrobou bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou s inštalovaným výkonom do 500 kW.

Geotermálna energia

Vodná energia s inštalovaným výkonom do 500 kW

Podpora technológií KVET zostala oproti minulým rokom prakticky nezmenená, no dôraz podpory bol orientovaný predovšetkým na jej využitie v centralizovanom zásobovaní teplom (CZT), nakoľko podpora je viazaná na dodávku vyrobeného tepla centralizovaným zásobovaním teplom.

V súčasnosti podporované technológie KVET sú:

- spaľovacia turbína s kombinovaným cyklom,
- spaľovacia turbína s regeneráciou tepla,
- spaľovací motor s palivom zemný plyn, vykurovací olej, zmes vzduchu a metánu, z katalyticky spracovaného odpadu, z termického štiepenia odpadov a jeho produktov,
- protitlaková parná turbína alebo kondenzačná parná turbína s odberom tepla s palivom zemný plyn, vykurovací olej, hnedé uhlie, čierne uhlie s celkovým inštalovaným výkonom zariadenia výrobcu elektriny nad 50 MW, komunálny odpad, plyn vyrobený termochemickým splyňovaním odpadu v splyňovacom generátore alebo termickým štiepením odpadu,
- spaľovanie energeticky využiteľných plynov vznikajúcich pri hutníckej výrobe ocele,
- Rankinov organický cyklus,
- spaľovanie alebo spoluspaľovanie cielene pestovanej biomasy, okrem obilnej slamy, ostatnej odpadnej biomasy, okrem obilnej slamy, biokvapaliny,
- spaľovanie biometánu získaného z bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou.

Cenové rozhodnutia a potvrdenia o pôvode elektriny

Proces vydávania cenových rozhodnutí v oblasti OZE a KVET bol v priebehu roka 2021 ovplyvnený najmä trocha kľúčovými faktormi, a to predovšetkým legislatívnym ukotvením režimu prolongácie podpory, predĺžením regulačného obdobia o jeden rok z dôvodu prijatia Dodatku k regulačnej politike a zároveň aj výraznou zmenou priemernej ceny zemného plynu ako vstupnej komodity pre výrobu elektriny kombinovanou výrobou.

V nadväznosti na tieto skutočnosti vydal úrad okrem bežných rozhodnutí z dôvodu zmeny vlastníckeho vzťahu k zariadeniam OZE v počte 39 rozhodnutí a z dôvodu zmeny korekcie na zemný plyn v zariadeniach KVET v počte 75 rozhodnutí, aj 443 právoplatných rozhodnutí s predĺžením doby podpory a 185 rozhodnutí s predĺžením platnosti cenového rozhodnutia o jeden rok.

Zároveň vydal aj 12 rozhodnutí na nové a rekonštruované zariadenia vyrábajúce elektrinu z OZE a KVET a celkovo zrušil 42 rozhodnutí z dôvodu ukončenia činnosti alebo zmeny v osobe výrobcu elektriny.

Prehľad vydaných cenových rozhodnutí OZE a KVET

zmena vlastníckeho vzťahu k zariadeniam	39
zmena korekcie na palivo zemný plyn v zariadeniach KVET	75
právoplatné rozhodnutia s predĺžením doby podpory (repowering)	443
rozhodnutia s predĺžením platnosti cenového rozhodnutia o jeden rok	185
iné cenové rozhodnutia (pre nové a rekonštruované zariadenia)	12
zrušené cenové rozhodnutia	42
spolu	796

Zároveň v roku 2021 vydal úrad 190 potvrdení o pôvode elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, z toho 109 potvrdení o pôvode elektriny z obnoviteľných zdrojov energie bolo pre zariadenia, ktoré využívali technológiu výroby elektriny zo spaľovania bioplynu a 39 potvrdení pre slnečný zdroj energie, ostatné sa týkali iných technológií. Potvrdení o pôvode elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou úrad vydal 112, z ktorých 86 boli zariadenia s technológiou využívajúce ako zdroj palivo zemný plyn. Spolu teda úrad vydal 302 potvrdení o pôvode.

Referenčné hodnoty investičných nákladov

Referenčné hodnoty investičných nákladov na obstaranie novej porovnateľnej technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny, ktoré úrad každoročne v zmysle § 7 ods. 15 vyhlášky č. 18/2017 Z. z. zverejňuje na svojom webovom sídle, sú vypočítané na základe údajov o skutočnom množstve vyrobenej elektriny v zariadeniach výrobcov elektriny z OZE a výrobcov elektriny vyrobenej VÚKVET s právom na podporu za obdobie 2012 - 2020.

Parametre vstupujúce do výpočtu referenčných hodnôt investičných nákladov úrad získava predovšetkým z ročných hlásení jednotlivých výrobcov elektriny a z údajov o investičných a prevádzkových nákladoch výrobcov elektriny z OZE a KVET za obdobie rokov 2019 a 2020. Prepočet jednotlivých parametrov vstupujúcich do výpočtu referenčnej hodnoty investičných nákladov je založený na spracovaní výstupných údajov od vyše 2 400 výrobcov elektriny z OZE a KVET.

Prehľad referenčných hodnôt investičných nákladov na obstaranie porovnateľnej technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny platný na obdobie od 01.07.2021 do 30.06.2022, je rozdelený na kategóriu OZE a KVET a uvedený v tabuľkách:

Prehľad referenčných hodnôt investičných nákladov na obstaranie porovnateľnej technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny platný na obdobie od 01.07.2021 do 30.06.2022

Zariadenie na výrobu elektriny		Referenčná cena v €/MW
OZE		
a)	z vodnej energie s celkovým inštalovaným výkonom zariadenia výrobcu elektriny	
	1. do 100 kW vrátane	3 052 903
	2. nad 100 kW do 200 kW vrátane	2 490 065
	3. nad 200 kW do 500 kW vrátane	2 146 574
b)	z geotermálnej energie	5 208 000
c)	spaľovaním	
	1. skládkového plynu alebo plynu z čistiarní odpadových vôd s celkovým výkonom zariadenia do 500 kW vrátane	1 750 151
	2. bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou s celkovým výkonom zariadenia do 500 kW vrátane	4 107 988
d)	spaľovaním vysokoúčinnou kombinovanou výrobou bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou s celkovým výkonom zariadenia nad 250 kW do 500 kW vrátane	4 228 979
VÚK VET		
a)	v spaľovacej turbíne s kombinovaným cyklom	569 311
b)	v spaľovacej turbíne s regeneráciou tepla	599 622
c)	v spaľovacom motore s palivom	
	1. zemný plyn	453 733
	2. vykurovací olej	385 667
	3. zmes vzduchu a metánu	438 258
	4. z katalytický spracovaného odpadu	708 333
	5. z termického štiepenia odpadov a jeho produktov	1 572 464
d)	v protitlčkovej parnej turbíne alebo v kondenzačnej parnej turbíne s odberom tepla s palivom	
	1. zemný plyn	788 127
	2. vykurovací olej	699 907
	3. hnedé uhlie	756 628
	4. čierne uhlie s celkovým inštalovaným výkonom zariadenia výrobcu elektriny do 50 MW	736 364
	5. čierne uhlie s celkovým inštalovaným výkonom zariadenia výrobcu elektriny nad 50 MW	1 021 446
	6. komunálny odpad	867 680
	7. plyn vyrobený termochemickým splyňovaním odpadu v splyňovacom generátore alebo termickým štiepením odpadu	1 207 609
e)	spaľovanie energeticky využiteľných plynov vznikajúcich pri hutníckej výrobe ocele	701 919
f)	v Rankinovom organickom cykle	921 289
g)	spaľovaním alebo spoluspaľovaním	
	1. cielene pestovanej biomasy okrem obilnej slamy	3 286 676
	2. odpadnej biomasy ostatnej okrem obilnej slamy	3 143 324
	3. biokvapaliny	2 036 667
h)	Spaľovaním biometánu získaného z bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou	3 774 194

Stav a vyhodnotenie prolongácie podpory

Novela zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby ustanovila povinnosť pre výrobcov elektriny s právom na podporu predložiť úradu do 31.08. kalendárneho roka návrh na zníženie ceny elektriny, ak za predchádzajúci kalendárny rok dosiahla priemerná výška doplatku najmenej 150 €/MWh a celková výška doplatku dosiahla najmenej 75 000 €. Inštitút prolongácie podpory bol do slovenského právneho poriadku zavedený ostatnou novelou zákona č. 309/2009 Z. z. s účinnosťou od 01.08.2021. Úrad následne vydal vo veľmi krátkom termíne s účinnosťou od 25.08.2021 vyhlášku na vykonanie relevantných ustanovení predmetnej novely. Vyhláška úradu č. 326/2021 Z. z., ktorá novelizuje vyhlášku č. 18/2017 Z. z. ustanovila spôsob výpočtu ceny elektriny pre stanovenie hodnoty podpory za elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie pri predĺžení podpory doplatkom, novú prílohu č. 10. - návrh ceny pre prolongáciu podpory OZE a rozsah podkladov potrebných pre cenové konanie. Účelom prolongácie podpory je predĺžiť obdobie podpory doplatkom pre zariadenia vyrábajúce elektrinu z OZE, a to o päť rokov, s primeraným znížením ceny pre stanovenie doplatku, ktoré zahŕňa aj možnosť uplatnenia ekonomicky oprávnených nákladov na nevyhnutnú opravu alebo úpravu technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny do úradom schválenej alebo určenej novej ceny pre stanovenie doplatku. Do schémy podpory doplatkom, ktorá v konečnom výsledku znižuje ceny elektriny pre slovenské domácnosti, sa celkovo zapojilo 464 subjektov, pričom 23 výrobcov elektriny zo slnečnej energie a jeden výrobca elektriny z vodnej energie do tejto schémy vstúpili dobrovoľne. Z uvedeného počtu subjektov bolo v roku 2021 vydaných až 443 právoplatných cenových rozhodnutí o znížení ceny, ostatné cenové konania boli buď zastavené zo zákonných dôvodov, prerušené pre nedostatok podkladov, v ďalších prípadoch sa výrobcovia elektriny odvolali, prípadne boli subjektom udelené výnimky z prolongácie (pre päť zariadení). Celkové ročné odhadované úspory plynúce z implementácie prolongácie podpory sú odhadované vo výške cca 72 mil. €, presné údaje budú známe až v priebehu roka 2023.

Zároveň úrad v súvislosti s výpočtom zníženej ceny publikoval na základe § 8 ods. 5 písm. c) bod 2.2. vyhlášky č. 326/2021 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška č. 18/2017 Z. z., hodnotu investičných nákladov novej porovnateľnej technológie časti zariadenia výrobcu elektriny v eurách na 1 MW inštalovaného výkonu zariadenia:

Hodnota investičných nákladov novej porovnateľnej technológie časti zariadenia výrobcu elektriny

Technológia výroby elektriny	INV v [€/MW]
Vodná energia	2 563 181
Slnečná energia	900 000
Biomasa	3 215 000
Bioplyn	4 168 484
Skládkový plyn	1 750 151
Plyn z čistiarní odpadových vôd	1 750 151

a v zmysle § 8 ods. 6 písm. c) vyhlášky parameter TC - trhovú cenu elektriny = 61,19 €/MWh a zároveň v zmysle § 8 ods. 9 vyhlášky parameter r - ročnú úrokovú mieru = 6,24 %.

Uvedené parametre zverejňuje úrad každoročne najneskôr do 31.08. kalendárneho roka na webovom sídle úradu.

Zúčtovateľ podpory a výkupca elektriny vyrobenej z OZE a KVET

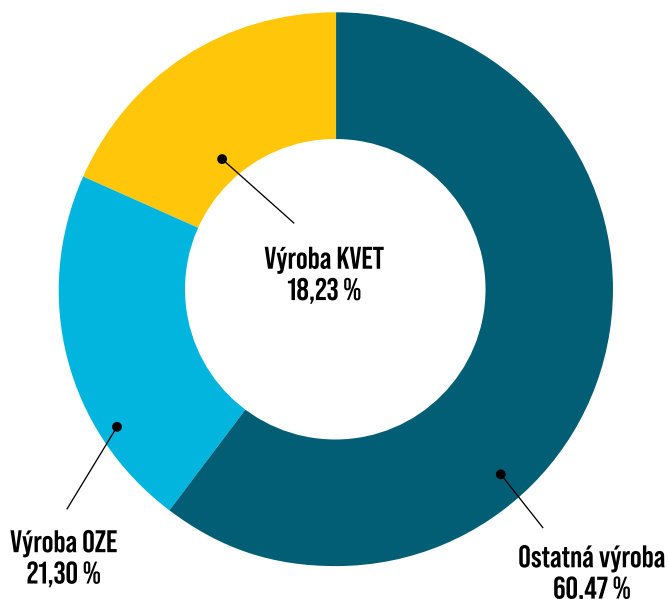
Novela zákona č. 309/2009 Z. z. od 01.01.2020 rozšírila portfólio činnosti organizátora krátkodobého trhu s elektrinou, spoločnosti OKTE a.s., predovšetkým o činnosti zúčtovateľa podpory elektriny vyrobenej z OZE a KVET. Spoločnosť OKTE a.s., aj napriek turbulentným výkyvom na svetových energetických trhoch v roku 2021 úspešne vykonávala nielen funkciu zúčtovateľa podpory, ale v spolupráci s povinným výkupcom zabezpečila prevádzku a administráciu podpory doplatkom a príplatkom pre všetkých výrobcov s právom na podporu výkupom a prevzatím zodpovednosti za odchýlku. Činnosť výkupcu elektriny z OZE a KVET aj v roku 2021 vykonávala spoločnosť SPP, a. s., a to na základe výsledkov aukcie z roku 2019. Vzhľadom na svoje doterajšie výsledky a skúsenosti s činnosťou výkupcu bola spoločnosť SPP, a. s., formou priameho určenia vybratá MH SR za výkupcu elektriny z OZE a KVET aj na rok 2022.

Podiel elektriny vyrobenej z OZE a KVET na celkovom objeme vyrobenej elektriny v SR

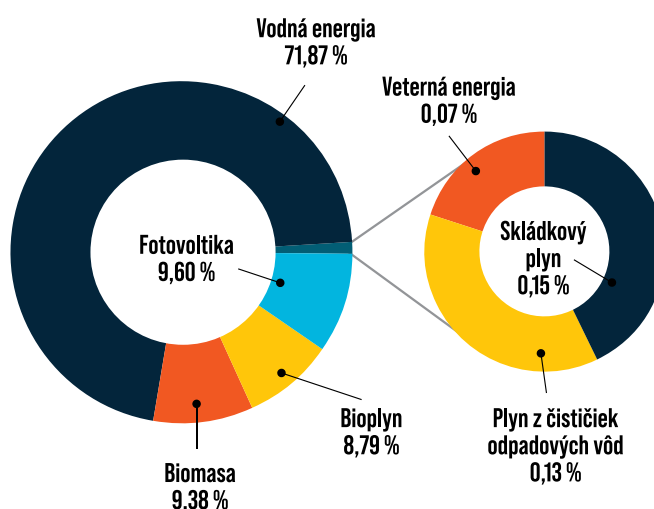
Pri analýze a spracovaní štatistík o podiele elektriny vyrobenej z OZE a KVET na celkovom objeme vyrobenej elektriny v SR za rok 2021 došlo k významnej zmene metodiky kvantifikácie výroby. Úrad doplnil a spracoval databázu sledovaných výrobcov elektrickej energie aj o tie zdroje, ktoré nie sú podporované v zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 309/2009 Z. z. Úrad v porovnaní s vykazovaním výroby elektrickej energie v predchádzajúcich rokoch upresnil štatisticko-kumulatívne vykazované množstvo vyrobenej elektrickej energie aj u viacpalivových zdrojov, ktoré využívajú pri jej výrobe obnoviteľné ako aj neobnoviteľné primárne suroviny tak, že výrobu z takýchto zdrojov rozdelil podľa primárneho zdroja výroby s dôrazom na kategorizáciu výroby z OZE a KVET. Týmto spôsobom došlo oproti predchádzajúcim rokom k objektivizácii vykazovania výroby pre jednotlivé primárne zdroje, čoho dôsledkom je spresnenie (výrazné navýšenie) množstva vyrobenej elektrickej energie v rámci kategórie OZE a KVET a teda aj podielu na 21,30 % z OZE a 18,23 % z KVET.

Nepatrné navýšenie počtu zdrojov OZE v roku 2021 bolo spôsobené aj inštaláciou tzv. lokálnych zdrojov v počte 68 kusov s celkovým inštalovaným výkonom 5,7 MW. Vzhľadom na hydroenergetický potenciál SR si výroba elektriny vo vodných elektrárňach aj v roku 2021 udržala najväčší podiel (71,87 %) zo všetkých sledovaných obnoviteľných zdrojov. Pri zdrojoch s kombinovanou výrobou elektriny a tepla si z hľadiska výroby elektriny udržali svoje dominantné postavenie tie zdroje, ktoré využívajú pri výrobe elektrickej energie zemný plyn v kombinácii s inými energetickými zdrojmi (hnedé, čierne uhlie, biomasa). Zemný plyn spolu s jeho palivovým mixom mal v roku 2021 na celkovej výrobe elektrickej energie zariadeniami KVET až 91 % podiel. Na základe údajov predložených úradu od SEPS, a.s., predstavovala celková výroba elektriny v SR výšku 30 093 GWh.

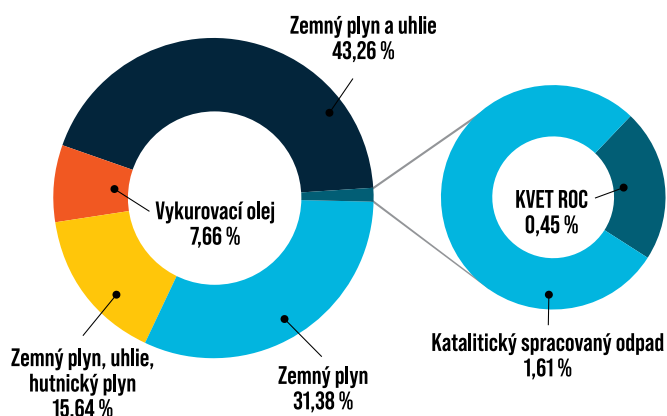
Podiel vyrobenej elektrickej energie z OZE a KVET na celkovej výrobe elektriny v SR za rok 2021

Podiel výroby jednotlivých technológií OZE na celkovej výrobe z OZE v roku 2021

Podiel výroby jednotlivých technológií KVET na celkovej výrobe KVET v roku 2021

Vplyv COVID-19

Pandémia COVID-19 v roku 2021 výraznou mierou neovplyvnila množstvo elektrickej energie vyrobenej v zariadeniach OZE a KVET. Postupné uvoľňovanie pandemických opatrení v priebehu roka 2021 spôsobilo oživenie a rast ekonomickej aktivity nielen v Európe, ale aj v SR. Celosvetové oživenie hospodárstva, a najmä dominantného priemyslu, spôsobilo výrazný tlak na burzové ceny energetických komodít, čo vyústilo do prudkého nárastu ceny elektriny nielen na pražskej burze PXE, ale aj na spotovom trhu v SR. Uvedené faktory a hlavne stále v priebehu roka 2021 stúpajúca cena elektriny na dennom trhu spôsobili zmiernenie tlaku na zvyšovanie TPS a tak tiež finančnú stabilitu zúčtovateľa podpory OKTE, a.s., ktorý prostredníctvom tarify vypláca podporu doplatkom na elektrinu vyrobenú z OZE a KVET.

06

LEGISLATÍVNA ČINNOSŤ

Úrad má podľa zákona č. 250/2012 Z. z. vo svojej pôsobnosti okrem ďalších kompetencií aj vydávanie všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorými sú vyhlášky. Počas regulačného roka 2021 úrad monitoroval vývoj na trhu s elektrinou a trhu s plynom, pričom vyhodnocoval dopady platnej, ako aj pripravovanej legislatívy na účastníkov trhu, ochranu odberateľov a ochranu oprávnených záujmov regulovaných subjektov.

V rámci legislatívnej činnosti sa úrad zaoberal najmä novelizáciou cenových vyhlášok z dôvodu predĺženia 5. regulačného obdobia do 31.12.2022 a zohľadnenia vývoja na trhu v sieťových odvetviach. Ďalej sa úrad zaoberal v spolupráci s MH SR prípravou primárnej a sekundárnej legislatívy upravujúcej predĺženie podpory výroby elektriny so zníženou cenou elektriny pre stanovenie doplatku, ktorá cieľom je zníženie nákladov na podporu výroby elektriny z OZE a VÚKVET podľa zákona č. 309/2009 Z. z. a zníženie TPS.

Na základe splnomocňovacích ustanovení zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 309/2009 Z. z. úrad v sledovanom roku 2021 vypracoval, predložil do legislatívneho procesu a následne vydal v Zbierke zákonov SR tieto (novelizačné) vyhlášky:

| Cenové vyhlášky

1. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 298/2021 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 248/2016 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v tepelnej energetike v znení vyhlášky č. 205/2018 Z. z.,
2. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 299/2021 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška
3. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 300/2021 Z. z., ktorou sa mení vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 18/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike v znení neskorších predpisov,
4. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 326/2021 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 18/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike v znení neskorších predpisov,
5. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 361/2021 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 21/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvádzania a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou v znení vyhlášky č. 204/2018 Z. z.,

6. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 376/2021 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 223/2016 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v plynárenstve v znení vyhlášky č. 206/2018 Z. z.,
7. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 477/2021 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 18/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike v znení neskorších predpisov,

Pravidlá trhu

8. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 424/2021 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 24/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom v znení neskorších predpisov.

Z pohľadu cezhraničného prepájania trhov a plnenia cieľov EÚ v energetike sa úrad v spolupráci s MH SR v roku 2021 zaoberal transpozíciou smerníc a implementáciou nariadení 4. energetického balíčka, ako aj prijímaním rozhodnutí úradu a ACER, zabezpečujúcich vykonanie sieťových predpisov pre elektroenergetiku a plynárenstvo. Tento zložitý legislatívny proces predstavujúci reformu trhu s elektrinou a čiastočne trhu s plynom nebol v roku 2021 ukončený a bude pokračovať aj v roku 2022.

Úrad taktiež zabezpečoval vydávanie predchádzajúcich súhlasov (9), zastupovanie úradu pred súdmi vrátane konaní, v ktorých zastupovanie zabezpečuje Kancelária zástupcu Slovenskej republiky pred súdmi EÚ pri Ministerstve spravodlivosti SR, zastupovanie úradu pred Generálnou prokuratúrou SR, vykonanie dohľadu, poskytovanie stanovísk, právnych rád, vyjadrení a konzultácií.

Povolenia na podnikanie v energetike

V roku 2021 úrad vydal celkovo 34 nových povolení na podnikanie v energetike.

Z toho v oblasti elektroenergetiky 16, v oblasti plynárenstva 14 a v oblasti pohonných látok a ropy štyri.

V roku 2021 úrad celkovo zrušil 16 povolení na podnikanie v energetike. Z toho v oblasti elektroenergetiky 10, v oblasti plynárenstva štyri a dve v oblasti pohonných látok a ropy.

V priebehu roka 2021 bolo vykonaných 90 zmien vo vydaných povoleniach, z ktorých väčšina bola spôsobená zmenou v rozsahu technických zariadení, zmenou zodpovedného zástupcu alebo identifikačných údajov držiteľa povolenia.

Prehľad podaných žiadostí a vydaných rozhodnutí

	nové povolenia	zrušené povolenia	zmeny povolení	prerušené konanie	zastavené konanie
elektroenergetika	16	10	77	41	7
plynárenstvo	14	4	12	13	1
pohonné látky a ropa	4	2	1	4	0
celkom	34	16	90	58	8

Prehľad platných povolení v elektroenergetike

výroba elektriny	2
prenos elektriny	1
distribúcia elektriny	12
výroba a dodávka elektriny	106
výroba, distribúcia a dodávka elektriny	23
distribúcia a dodávka elektriny	116
dodávka elektriny	153
organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou	1
činnosť výkupu elektriny	1
celkom	415

Prehľad povolení v elektroenergetike (činnosti sa prekrývajú)

výroba elektriny	131
distribúcia elektriny	151
dodávka elektriny	398

Prehľad platných povolení v plynárenstve

výroba plynu	1
preprava plynu	1
distribúcia plynu	4
distribúcia a dodávka plynu	42
uskladňovanie plynu	2
dodávka plynu	145
celkom	195

Prehľad povolení v plynárenstve (činnosti sa prekrývajú)

distribúcia plynu	46
dodávka plynu	187

Prehľad platných povolení v energetike - oblasť pohonných látok a ropy

prevádzkovanie potrubí na prepravu pohonných látok	1
prevádzkovanie zariadenia na plnenie tlakových nádob	18
prevádzkovanie potrubí na prepravu ropy	2
prevádzkovanie zariadenia na rozvod skvapalneného plyného uhľovodíka	0
prevádzkovanie zariadenia na plnenie tlakových nádob a prevádzkovanie zariadenia na rozvod skvapalneného plyného uhľovodíka	1
celkom	22

Povolenia na podnikanie v tepelnej energetike

V oblasti povolení na podnikanie v tepelnej energetike úrad vydal celkovo štyri nové povolenia (všetky štyri prípady sa týkali zároveň výroby a rozvodu tepla).

V priebehu roka 2021 bolo vykonaných 107 zmien vo vydaných povoleniach v tepelnej energetike, z ktorých väčšina bola spôsobená zmenou v rozsahu technických zariadení, prípadne zmenou zodpovedného zástupcu alebo identifikačných údajov držiteľa povolenia.

Prehľad vydaných rozhodnutí a platných povolení v tepelnej energetike

Prehľad vydaných rozhodnutí v roku 2021					
	nové povolenia	zrušené povolenia	zmeny povolení	prerušené konanie	zastavené konanie
Tepelná energetika	4	8	107	43	4

Prehľad platných povolení v tepelnej energetike

výroba a rozvod tepla	318
výroba tepla	12
rozvod tepla	13
celkom	343

Potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti

V roku 2021 vydal úrad celkovo 249 potvrdení o splnení oznamovacej povinnosti, z toho 211 na výrobu a dodávku elektriny zariadeniami na výrobu elektriny s celkovým inštalovaným výkonom do 1 MW vrátane.

Z celkového počtu vydaných potvrdení o splnení oznamovacej povinnosti v roku 2021 bolo vydaných:

- 13 potvrdení na výrobu a dodávku elektriny v malých vodných elektrárnach (z toho dve kvôli zmene vlastníka, jedno pre nové zariadenie a osem zmien),
- 171 potvrdení na výrobu a dodávku elektriny vo fotovoltaických zariadeniach (z toho 15 pre nové zariadenia, 35 pre nové subjekty – zariadenia boli predtým v potvrdeniach pre iné subjekty, zmenil sa vlastník, 80 pre zmeny v potvrdení, šesť ukončilo činnosť),

- 29 potvrdení na výrobu a dodávku elektriny v bioplynových staniciach a ČOV (z toho dve nové, 16 zmien, štyri pre nové subjekty – zariadenia boli predtým v potvrdeniach pre iné subjekty, tri ukončenia činnosti),
- 26 potvrdení na výrobu a dodávku elektriny v kogeneračných jednotkách (z toho sedem pre nové zariadenia, dve pre ukončenie činnosti a 17 zmien),
- 10 potvrdení súhrnne pre predaj stlačeného zemného plynu určeného na pohon motorových vozidiel, predaj skvapalneného plyného uhľovodíka v tlakových nádobách, predaj skvapalneného plyného uhľovodíka určeného na pohon motorových vozidiel vrátane plnenia nádrže motorového vozidla skvapalneným plyným uhľovodíkom určeným na pohon motorových vozidiel s výnimkou plnenia tlakových nádob (sedem pre nové zariadenia a tri zmeny).

Potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti podľa § 6 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z.

	počet vydaných potvrdení v roku 2021 pre nové subjekty/zariadenia	počet platných potvrdení k 31.12.2021	počet vydaných potvrdení v roku 2021 - zmeny	
a) výroba a dodávka elektriny zariadeniami na výrobu elektriny s celkovým inštalovaným výkonom do 1 MW vrátane				
malé vodné elektrárne	3	196	8	
fotovoltaické zariadenia	50	2054	80	
veterné elektrárne	0	1	0	
bioplynové stanice a ČOV	6	148	16	
kogeneračné jednotky	7	94	17	
b) výroba a dodávka plynu z biomasy	0	0	0	
c) výroba a dodávka plynu z bioplynu	0	1	0	
d) predaj stlačeného zemného plynu určeného na pohon motorových vozidiel	8	128	2	činnosti sa prekrývajú
e) preprava vyťaženej ropy z miesta ťažby do miesta spracovania				
f) predaj skvapalneného plyného uhľovodíka v tlakových nádobách				
g) predaj skvapalneného plyného uhľovodíka určeného na pohon motorových vozidiel vrátane plnenia nádrže motorového vozidla skvapalneným plyným uhľovodíkom určeným na pohon motorových vozidiel s výnimkou plnenia tlakových nádob				
h) preprava skvapalneného plyného uhľovodíka v tlakových nádobách				
Celkom	74	2622	123	
potvrdenia o ukončení činnosti v roku 2021	11			
potvrdenia o ukončení činnosti celkom	292			
všetky vydané v roku 2021 - pre nové subjekty + zmeny + o ukončení činnosti	249			

Potvrdenia o výrobe elektriny v lokálnom zdroji

V roku 2019 začal úrad vydávať potvrdenia o výrobe elektriny v lokálnom zdroji podľa § 4b ods. 7 zákona č. 309/2009 Z. z. V roku 2019 bolo úradom vydaných celkovo 10 potvrdení o výrobe elektriny v lokálnom zdroji, v roku 2020 vzrástol počet na 45 a v roku 2021 bolo vydaných celkom 68 potvrdení o výrobe v lokálnom zdroji. Inštitút lokálneho zdroja, ktorý je založený na výrobe a spotrebe energie na jednom mieste, sa nepovažuje za podnikanie v energetike.

Potvrdenia (lokálne zdroje)

2019	10
2020	45
2021	68

07

VÝKON KONTROLY

Úrad vykonáva kontroly v regulovaných subjektoch z právomoci vyplývajúcej najmä zo zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z. Ich dôvodom je ochrana zraniteľných odberateľov, dohľad nad fungovaním trhu s regulovanými komoditami, ako aj dodržiavanie právnych predpisov v oblasti regulácie, najmä vyhlášok úradu.

Obdobie roka 2021 bolo podobne ako obdobie roka 2020 poznačené opatreniami súvisiacimi so šírením koronavírusu COVID-19. Výkon kontroly na mieste bol tak značne obmedzený a kontroly prebiehali najmä elektronicky, čo spôsobilo, že celkový výkon kontrol bol mierne spomalený oproti uplynulým rokom.

Úrad sa zameriaval aj na administratívne kontroly podkladov, ktoré mal k dispozícii z vlastných zdrojov. Na základe nich mohol následne začať správne konania z podnetu úradu.

Pri výkone kontrol sa úrad zameriaval aj na ochranu práv spotrebiteľa ako zraniteľnejšej strany pri odberateľsko-dodávateľských vzťahoch, najmä na dodržiavanie ustanovení obchodných podmienok dodávateľov elektriny a plynu.

| Prehľad kontrolných zistení

V roku 2021 úrad vykonal kontroly v 69 regulovaných subjektoch, z toho v troch subjektoch na základe doručených podaní a v 66 subjektoch na základe plánu kontrolnej činnosti. Z tohto počtu bolo 40 kontrol v regulovaných subjektoch ukončených vypracovaním protokolu o výsledku vykonanej kontroly, to znamená so zisteným porušením platnej právnej úpravy a 29 kontrol bolo ukončených vypracovaním záznamu o výsledku vykonanej kontroly, teda bez zistenia porušenia platnej právnej úpravy.

Kontroly boli zamerané na dodržiavanie platných právnych predpisov pri vykonávaní regulovaných činností v sieťových odvetviach za obdobie rokov 2016 - 2021. V tejto súvislosti boli kontroly zamerané na dodržiavanie úradom schváleného rozsahu cenovej regulácie, vecnej regulácie a regulácie kvality.

V roku 2021 boli vykonané kontroly v 43 subjektoch, ktoré vykonávajú činnosti v elektroenergetike, z toho u 16 z nich bolo zistených až 83 porušení zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z. V oblasti plynárenstva úrad vykonal kontroly v ôsmich subjektoch, pričom u štyroch z nich bolo zistených 13 porušení zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z. Medzi najčastejšie porušenia v elektroenergetike a plynárenstve patrilo nedodržanie schválených obchodných podmienok dodávky elektriny a plynu, fakturácia cien bez cenového rozhodnutia úradu alebo v rozpore s cenovým rozhodnutím úradu, ďalej to bolo neposkytnutie pravdivých údajov v predloženej vyhodnotení štandardov kvality, chyby vo vyúčtovaniach a faktúrach (napríklad absencia povinných zákonných informácií o podiele obnoviteľných zdrojov energie, informácie o štandardoch kvality a pod.).

V prípade subjektov, ktoré vykonávajú regulované činnosti v tepelnej energetike, úrad vykonal kontroly v 35 subjektoch, pričom u 16 z nich bolo zistených 26 porušení zákona č. 250/2012 Z. z.

V oblasti tepelnej energetiky bolo najčastejším deliktom, že dodávateľ tepla nezúčtoval so svojimi odberateľmi neoprávnené náklady zahrnuté vo variabilnej alebo fixnej zložke maximálnej ceny tepla, čím zadržal finančné prostriedky odberateľov tepla až do splnenia opatrenia úradu na ich vysporiadanie.

Vo vodnom hospodárstve úrad vykonal kontroly dodržiavania právnej úpravy v 12 subjektoch a v prípade 10 z nich zistil 24 porušení zákona č. 250/2012 Z. z. V oblasti vodného hospodárstva boli najčastejšími deliktmi chybné údaje v tabuľkách predložených na základe výzvy úradu a nesprávne (v rozpore s cenovým rozhodnutím) účtovanie ceny za dodávku a distribúciu vody a za čistenie odpadovej vody.

Okrem vykonávania kontrol na mieste v regulovaných subjektoch úrad aj priamo z úradnej činnosti zistil porušenia ustanovení zákona č. 250/2012 Z. z. Výsledkom bolo uloženie pokuty 106 subjektom spolu vo výške 118 900 €, z toho jedno rozhodnutie o uložení pokuty bolo z dôvodu neposkytnutia súčinnosti pri vybavovaní podania s uloženou pokutou vo výške 1 500 € a 105 rozhodnutí o uložení pokuty bolo za porušenie ustanovenia § 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z. s uloženou pokutou v celkovej výške 117 400 €.

Odboru kontroly bolo ďalej doručených 41 podnetov fyzických a právnických osôb, pričom deväť z nich zaradil do plánu kontrol.

| Zistené porušenia

V prehľade sú uvedené počty jednotlivých druhov porušení zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z., ktoré odbor kontroly zistil výkonom kontroly v regulovaných subjektoch a z úradnej činnosti.

Počty jednotlivých druhov porušení zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z.

ZISTENÉ PORUŠENIA		OBLASŤ *				SPOLU
		E	P	T	V	
§ 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z.	nepredloženie v čase od 02.09.2020 do 60 dní, t. j. do 31.10.2020 úradu na schválenie návrhu na zmenu prevádzkového poriadku na základe zmien ustanovených vo vyhláske č. 181/2020 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláska úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 24/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom v znení neskorších predpisov	107	0	0	0	107
§ 29 ods. 1 písm. k) zákona č. 250/2012 Z. z.	neposkytnutie úradu bezodplatne úplných a pravdivých údajov, podkladov, dokladov a akýchkoľvek informácií potrebných na účely podľa tohto zákona a na výkon pôsobnosti úradu v rozsahu, spôsobom a v lehotách určených úradom	30	3	5	17	55
§ 29 ods. 1 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z.	nevykonávanie regulovanej činnosti v súlade s právoplatným rozhodnutím alebo potvrdením úradu a nedodržanie cenovej regulácie podľa všeobecne záväzného právneho predpisu vydaného úradom	20	3	6	6	35
§ 29 ods. 1 písm. c) zákona č. 250/2012 Z. z.	nezúčtovanie nákladov pri výrobe, distribúcii a dodávke tepla, ktoré sa nepovažujú za ekonomicky oprávnené náklady, v lehote a spôsobom ustanoveným úradom	0	0	14	0	14
§ 22 ods. 5 zákona č. 250/2012 Z. z.	neuhrazenie kompenzačnej platby odberateľovi za nedodržanie štandardov kvality vo výške a spôsobom určeným podľa vyhlásky úradu	4	3	1	1	9
§ 29 ods. 1 písm. o) zákona č. 250/2012 Z. z.	nedodržanie pravidiel trhu	7	0	0	0	7
§ 22 ods. 4 písm. h) zákona č. 250/2012 Z. z.	nezaslanie vyhodnotenia štandardov kvality za predchádzajúci rok do konca februára kalendárneho roka úradu a nezverejnenie tohto vyhodnotenia na webovom sídle alebo iným obvyklým spôsobom, ak regulovaný subjekt nemá zriadené webové sídlo	3	0	1	0	4
§ 22 ods. 4 písm. f) zákona č. 250/2012 Z. z.	nezaslanie prehľadu o vyplatených kompenzačných platbách za predchádzajúci kalendárny rok úradu do konca februára	2	0	0	0	2
§ 23 ods. 5 zákona č. 250/2012 Z. z.	neoznámenie zmeny údajov uvedených v potvrdení o registrácii úradu do 15 dní od vzniku tejto zmeny	0	0	0	2	2
§ 13 ods. 4 zákona č. 250/2012 Z. z.	nedodržanie prevádzkového poriadku prevádzkovateľa distribučnej sústavy	1	0	0	0	1
§ 29 ods. 1 písm. j) zákona č. 250/2012 Z. z.	neinformovanie úradu do konca februára kalendárneho roka o nevykonávaní regulovanej činnosti v predchádzajúcom roku podľa vydaného povolenia alebo potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti	1	0	0	0	1
§ 29 ods. 1 písm. l) zákona č. 250/2012 Z. z.	nevykonanie opatrenia určeného úradom podľa § 9 ods. 1 písm. e) v určenej lehote	0	0	1	0	1
§ 34 ods. 2 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z.	neposkytnutie požadovanej súčinnosti zodpovedajúcej oprávneniam zamestnancov úradu pri výkone kontroly podľa § 33 ods. 1 písm. a) a b)	1	0	0	0	1
§ 34 ods. 3 zákona č. 251/2012 Z. z.	nesplnenie povinnosti uvádzať informácie podľa § 34 ods. 2 písm. c), d) a h) zákona č. 251/2012 Z. z. na vyhotovenej faktúre za dodávku elektriny alebo v materiáli zasielanom súčasne s takouto faktúrou a v propagačných materiáloch zasielaných koncovým odberateľom elektriny	5	0	0	0	5
§ 4 ods. 6 resp. § 4 ods. 7 zákona č. 251/2012 Z. z.	nesplnenie oznamovacej povinnosti v lehote 30 dní pri nepodnikaní v energetike	0	4	0	0	4
§ 34 ods. 2 písm. h) zákona č. 251/2012 Z. z.	neposkytnutie odberateľovi elektriny informácie o jeho právach týkajúcich sa prostriedkov na urovanie sporu	3	0	0	0	3
§ 34 ods. 2 písm. c) zákona č. 251/2012 Z. z.	nesplnenie povinnosti odberateľovi elektriny poskytovať informácie o podiele jednotlivých druhov primárnych energetických zdrojoch elektriny	3	0	0	0	3
§ 34 ods. 2 písm. d) zákona č. 251/2012 Z. z.	nesplnenie povinnosti odberateľovi elektriny poskytovať informácie o vplyve výroby elektriny	3	0	0	0	3
§ 31 ods. 2 písm. u) zákona č. 251/2012 Z. z.	nezverejnenie obchodných podmienok pripojenia do sústavy a obchodných podmienok prístupu do distribučnej sústavy a distribúcie elektriny na webovom sídle prevádzkovateľa distribučnej sústavy	1	0	0	0	1
SPOLU		191	13	28	26	258

* LEGENDA E - elektroenergetika, P - plynárenstvo, T - tepelná energetika, V - vodné hospodárstvo

Opatrenia na odstránenie nedostatkov

Úrad v zmysle § 9 ods. 1 písm. e) zákona č. 250/2012 Z. z. ukladá po zistení porušení platnej právnej úpravy opatrenia na odstránenie a nápravu nedostatkov, pričom v roku 2021 uložil pri vykonávaní kontroly 28 opatrení, z toho v oblasti:

- ➔ elektroenergetiky 9
- ➔ plynárenstva 5
- ➔ tepelnej energetiky 13
- ➔ vodného hospodárstva 1

Úrad uložil 10 regulovaným subjektom 12 opatrení, ktorými uložil vrátiť odberateľom tepla a elektriny finančné prostriedky, ktoré predstavovali rozdiel medzi uplatnenou cenou a cenou, ktorá mala byť uplatnená podľa platných predpisov v celkovej výške 128 871,60 €, z toho:

- ➔ odberateľom tepla
(vo variabilnej zložke maximálnej ceny)
68 498,14 €,
- ➔ odberateľom tepla
(vo fixnej zložke maximálnej ceny)
59 745,60 €,
- ➔ odberateľom elektriny
627,86 €.

Jednému regulovanému subjektu úrad uložil opatrenie oznámiť úradu vykonávanie regulovanej činnosti podľa § 4 ods. 2 zákona č. 251/2012 Z. z.

Jednému regulovanému subjektu úrad uložil dve opatrenia, a to vyplatiť odberateľom plynu kompenzačné platby podľa § 12 písm. d) a e) vyhlášky č. 278/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú štandardy kvality uskladňovania plynu, prepravy plynu, distribúcie plynu a dodávky plynu v znení vyhlášky č. 233/2016 Z. z.

Jednému regulovanému subjektu úrad uložil tri rôzne opatrenia, a to oznámiť úradu vykonávanie regulovanej činnosti podľa § 4 ods. 2 zákona č. 251/2012 Z. z., predložiť úradu na schválenie obchodné podmienky poskytovania univerzálnej služby pri dodávke elektriny pre odberateľov elektriny kategórie malý podnik a predložiť úradu na schválenie prevádzkového poriadku prevádzkovateľa miestnej distribučnej sústavy.

Jednému regulovanému subjektu úrad uložil päť opatrení, a to vrátiť zúčtovateľovi podpory - spoločnosti OKTE, a.s. neoprávnene vyplatený doplatok v rozpore s podmienkami podpory podľa zákona č. 309/2009 Z. z. v celkovej sume 293 397,76 € za roky 2016 - 2020 v termíne do 30.06.2022.

Jednému regulovanému subjektu úrad uložil dve opatrenia, a to opraviť odberateľom tepla prerozdelenie objemu oprávnených fixných nákladov s PZ podľa skutočne dodaného množstva tepla.

Jednému regulovanému subjektu úrad uložil dve opatrenia, a to vyplatiť odberateľovi elektriny kompenzačnú platbu podľa § 10 ods. 2 vyhlášky č. 236/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú štandardy kvality prenosu elektriny, distribúcie elektriny a dodávky elektriny v termíne do 30.11.2021 a vyplatiť 5 odberateľom plynu kompenzačné platby podľa § 12 písm. e) vyhlášky č. 278/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú štandardy kvality uskladňovania plynu, prepravy plynu, distribúcie plynu a dodávky plynu v znení vyhlášky č. 233/2016 Z. z. v termíne do 30.11.2021.

Jednému regulovanému subjektu úrad uložil opatrenie vyplatiť kompenzačnú platbu v zmysle § 7 ods. 5 vyhlášky č. 276/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú štandardy kvality dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvádzania odpadovej vody verejnou kanalizáciou v znení vyhlášky č. 235/2016 Z. z.

Pokuty za porušenie zákona uložené na 1. stupni správneho konania

V prehľade úrad uvádza sankcie uložené na I. stupni správneho konania za celý úrad, tzn. že tabuľka okrem uložených pokút odborom kontroly za porušenia zistené pri kontrolách v regulovaných subjektoch a priamo z úradnej činnosti obsahuje aj uložené pokuty za porušenia zistené z úradnej činnosti inými útvarmi úradu.

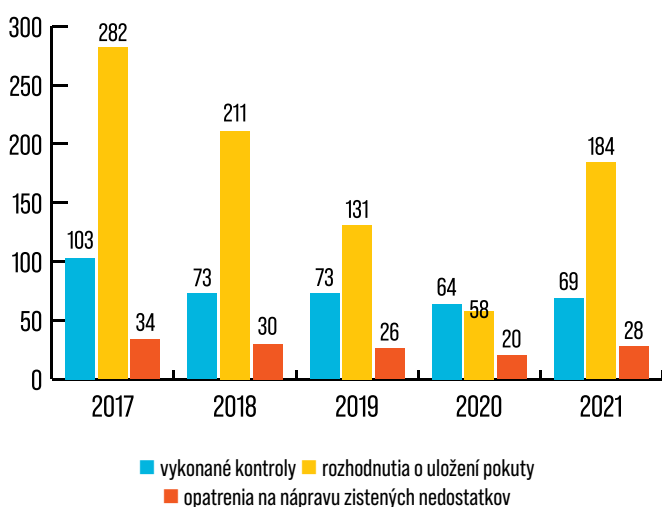
Správne konania v roku 2021

		VYDANÉ ROZHODNUTIA	
		POČET	POKUTA (€)
I. SPRÁVNE KONANIE NA ZÁKLADE ZISTENÍ Z KONTROL V REGULOVANÝCH SUBJEKTOCH * 1)		25	94 500
II. SPRÁVNE KONANIE NA ZÁKLADE ZISTENÝCH PORUŠENÍ Z ÚRADNEJ ČINNOSTI	neposkytnutie súčinnosti pri vybavovaní podania (porušenie § 29 ods. 1 písm. k) zákona č. 250/2012 Z. z.)	1	1 500
	nepredloženie v čase od 02.09.2020 do 60 dní, t. j. do 31.10.2020 úradu na schválenie návrhu na zmenu prevádzkového poriadku na základe zmien ustanovených vo vyhláske č. 181/2020 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláska úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 24/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom v znení neskorších predpisov (porušenie § 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z.) * 2)	105	117 400
	nepredloženie úradu skutočných údajov v stanovenej lehote resp. vôbec - za výrobu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom, za dodávku pitnej vody verejným vodovodom alebo za odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou za rok 2020 (porušenie § 29 ods. 1 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z.)	4	2 800
	nepredloženie skutočných nákladov na výrobu, distribúciu a dodávku tepla (porušenie § 29 ods. 1 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z.)	13	7 100
	nepredloženie štandardov kvality (porušenie § 22 ods. 4 písm. h) zákona č. 250/2012 Z. z.)	28	16 100
	nepredloženie pravidiel pre rozvrhovanie aktív a pasív, nákladov a výnosov (porušenie § 16 ods. 4 písm. b) alebo c) zákona č. 251/2012 Z. z.)	8	4 000
SPOLU		184	243 400

* 1) 1 rozhodnutie bolo spojené aj s vlastnými zisteniami úradu vyplývajúcimi z jeho činnosti (preverovanie podaní - porušenie § 29 ods. 1 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z.) a 2 rozhodnutia boli spojené aj s vlastnými zisteniami úradu vyplývajúcimi z jeho činnosti (porušenie ustanovenia § 15 ods. 6 druhej vety zákona č. 250/2012 Z. z.)

* 2) 2 rozhodnutia boli spojené aj s ďalšími vlastnými zisteniami úradu vyplývajúcimi z jeho činnosti (nepredloženie výšky skutočných nákladov na výrobu a dodávku tepla v stanovenom termíne - porušenie § 29 ods. 1 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z.)

Prehľad o počte vykonaných kontrol, počte uložených opatrení a rozhodnutí o uložení pokuty (2017-2021)

Vplyv COVID-19

Obdobie roka 2021 bolo významne poznačené protiepidemickými opatreniami súvisiacimi so šírením koronavírusu COVID-19 a výkon kontroly na mieste bol značne obmedzený. Kontroly prebiehali najmä elektronicky, s maximálnym prihliadnutím na možnosti kontrolovaných subjektov komunikovať a vypracúvať kontrolórom požadované údaje. Z uvedených dôvodov bolo otvorených menej nových kontrol a celkový výkon kontrol bol mierne spomalený.

08

MONITOROVANIE REGULOVANÝCH ČINNOSTÍ

Úrad pre zabezpečenie rovnováhy medzi záujmami spotrebiteľa a regulovaným subjektom monitoruje činnosť regulovaných subjektov s cieľom získania potrebných informácií tak, aby mal k dispozícii dostatočné nástroje na preverenie štruktúry a výšky vynaložených nákladov na výkon regulovaných činností za účelom nastavenia transparentnej a nediskriminačnej regulácie a zabránenia zneužívania vertikálnej integrácie regulovaných subjektov. Monitoring činnosti regulovaných subjektov prebieha sledovaním dodržiavania štandardov kvality, dosiahnutých ekonomických ukazovateľov, postupu obstarávania tovarov a služieb a uzatvárania zmlúv o poskytovaní služieb v rámci prepojených podnikov.

Na účely zabránenia vzniku diskriminácie a krížových dotácií v zmysle § 16 zákona o energetike č. 251/2012 Z. z. v znení neskorších predpisov úrad na základe žiadosti 11 subjektov spĺňajúcich podmienky schválil za rok 2021 pravidlá pre rozvrhovanie aktív, pasív, nákladov, výnosov samostatne za každú jednu činnosť v celkovom počte 11 pravidiel.

Monitoring ekonomických ukazovateľov

Úrad monitoruje ekonomické ukazovatele regulovaných subjektov, sleduje vplyv cenovej a vecnej regulácie na dosiahnuté výsledky hospodárenia a ekonomickú efektívnosť regulovaných subjektov v oblasti elektroenergetiky a plynárenstva prostredníctvom vybraných ekonomických ukazovateľov.

V roku 2021 úrad monitoroval údaje o oddelenej evidencii za rok 2020, pričom obdržal celkovo 1 180 záznamov od jednotlivých účastníkov trhu v nasledovnej štruktúre:

- ➔ 1 091 záznamov len z oblasti elektroenergetiky,
- ➔ 17 záznamov len z oblasti plynárenstva,
- ➔ 72 záznamov súčasne z oblasti elektroenergetiky a plynárenstva.

Za rok 2020 bolo preukázané splnenie jednotlivých hodnotených parametrov celkovo v priemere na úrovni 88,65 %, čo predstavuje zlepšenie oproti predošlému roku (85,28 %). Podmienky vytvorené zo strany úradu v rámci regulovaných činností pre oblasť elektroenergetiky a plynárenstva možno teda hodnotiť ako stabilné.

Štandardy kvality

Monitorovaním štandardov kvality úrad chráni právo spotrebiteľa, aby tento v podmienkach dominantného postavenia regulovaného subjektu za cenu, ktorú za energie a vodu platí, dostal aj primeranú kvalitu. Vyhlášky, ktorými sú ustanovené štandardy kvality, si primárne kladú za cieľ chrániť spotrebiteľa v podmienkach dominantného postavenia regulovaného subjektu podnikajúceho v niektorom zo sieťových odvetví. Kompenzačné platby majú

v regulácii kvality podpornú funkciu, ktorá má za cieľ motivovať regulované subjekty k zvyšovaniu úrovne dodržiavania štandardov kvality a motivovať k investíciám, ktoré zabezpečia zvyšovanie bezpečnosti, stability a rozvoja infraštruktúry regulovaných subjektov.

Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí v elektroenergetike

	Prenos elektriny	Distribúcia elektriny	Dodávka elektriny
Počet doručených vyhodnotení	1	130	164
Počet zaznamenaných udalostí	7	7 963 079	1 884 642
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	0	20 863	796
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0 %	0,26 %	0,04 %

Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí v plynárenstve

	Uskladňovanie plynu	Preprava plynu	Distribúcia plynu	Dodávka plynu
Počet doručených vyhodnotení	2	1	39	69
Počet zaznamenaných udalostí	906	60	57 420	1 011 660
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	0	6	9	648
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0 %	11,11 %	0,02 %	0,06 %

Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí v tepelnej energetike

	Dodávka tepla
Počet doručených vyhodnotení	313
Počet zaznamenaných udalostí	56 129
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	114
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0,20 %

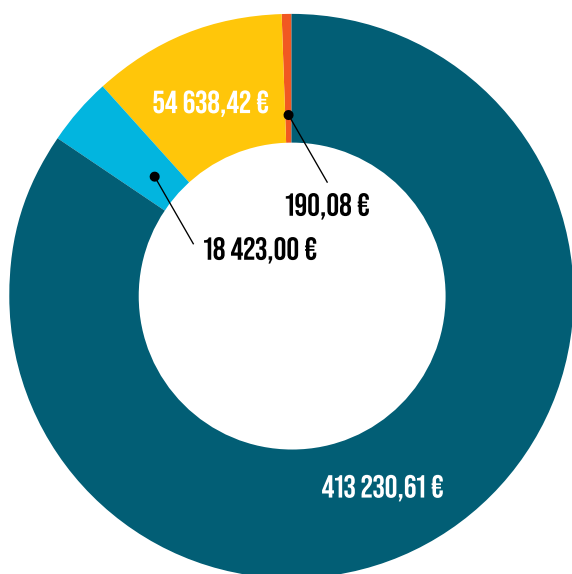
Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí vo vodárenstve

	Dodávka pitnej vody	Odvádzanie odpadovej vody
Počet doručených vyhodnotení	398	394
Počet zaznamenaných udalostí	76 098	52 348
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	369	282
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0,48 %	0,54 %

Prehľad o vyplatených kompenzačných platbách

	Regulovaná činnosť	€
Elektroenergetika	Prenos elektriny	0,00 €
	Distribúcia elektriny	392 757,72 €
	Dodávka elektriny	20 472,89 €
	Spolu	413 230,61 €
Plynárenstvo	Uskladňovanie plynu	0,00 €
	Preprava plynu	0,00 €
	Distribúcia plynu	770,00 €
	Dodávka plynu	17 653,00 €
	Spolu	18 423,00 €
Tepelná energetika	Dodávka tepla	54 638,42 €
Vodárenstvo		
	Dodávka pitnej vody	166,20 €
	Odvádzanie odpadovej vody	23,88 €
	Spolu	190,08 €

Prehľad o vyplatených kompenzačných platbách

■ elektroenergetika ■ plynárstvo ■ tepelná energetika ■ vodárstvo

Spolu za rok 2021 bolo odberateľom vyplatených 486 482,11 €.

Obstarávanie tovarov a služieb a uzatváranie zmlúv

Úrad za účelom vytvorenia rovnakých podmienok na trhu monitoruje činnosť prevádzkovateľov sústav a sietí tak, aby sa im zabránilo zneužívať svoje postavenie v rámci vertikálne integrovaného podniku. Regulovaný subjekt, ktorý vykonáva regulovanú činnosť v elektroenergetike alebo plynárstve a je súčasťou vertikálne integrovaného podniku, je povinný predložiť úradu na schválenie zmluvu o poskytovaní služieb alebo jej zmenu.

V roku 2021 bolo úradom schválených 9 zmlúv uzatvorených rámci vertikálne integrovaných elektroenergetických alebo plynárskych podnikov.

S cieľom zabezpečenia vyššej miery kontroly a hospodárenia teplárnskych a vodárnskych spoločností úrad od roku 2020 monitoruje aj uzatváranie zmlúv o poskytovaní služieb s prepojeným podnikom, ak takéto zmluvy teplárnske a vodárnske spoločnosti uzatvárajú mimo procesu verejného obstarávania.

V roku 2021 bolo schválených 40 zmlúv o poskytovaní služieb, ktoré s prepojeným podnikom uzatvoril subjekt, ktorý podniká v oblasti teplárstva alebo vodárstva.

Účelom schvaľovania zmlúv o poskytovaní služieb, a to v prvom rade splnenie podmienky, že regulovaný subjekt je povinný pri vykonávaní regulovanej činnosti dodržiavať primeranosť vynaložených nákladov, je optimalizovanie nákladov na výkon regulovaných činností.

Úrad ďalej sleduje transparentné metódy obstarávania tovarov, služieb potrebných pre výkon regulovanej činnosti u subjektov, ktoré sú súčasťou vertikálne integrovaných podnikov a vykonávajú činnosť v elektroenergetike a plynárstve.

Podľa § 29 ods. 3 zákona č. 250/2012 Z. z. úrad zaevidoval 825 vyhlásených obchodných verejných súťaží oznámených 21 regulovanými subjektami. Z obchodných verejných súťaží vyhlásených v roku 2021 a v predchádzajúcom období bolo v sledovanom období ukončených 740 a zrušených 49. Sedem obchodných verejných súťaží bolo ukončených bez víťaza. K 31.12.2021 prebieha 241 obchodných verejných súťaží.

V zmysle § 29 ods. 4 zákona č. 250/2012 Z. z. oznámilo 107 regulovaných subjektov, ktoré nie sú vertikálne integrované, úradu 701 realizovaných zákaziek, ktorých hodnota je vyššia ako 300 000 €.

Obchodné a finančné dohody

Uzatváranie obchodných a finančných dohôd prevádzkovateľa prepravnej siete s inou osobou, ktorá je súčasťou toho istého vertikálne integrovaného plynárského podniku, úrad sleduje s cieľom zabezpečenia kontroly jeho nezávislosti od ostatných častí vertikálne integrovaného podniku.

Úrad udelí súhlas s uzavretím zmluvy alebo jej zmenou, ak prevádzkovateľ prepravnej siete preukáže, že podmienky zmluvy alebo jej zmeny zodpovedajú podmienkam obvyklým v bežnom obchodnom styku, inak úrad súhlas s uzavretím zmluvy alebo jej zmenou neudelí.

V priebehu roka 2021 bola úradom schválená jedna obchodná dohoda.

09

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Rok 2021 zaznamenal extrémny vývoj v oblasti energetiky. Pandémia COVID-19 značným spôsobom ovplyvnila správanie trhu. Zatiaľ čo prvý polrok 2021 znamenal postupné zotavovanie sa z pandémie a oživenie ekonomiky s miernym nárastom cien, vývoj ďalších faktorov, ako obmedzené dodávky a veľký dopyt vo svetových ekonomikách spôsobil v druhej polovici roka extrémny nárast cien. Postupné vyradovanie jadrových zdrojov v Nemecku, nepriaznivá veterná situácia v Severnom mori, prebiehajúci proces certifikácie pre plynovod NordStream 2, zvýšený dopyt výroby energie z plynu a nízke dodávky plynu z Ruska, či prísnejšie klimatické ciele EÚ vyvolali neistotu hráčov na energetickom trhu.

Globálne extrémne zdražovanie cien komodít na burzách predstavovalo značný dopad na nepripravené subjekty - dodávateľov, výrobcov energií až po spotrebiteľov.

EK v reakcii na negatívny vývoj poverila agentúru ACER v spolupráci s jednotlivými regulátormi preskúmaním trhu so zameraním na identifikáciu potrieb.

EK vydala v októbri 2021 prvý súbor nástrojov na zmiernenie dopadu vyššie popísanej situácie (tzv. Tool-box 1) - návrh krátkodobých opatrení so zameraním na špecifické potreby spotrebiteľov a priemyslu a návrh strednodobých opatrení s cieľom predísť budúcim cenovým výkyvom za súčasného pokračovania v integrácii trhu a posilňovaní postavenia spotrebiteľov pri napínaní ďalších krokov v dekarbonizácii energetického systému.

Aktivity úradu súvisiace s legislatívnou činnosťou EÚ

Pracovníci úradu sa v priebehu roka aktívne zúčastňovali diskusií a pripomienkových procesov k legislatívnym dokumentom EÚ.

Vydaním európskej „Ekologickej dohody“ v roku 2020 sa stanovilo, že trhy s energiou musia prejsť transformáciou, aby umožnili avizovaný pokrok smerom k stanovenému cieľu a zároveň zabezpečili, že jednotlivé ciele vedúce k jeho dosiahnutiu sa budú môcť realizovať nákladovo efektívnym spôsobom:

- ➔ v júli 2021 bol vydaný základný rámec stratégie „Fit for 55“, ktorým bol identifikovaný hlavný cieľ: 55 % zníženie emisií skleníkových plynov do roku 2030 v porovnaní s úrovňami z roku 1990 a uhlíková neutralita do roku 2050,
- ➔ 15.12.2021 bol predstavený návrh „Plynárenského legislatívneho balíka na dekarbonizáciu trhu s vodíkom a obnoviteľnými a nízkouhlíkovými plynmi“ spolu s legislatívou o emisiách metánu (tzv. EU methane Emission Reduction Strategy), energetickej hospodárnosti budov (tzv. Energy Efficiency Directive), obnoviteľných zdrojoch (tzv. Renewable Energy Directive III) a systéme

obchodovania s emisiami (EU ETS). Hlavným cieľom aktualizácie je predovšetkým (i) vytvoriť podmienky na uľahčenie rýchleho a trvalého využívania obnoviteľných a nízkouhlíkových plynov, (ii) zlepšiť trhové podmienky a zvýšiť zapojenie spotrebiteľov plynu, (iii) lepšie zohľadniť súčasné obavy týkajúce sa bezpečnosti dodávok, iv) riešiť otázky cien a dodávok na úrovni únie, v) posilniť štruktúru regulačných orgánov.

Plynárenský balík má podporiť dopyt a teda aj výrobu obnoviteľných a nízkouhlíkových plynov vrátane vodíka. Jedným z kľúčových bodov balíka je definícia pojmu nízkouhlíkového vodíka, obnoviteľných a nízkouhlíkových plynov a palív. Zavádza sa napríklad prahová hodnota 70 % zníženia skleníkových plynov, čo sa môže ukázať ako náročne dosiahnuteľný cieľ. Balík predpokladá aj vhodné zosúladenie regulačného rámca s balíkom Čistá energia (tzv. CEP).

- ➔ klimatický zákon stanovujúci cieľ zníženia emisií o 55 % do roku 2030 a zakotvujúci cieľ klimatickej neutrality do roku 2050, teda stav, kedy bude celková uhlíková bilancia štátov EÚ vyrovnaná,
- ➔ prebiehajúca revízia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 347/2013 zo 17.04.2013 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru pre zlepšenie plánovania infraštruktúry a zjednodušenie povoľovacích procesov (nariadenie TEN-E),
- ➔ prebiehajúca úprava nariadenia Komisie (EÚ) č. 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia (tzv. CACM 2.0).

Úrad aktívne pôsobil na medzinárodnej úrovni prostredníctvom svojich zástupcov v rámci Rady regulátorov pri agentúre ACER, Valného zhromaždenia asociácie CEER a tematických pracovných skupín pôsobiacich pri ACER a CEER pre oblasť elektriny a plynu.

Spolupráca s ACER a partnerskými regulačnými orgánmi

Bilaterálne stretnutia na pôde úradu v Bratislave

V priebehu roka 2021 sa uskutočnilo veľké množstvo virtuálnych rokovaní s partnerskými regulačnými úradmi, Európskou komisiou, agentúrou ACER a aj napriek pretrvávajúcej nepriaznivej pandemickej situácii bolo možné zorganizovať aj niekoľko fyzických stretnutí zameraných na prehlbovanie cezhraničnej spolupráce.

V septembri zástupcovia ÚRSO na čele s jeho predsedom prijali v priestoroch úradu v Bratislave delegáciu zástupcov štátnych orgánov Gruzínska a Kosova, ktorým predstavili základné princípy fungovania regulačného úradu, jeho priority, súčasné a budúce výzvy v kontexte domáceho i európskeho vývoja regulácie v sektoroch plynárenstva a elektroenergetiky.

Predseda úradu so zástupcami medzinárodného oddelenia ďalej prijal počas bilaterálneho stretnutia predsedu gruzínskeho regulačného orgánu. Počas krátkeho pracovného stretnutia boli diskutované hlavné témy, riešené obomi regulátormi v aktuálnom kontexte.

V októbri sa uskutočnila na pôde úradu historicky prvá oficiálna návšteva riaditeľa agentúry ACER Christiana Zinglersena, ktorej ústrednou témou bolo prehĺbenie ďalšej vzájomnej spolupráce medzi ACER a ÚRSO. Následne sa predseda spolu s ďalšími dvomi zástupcami úradu zúčastnil zasadenia Rady regulátorov pri ACER v Ľublani, ktorá bola v tom čase hostiteľom Európskej rady.

Medzi pozitívne výsledky úradu treba zaradiť aj fakt, že úrad spoločne s partnerskými inštitúciami z Talianska a Grécka v októbri uspel v medzinárodnej súťaži o twinningový projekt EÚ (v trvaní 24 mesiacov) zameraný na poskytnutie odbornej pomoci a budovanie kapacít dvoch orgánov štátnej správy Palestíny pre energetiku a prírodné zdroje.

Jeden zamestnanec úradu sa v rámci CEER cezhraničných školiacich programov zúčastnil projektu vzdelávania v rámci projektu RAERESA, projekt vzdelávania pre africké krajiny.

Zároveň bol v priebehu roka 2021 iniciovaný projekt Štrukturálnej reformy pod záštitou EK (z jej fondov) zameraný na ďalší rozvoj kompetencií úradu a zvyšovania kvalifikácie jeho zamestnancov, pod odborným vedením predsedu úradu a ďalších jeho zamestnancov. Projekt bude ďalej prebiehať aj v roku 2022.

Správa o stave transpozície a implementácii sieťových predpisov a usmernení

ACER v priebehu roka 2021 vydala 16 individuálnych rozhodnutí predstavujúcich ďalšie kroky k vytvoreniu a nastaveniu pravidiel na zabezpečenie fungovania vnútorného, cezhranične prepojeného trhu s elektrinou a zároveň pravidiel pre rozvoj obnoviteľných zdrojov energie, najmä osobitné pravidlá pre určité zariadenia, ktoré vyrábajú elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie, a to aj v súvislosti so zodpovednosťou za vyrovnanie odchýlok, dispečingom a redispečingom.

V oblasti elektriny sa na EÚ a regionálnej úrovni v priebehu roka intenzívne pracovalo na prípravách a implementácii metodík pre vzájomné prepojenie denných a vnútrodenných trhov s elektrinou:

- ➔ podmienky pre organizátora prepojených denných a príprava na vnútrodenné trhy,
- ➔ koordinovaný spôsob výpočtu potreby dostupnej cezhraničnej kapacity,
- ➔ spoločný súbor nápravných opatrení, ako je protiobchod alebo redispečing, na odstránenie vnútorného a medzioblastného preťaženia,
- ➔ metodiky na zabezpečenie efektívneho riadenia preťaženia a celkovej efektívnosti trhu,
- ➔ úprava harmonizovaných pravidiel pre pridelenie dlhodobých prenosových práv,
- ➔ metodika výpočtu dlhodobej kapacity a výpočet kapacity pre CORE región,
- ➔ proces pridelenia medzioblastnej kapacity pre výmenu disponibilít pre CORE región výpočtu kapacity.

REMIT

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (REMIT) stanovuje pravidlá pre účastníkov trhu aktívnych na veľkoobchodnom trhu s elektrinou a plynom. Cieľom nariadenia je prehlbenie dôvery v integritu pri obchodovaní na veľkoobchodných trhoch v EÚ, pričom tento európsky právny predpis zakazuje zneužívanie dôverných informácií v obchodnom styku a manipuláciu s trhom.

Úrad má na vnútroštátnej úrovni na základe zákona č. 250/2012 Z. z. s účinnosťou od 01.09.2012 právomoc registrovať účastníkov veľkoobchodného trhu, preskúmať podozrivé prípady zneužitia trhu a udeľovať sankcie v prípade porušenia nariadenia. Na európskej a cezhraničnej

úrovni koordinuje monitorovanie trhov a spoluprácu medzi národnými regulátormi agentúra ACER.

ACER zároveň pomocou technologických analytických nástrojov denne filtruje z údajov o transakciách podozrivé prípady a pravidelne ich posielajú ako varovné hlásenia (tzv. alerty) národným regulátorom na preskúmanie. Ďalšími prostriedkami (okrem vlastného monitoringu regulačného orgánu), ktorými sa dostávajú potenciálne prípady porušenia REMIT na prešetrenie regulátorom, sú hlásenia energetických búrz či iných obchodných a brokerských platforiem (tzv. PPAT), či anonymné podania účastníkov trhu. V roku 2021 úrad preveroval dva potenciálne prípady porušenia REMIT, z toho oba s cezhraničnou pôsobnosťou v spolupráci s partnerskými regulačnými orgánmi a agentúrou ACER.

V súlade s vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 1348/2014 zo 17. decembra 2014 o oznamovaní údajov, ktorým sa vykonáva článok 8 ods. 2 a 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou, sú účastníci trhu povinní zaregistrovať sa v národnom registri účastníkov trhu, dbať na aktuálnosť údajov v registri a zároveň oznamovať údaje o veľkoobchodných transakciách cez poverené osoby, ktorými sú tzv. registrované reportovacie mechanizmy (RRM) certifikované agentúrou ACER.

Úrad k 31.12.2021 evidoval 133 zaregistrovaných účastníkov trhu pôsobiacich na slovenskom veľkoobchodnom trhu s energiou. Väčšina účastníkov trhu oznamovala ACER údaje o transakciách prostredníctvom slovenských RRM, ktorými sú dve spoločnosti - OKTE, a. s. a Solien, s. r. o.

10.

PODNETY A SŤAŽNOSTI

Rok 2021 mal vo všeobecnosti veľký a dalo by sa povedať negatívny vplyv na odberateľa. Nielenže bol poznačený pretrvávajúcou pandémiou COVID-19, ale najmä krach niektorých dodávateľov ku koncu roka a neúmerné zvýšenie cien na trhu s energiami mali veľký vplyv aj na počet podaných podnetov odberateľov. Pri porovnaní s minulým rokom, kedy pandémia nemala až taký vplyv na podnety odberateľov, od posledného štvrťroku 2021 úrad eviduje zvýšený počet podaní týkajúcich sa nemožnosti platenia úhrad za energie v porovnaní s minulými rokmi. V prvom polroku 2021 sa veľká časť podnetov týkala spôsobu uzatvárania zmlúv o dodávke energií, resp. zmeny dodávateľa energií. Aj v roku 2021 sa odberatelia obracali na úrad kvôli pochybeniam pri meraní spotreby elektriny a plynu, pripojenia do distribučnej siete/sústavy a kvality dodávok. V poslednom štvrťroku sa podania týkali najmä dodávky poslednej inštancie, nemožnosti zazmluvniť sa u nového dodávateľa a rozdielov vo fakturovaní spotreby medzi pôvodnými dodávateľmi a dodávateľmi poslednej inštancie.

Úrad vybavil v sledovanom roku celkovo 538 podaní a sťažností odberateľov, čo predstavuje nárast o 52 % oproti predchádzajúcemu roku, z toho až 18 % sa týkalo problémov súvisiacich s dodávkou poslednej inštancie a z toho prevažná väčšina, až 70 %, sa týkala platieb. Rovnako v roku 2021 boli úradu doručené niektoré podania, ktoré nepatrili do kompetencie úradu a ktoré úrad následne postúpil orgánom príslušným na ich vybavenie. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi sa navýšil počet podnetov vybavovaných odborom ochrany spotrebiteľa.

Podnety vybavované odborom ochrany spotrebiteľa

	2017	2018	2019	2020	2021
Počet doručených podnetov	667	358	350	353	538
Počet odstúpených podnetov mimo úradu	43	44	41	50	48
Počet podnetov ukončených odpoveďou/stanoviskom	578	198	223	222	388
Počet podnetov ukončených inak	46	116	86	81	102

11

ALTERNATÍVNE RIEŠENIE SPOROV

Úrad je od roku 2016 orgánom pre alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov podľa osobitnej úpravy spotrebiteľských sporov vyplývajúcej zo zákona č. 391/2015 Z. z. o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a taktiež v zmysle § 9 ods. 1 písm. o) zákona č. 250/2012 Z. z. vykonáva alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov koncového odberateľa elektriny, koncového odberateľa plynu, odberateľa, ktorý dodané teplo využíva na vlastnú spotrebu, odberateľa vody alebo producenta odpadových vôd, ktorý je spotrebiteľom podľa osobitného predpisu, a rozhoduje o uložení sankcie za správne delikty spáchané porušením povinností ustanovených v osobitnom predpise.

V roku 2021 boli úradu doručené celkovo len štyri návrhy na alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov. Z toho tri boli podané na základe zákona č. 391/2015 Z. z., kde stranou v spore bola fyzická osoba - spotrebiteľ. Jeden bol podaný v súlade s § 37 z. č. 250/2012 Z. z., kde stranou v spore bola právnická osoba - koncový odberateľ.

Z uvedených návrhov bol jeden v súlade s pravidlami alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov odmietnutý podľa § 13 ods. 2 písm. b) zákona č. 391/2015 Z. z. z dôvodu, že vo veci už rozhodol súd. Išlo o spor týkajúci sa opravy a prekládky VN vedenia zo spotrebiteľovho pozemku.

V dvoch podaných návrhoch na alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov bol spor ukončený odložením v súlade s § 19 ods. 1 písm. e) zákona č. 391/2015 Z. z. z dôvodu, že na základe skutočností zistených počas al-

ternatívneho riešenia sporu nebolo zrejmé, že predávajúci porušil práva spotrebiteľa podľa predpisov na ochranu práv spotrebiteľa. V jednom prípade išlo o neoprávnený odber elektriny preukázaný znaleckým posudkom zo strany dodávateľa a v druhom prípade išlo o nesúhlas s fakturáciou spotreby a požiadavka na umožnenie odstúpenia od zmluvy.

V žiadnom z týchto návrhov nedošlo k uzatvoreniu dohody o vyriešení sporu podľa § 17 zákona č. 391/2015 Z. z. V poslednom prípade alternatívneho riešenia sporu medzi koncovým odberateľom a dodávateľom išlo o nesúhlas odberateľa s oznámením o neakceptácii výpovede zmluvy dodávateľom. V tomto prípade došlo nakoniec k dohode medzi koncovým odberateľom a dodávateľom mimo alternatívneho riešenia sporu a úrad bol o ukončení sporu informovaný.

Najčastejším dôvodom v až 50 % návrhov, pre ktorý podávali spotrebiteľia návrhy na alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov, bol v roku 2021 takisto ako v predchádzajúcom období najmä nesúhlas a pochybnosti o správnosti fakturácie spotreby zo strany regulovaného subjektu. Spotrebiteľia sa domáhali prešetrenia správnosti nameraných údajov o spotrebe, fakturácie spotreby dodávateľom a následnej opravy, resp. zmeny vystavenej faktúry spotreby.

Počet mimosúdne riešených sporov

	2017	2018	2019	2020	2021
Počet doručených návrhov na alternatívne riešenie spotrebiteľského sporu	28	11	19	9	4
Počet návrhov na alternatívne riešenie sporu v zmysle § 37 zákona .č. 250/2012 Z. z.	6	2	1	1	1
Počet návrhov na alternatívne riešenie sporu v zmysle zákona .č. 391/2015 Z. z.	22	9	18	8	3
Počet neukončených sporov	6	0	0	0	0

Možno konštatovať, že alternatívne riešenie sporov v oblasti regulácie sieťových odvetví nie je napriek osвете zo strany úradu medzi spotrebiteľmi veľmi využívané. Dôvodom je zrejme fakt, že pre väčšinu spotrebiteľov je jednoduchšie podať na úrad jednoduchú, často nekompletnú sťažnosť ako vyplniť síce jednoduchý, ale predsa len formalizovaný návrh a absolvovať procesne upravený postup alternatívneho riešenia sporov. Úrad záverom uvádza, že k zefektívneniu a skvalitneniu alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov môže prispieť najmä zvyšovanie informovanosti spotrebiteľov o možnostiach riešenia ich problémov, ako aj nárast skúseností poverených osôb, ktoré sa zaoberajú agendou alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov. Úrad však poukazuje aj na to, že pri nevôli jednej zo strán uzavrieť dohodu nemá inú možnosť ako ukončiť konanie odôvodneným stanoviskom.

12.

VYBAVOVANIE INFOŽIADOSTÍ

Podľa § 2 ods. 1 zákona NR SR č. 211/2000 Z. z. je úrad povinnou osobou na sprístupňovanie informácií.

V zmysle platného organizačného poriadku túto agendu zabezpečuje kancelária predsedu, ktorá v roku 2021 zaevidovala 67 infožiadostí.

Na základe § 14 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z. bola jedna infožiadosť odložená z dôvodu, že po vyzvaní na doplnenie infožiadosti v zákonnej lehote žiadateľ nereagoval.

Úrad vybavil ďalších 66 infožiadostí nasledovne:

- ➔ v 47 prípadoch požadované informácie úrad sprístupnil,
- ➔ 11 infožiadostí, z dôvodu, že sa nejednalo o infožiadosť v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z., bolo postúpených na priame vybavenie na odborné útvary úradu: OLaPA, ORE, ORTE, OOS, ORV, ORPaOEP a dve infožiadosti na Slovenskú obchodnú inšpekciu,
- ➔ v ôsmich prípadoch kancelária predsedu, ako prvostupňový orgán, vydala rozhodnutia, kde:
 - a) nesprístupnila vôbec informácie pri štyroch infožiadostiach, kde v dvoch prípadoch nimi úrad nedisponoval a v dvoch prípadoch boli požadované informácie súčasťou výkonu kontroly,
 - b) sčasti nesprístupnila informácie pri štyroch infožiadostiach, kde išlo o ochranu osobných údajov alebo obchodné tajomstvo regulovaných subjektov.

V porovnaní s rokom 2020, kedy úrad prijal 57 infožiadostí, možno skonštatovať mierny nárast. Z charakteru obsahu infožiadostí mali žiadatelia hlavne dopyt po:

- ➔ informáciách ohľadne vydania povolenia na podnikanie, vrátane podkladov,
- ➔ dokumentácii vo veci pridelenia IČO úradom fyzickým osobám,
- ➔ konkrétnych služobných predpisov alebo metodických usmerneniach úradu,
- ➔ konkrétnych podporovaných výrobcov elektriny a ich zariadeniach pripojených do distribučnej sústavy a či výrobcovia oznámili úradu a/alebo distribučnej spoločnosti uplatnenie podpory podľa zákona č. 309/2009 Z. z.,
- ➔ potvrdeniach o pôvode elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a potvrdeniach o pôvode elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou, vrátane podkladov k ich vydaniu,
- ➔ rôznych informáciách z konkrétnych konaní o cenovej regulácii, vrátane doručených návrhov ceny konkrétnych regulovaných subjektov a iné.

V roku 2021 v rámci vybavovania agendy infožiadostí sa v troch prípadoch žiadateľ v jednej veci opätovne trikrát odvolal. K 31.12.2021 predseda ako odvolací orgán v jednom prípade odvolanie nakoniec zamietol. Ostatné dve odvolania žiadateľov boli presunuté na vybavenie do roku 2022.

Štatistika žiadostí o sprístupnenie informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z.

rok	2017	2018	2019	2020	2021
Podané	37	38	38	57	67
Odložené	0	2	2	1	1
Vybavené, z toho:	37	36	36	56	66
Sprístupnené informácie	29	25	30	45	47
Vydané rozhodnutia o nesprístupnení, resp. sčasti sprístupnené informácie	6	5	1	6	8
Postúpené na odborný útvar úradu / príslušný orgán verejnej správy	2	6	5	5	11
Späťvzatie / úplné alebo sčasti	0	0	0	0	0
Odvolania proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu	2	1	0	1	3x3 *
Odvolanie zamietnuté odvolacím orgánom	2	1	0	1	1

* - 3 žiadatelia sa v 1 veci odvolali opätovne 3-krát v rámci roku 2021

13.

HOSPODÁRENIE

Úrad plnil záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu za sledovaný rok a hospodáril s pridelenými finančnými prostriedkami nasledovne:

Plnenie príjmov

Na rok 2021 bol záväzný ukazovateľ príjmov stanovený vo výške 200 000 €. K 31.12.2021 boli celkové príjmy plnené vo výške 223 699 €, z toho zaplatené pokuty uložené úradom regulovaným podnikateľským subjektom v súlade so zákonom o regulácii vo výške 217 712 € a iné nedaňové príjmy vo výške 5 987 €, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje plnenie tohto záväzného ukazovateľa na 111,85 %.

Plnenie výdavkov

Schválený rozpočet celkových výdavkov na sledovaný rok predstavoval sumu 4 204 818 €. K 31.12.2021 bol rozpočtovými opatreniami Ministerstva financií SR schválený rozpočet upravený na sumu 4 579 986 €. Skutočné čerpanie výdavkov k 31.12.2021 bolo v sume 4 579 165 €, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 99,98 % (úspora 821 €).

Plnenie príjmov a výdavkov úradu

Ukazovateľ v €	Schválený rozpočet 2021	Upravený rozpočet 2021	Čerpanie k 31.12.2021	Čerpanie v % k 31.12.2021
Príjmy spolu záväzný ukazovateľ, z toho:	200 000	200 000	223 699	111,85 %
Výdavky spolu	4 204 818	4 579 986	4 579 165	99,98 %

Vydal/Published by:

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
Regulatory Office for Network Industries
Tomášikova 28C, Bratislava, 2022

Editoval/Edited by: Radoslav Igaz, Monika Pôbišová

Preklad/Translation: Vlastimil Jurkuliak

Dizajn/Design: GPM graphics s. r. o.

Realizácia/Production: GPM graphics s. r. o.